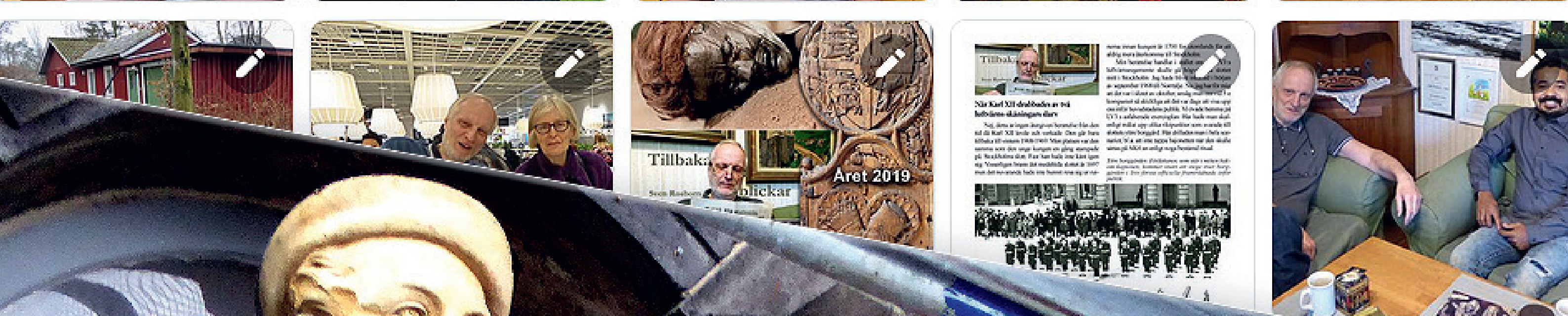

Sven Rosborns inlägg i FaceBook året 2024

Inledning

Sven Rosborn började skriva på FaceBook 2012. Eftersom material på sociala medier närmast är en ”slit och släng”-vara utan längre giltighetstid har han varje år samlat sina artiklar och inlägg i pdf-form.

Det har med åren blivit ett stort material som till stor del handlat om Skånes och Malmös historia men givetvis också med små glimtar av mera personliga inslag. I många inlägg har han kopplat länkar till artiklar och böcker som han skrivit och som på detta sätt gratis kan hämtas ner från Internet. Dessa länkar är blåmarkerade i texten.

Sven Rosborns alla FaceBooksinlägg

FaceBook år 2012 och 2013 länk: https://www.academia.edu/73081826
FaceBook år 2014 länk: https://www.academia.edu/63147454
FaceBook år 2015 länk: https://www.academia.edu/69462086
FaceBook år 2016 länk: https://www.academia.edu/66910617
FaceBook år 2017 länk: https://www.academia.edu/74625962
FaceBook år 2018 länk: https://www.academia.edu/75439411
FaceBook år 2019 länk: https://www.academia.edu/68686112
FaceBook år 2020 länk: https://www.academia.edu/66910965
FaceBook år 2021 länk: https://www.academia.edu/66197076
FaceBook år 2022 länk: https://www.academia.edu/94078174
FaceBook år 2023 länk: https://www.academia.edu/104197954
FaceBook år 2024 länk: https://www.academia.edu/119925634

Förutom FaceBooksinlägg har Sven Rosborn alltsedan 1970-talet i tryck också publiserat ett omfattande material samt också egenproducerat filmmaterial. Detta finns gratis tillgängligt (från sidan 7 och framåt) . Klicka här: https://www.academia.edu/126597106

2024-01-02

Bilden visar mig och min kollega på Fotevikens museum Karl-Fredrik Wasén år 2011. Under min tid som forskningschef på Fotevikens Museum hade jag enormt stor hjälp av just Karl-Fredriks kunskaper som historiker när det gällde det riktigt gamla skriftmaterialet. Så t.ex. det äldsta omtalandet av människor från Norden som hos Hesiodos på 700 f.Kr. gick under beteckningen ”Folket bortom Nordanvinden”.

Eller forskningen kring slaget vid Foteviken 1134. Vi kände tidigare bara texter från fyra olika medeltida källor. Men Karl-Fredrik gav sig inte. Genom att gräva ner sig i bl.a. tyska klosterarkiv kunde han uppspåra inte mindre än 21 olika medeltida texter.

En dag kom han till mig och tyckte att det var sorgligt att Sigtunaannalerna inte var ordentligt översatta till svenska. Detta var en årtalshandskrift från 1208 – 1288 från Ängsö slott i Västmanland. Snart låg emellertid en ordentlig översättning från hans hand av krönikan i Fotevikens arkiv.

Karl-Fredrik hjälpte mig också att hitta en i forskningen dittills bortglömd förteckning över alla cistercienserkloster år 1190. Den skulle enligt uppgift från 1700-talet finnas i en tryckt bok. En dag ringde han mig och meddelade att boken var *”Bibliotheca Scriptorum Sacri Ordinis Cisterciensis”*, sammanställd av Charles de Visch och tryckt år 1649. Han hade hittat ett exemplar i Köpenhamn. När jag lade upp en artikel på Wikipedia om denna handskrift döpte jag den till *”Cronologia Dunensis”*.

Karl-Fredrik har också varit en ovärderlig hjälp med det skriftliga källmaterial från 800- och 900-talet som omtalar vikingar i Frankrike, Spanien och Bysans i min pågående forskning om Harald Blåtand.

Stort tack gamle vän!

2024-01-04

Den dansk- skånska vikingahistorien skrivs om!

Tomas Sielski och jag har arbetat intensivt under en längre tid med ett omfattande avsnitt i handskriften ”Gesta Wulinensis” som handlar om kriget 974. Krönika är skriven av Harald Blåtands egen präst Avico vilken tjänstgjorde vid det danska hovet från 950-talet fram till efter kungens död 985. Resultatet av vad som hände 974 är nu klart och det blev en större artikel som du gratis kan hämta hem här:

https://www.academia.edu/112910207

Att skriva denna artikel har för mig som gammal forskare varit mycket omtumlande. Jag har nämligen insett att jag liksom många andra varit dum att tro att den bild som genom århundraden skapats om vår vikingatid vilat på vetenskapligt säkert faktamaterial. I stället förstår jag först nu, 74 år gammal, att jag blivit vilseled. Mycket av detta är ju inte sant. Nationalistiska tänkesätt och prestigetänkande etc är en hel del som präglat denna periods historieskrivning. I stort sett finns nämligen inga samtida inhemska källor som berättar om vår vikingatid i Danmark. I stället har ”lärde” män och kvinnor skapat en fantasirik his-

Händelser under Harald Blåtands tid

Striderna vid Danevirke året 974

Vad handskriften "Gesta Wulinensis ecclesiae pontificum" berättar om kriget mellan Harald Blåtand och Otto II

Av Sven Rosborn med exerpering och översättning av Tomas Sielski

toriebild som man utgått varit sann och som generationer indoktrineras in i. Allt emellertid baserat på den närmast totala avsaknaden på samtida lokalt och regionalt skrivet faktamaterial.

Nu har vi i stället en samtida författare på 900-talet som beskrev vad som verkligen hände – och allt det man tidigare menat vara sant faller plötsligt ihop som ett korthus.

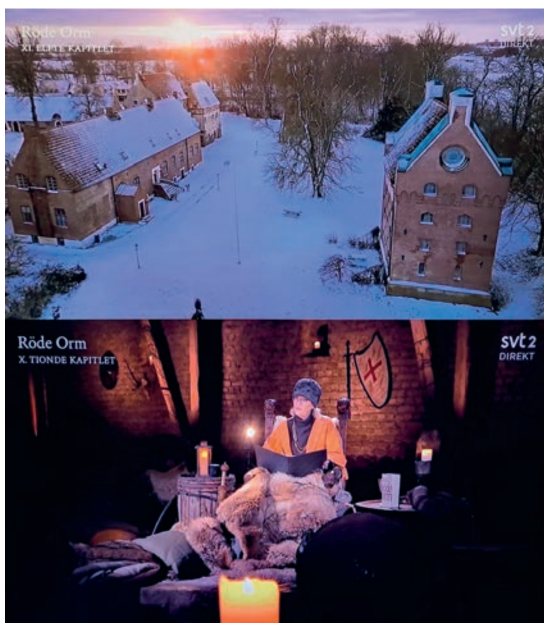
Detta är både mycket beklämmande och samtidigt också mycket befriande!

2024-01-07

Upptäckte i går att man i timmar sträckläste hela Frans G Bengtssons bok om vikingen ”Röde Orm” i direktsändning i TV2. Såg genast att vikingastolen som uppläsarna satt i stod i den stora magasinsbyggnaden på Borgeby slott i Skåne. Något som också senare bekräftades av några inklipp som visade borgen från luften, se bilderna.

Varför kände jag igen en interiör från detta slott? Därför att jag tillsammans med Kulturhistoriska museets chef Anders W Mårtensson, en erkänt skicklig vikingaexpert, under många år satt i Borgebys styrelse. Vi två fick bl.a. till stånd en utgrävning på borgen då man hittade rester efter en vikingatida silver- och guldverkstad från sent 900-tal. Fynd som visade att borgen tillhört kungamakten. Borgen omtalas också som Harald Blåtands lillebror Tokes fäste i handskriften ”Gesta Wulinensis”. En handskrift, skriven av Haralds präst Avico, som Tomas Sielski och jag återfunnit texten till i Polen.

Vi två hade här på FB i förgår precis lagt ut en omfattande del av denna text där bl.a. Borgeby omtalas. Och så öppnade man TV:n och möter under flera timmar denna vikingamiljö och denna vikingakung i livesändning! Jag börjar faktiskt bli lite trött på Harald Blåtand som uppenbart förföljer mig. Vi har dock en viktig artikel kvar att lägga ut – en som handlar om vad handskriften berättar om vem Harald Blåtands mor egentligen var. Något man inte känt tidigare.

2024-01-12

Genom Tomas Sielski och min upptäckt av texten till handskriften ”Gesta Wulinensis ecclesia pontifikum” från sent 900-tal har en mängd

En drottning kallad Thyra

Vad handskriften ”Gesta Wulinensis ecclesiae pontificum” berättar om Harald Blåtands mor

Av Sven Rosborn med exerpering och översättning av Tomas Sielski

Malmö 2024

ny historisk information om Skåne, Danmark, Tyskland och Polen kommit i dagen. Handskriftens latinska text, skriven av bl.a. Harald Blåtands präst Avico, översattes år 1963 till polska med hjälp av bl.a. historikern och chefen för Polens Nationalmuseum i Warszawa Stanisław Lorentz. Vår bearbetning av handskriftens innehåll utgår från denna polska översättning. Genom analys av texten har vi på olika sätt genom bl.a.

Den troligtvis äldsta kända personen i det danska kungahusets släktanor.

Foto: Wikimedia Commons

den arkeologiska vetenskapen kunnat påvisa originaltextens äkthet.

Artikeln nedan är endast en av flera om innehållet i ”Gesta Wulinensis”. Den berättar om vem Harald Blåtands mor Thyra var och varifrån hon kom. Någonting som inte varit känt tidigare:

https://www.academia.edu/113388797

Samtidigt som vi gratulerar Frederik X som ny dansk kung på söndag den 14 jan 2024 har vi också nu kunnat utöka det danska kungahusets anor, världens längsta, med ytterligare två generationer ända ner till 800-talet. Det finns t.o.m. en samtida avbildning av den äldsta kända personen i denna släkt.

2024-01-14

År 2021 utkom Tomas Sielskis och min bok ”Vikingakungens guldskatt” om Harald Blåtands grav i Polen och en tidigare inte offentliggjord krönika från 900-talet. Sedan dess har vi bearbetat och analyserat delar av denna krönika. I ett antal artiklar, nedladdningsbara på academia.edu, har vi redovisat vårt arbete.

Jag har nu också samlat alla dessa artiklar på ”Internet Archive” som är gratis tillgängligt för alla. Ni finner dem här:

https://archive.org/details/@sven_rosborn

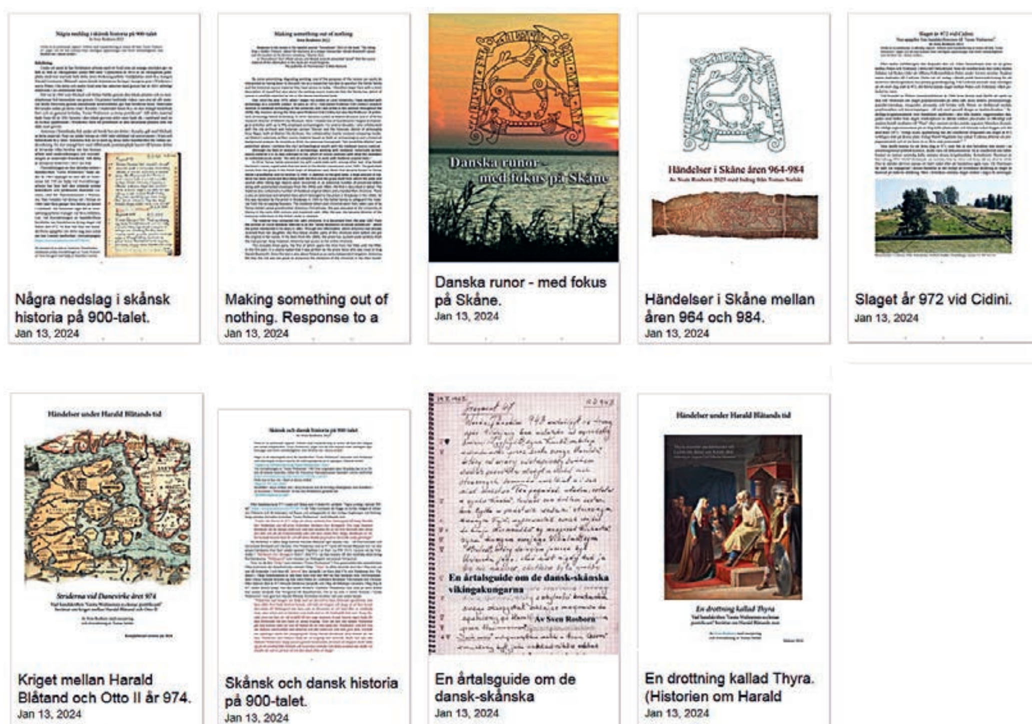
Det vi har tillgång till är en polsk översättning av en latinsk originalkrönika. Översättningen gjordes 1963 av bl.a. den erkände polske historikern Stanisław Lorentz, även chef för Polens Nationalmuseum i Warszawa. Vi har alltså inte, som några påstått, förfalskat historien genom att själva skrivit krönikan. Vad vi gjort är en analys av äkthetsvärdet av ett äldre, befintligt dokument. Baserat på bl.a. arkeologiska fynd gjorda långt efter 1963 som alltså inte var kända för forskningen när översättningen skrevs men som omtalas i krönikan har jag kunnat fastställa äktheten. Efter detta har jag ansett det vara min skyldighet som forskare (jag började min forskarutbildning redan 1972 hos min mentor professor Erik Cinthio på Lunds universitet) att öppet redovisa materialet vilket också gjorts.

I krönikan återstår det många spännande saker att offentliggöra. Den består av tre olika manuskript av vilka två omtalar händelser efter Harald Blåtands tid under 1000-talet, bl.a. om var, hur och varför slaget vid Svolder utkämpades år 1000. Själv är jag dock nöjd med det som jag tillsammans med Tomas Sielski nu publicerat och spridit kunskap om, väl medveten om att allt vilar på en säker vetenskaplig grund.

2024-01-21

Tomas Sielski och jag har nu sammanställt en artikel om kungamakten hos danerna under förra hälften av 900-talet. Uppgifterna är hämtade ur texten till handskriften ”Gesta Wulinensis” från sent 900-tal. Om danernas historia och speciellt deras kungar under början av 900-talet finns inte många källor. Genom denna handskrift har läget emellertid förändrats.

På artikelns sista sida finns också länkar till alla de artiklar vi skrivit, vilka utifrån ”Gesta Wulinensis” på väsentliga punkter skriver om

Danernas maktstruktur under början av 900-talet
Vad handskriften "Gesta Wulinensis ecclesiae pontificum" och några runstenar berättar

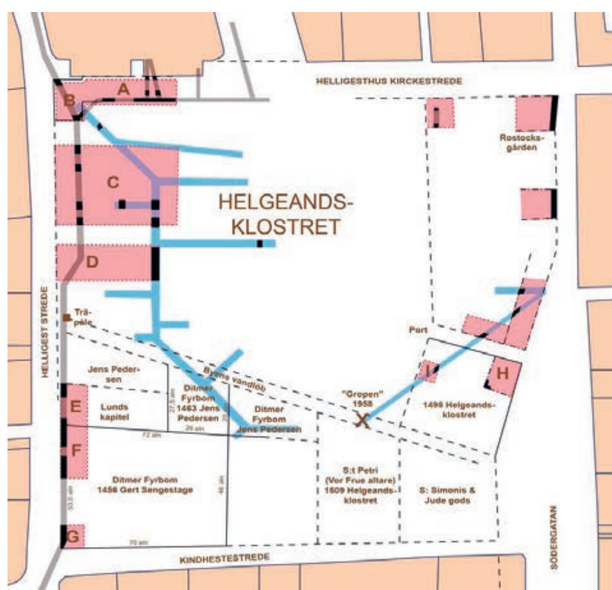
Danmarks och Skånes historia under 900-talet.

Klicka här för att öppna artikeln: https://www.academia.edu/113832567

2024-01-24

Den årliga medeltida sillmarknaden i Skanör – Falsterbo drog tusentals långväga resenärer. Sillen gick till i stora mängder från slutet av augusti och två månader framåt. Den 16 september 1411 vet vi att det i ett hus i Falsterbo satt en av dessa långtifrån komna besökare. Det var självaste biskopen Johannes från Laodicea som var givmild till Malmös stackars innevånare som drabbats av brand. Han måste ha varit ute på långresa. Laodicea ska nämligen ha varit en stad i västra Turkiet, i dag staden Pamukkale.

Heligandskyrkan i Malmö låg 1411 på nordvästra hörnet av dagens Stortorg, upp mot Kramer hotell och Jörgen Kocks hus. Se min kartsammanställning över det historiska Stortorget där jag sammanfört historiska och arkeologiska resultat. Kyrkan har legat på den senare klosterkyrkans plats, markerad med ”C”. Här är brevet, översatt från latin till danska:

”Johannes, af Guds og det apostoliske sædes nåde biskop af Laodicea, vicebiskop for den ærværdige fader og herre i Kristus hr. Peder, ærkebiskop af Lund, til alle Kristi troende, som ser dette brev, hilsen med Gud. Vi ønsker, at det skal bringes til alle menneskers kundskab, at Helligåndskirken i Malmø desværre to gange i løbet af to år ved ildsvåde totalt er ødelagt og lagt i aske med alle dens prydelser, således som den ærværdige fader hr. Peder, ærkebiskop af Lund, bevidner i sit åbne brev. Da altså vi, grundet det store behov for barmhjertighed, finder det ret at anvende almisser til førnævnte kirkes genopbygning, eftergiver vi barmhjertigt i herren i tillid til Gud den almægtige faders og apostlene Peter og Paulus samt vor herre ærkebiskoppens myndighed alle, der i sand angerfølelse og ruelse, giver rigelige almisser til fornævnte kirkes genopbygning og fromt hjælper almisseindsamleren, så ofte de gør dette eller noget af ovenstående, 40 dage af den dem pålagte kirkebod. Givet i Falsterbo i det Herrens år 1411 dagen før den glorværdige martyr Sankt Lambertus' dag under vort segl.”

2024-01-25

I ett antal inlägg har jag på denna FaceBooksida här lyft fram vår skånsk-danska vikingatid utifrån ett helt nytt källmaterial från 900-talet. Redan år 1989 blev jag i högsta grad ”påtvingad” denna avlägsna period i vår historia. Då beslöt nämligen Malmö kommun att jag som museichef tillsammans med mina duktiga kolleger skulle visa en stor vikingautställning i Florens. Tack vare alla mina personliga kontakter runt om i Norden kunde verkligen Florensborna se en omfattande utställning med mängder av unika, mer än tusen år gamla föremål.

De som känner mig vet att jag alltid har hållit den skånska rödgula korsfanan högt. När därför Museisverige beslöt att man år 1993 skulle göra två stora utställningar i Stockholm om den svenska historien var det självklart att även vi i Malmö skulle visa upp vår skånsk-dansk-svenska historia. Min kollega Sten Rentzhog, chef på Nordiska museet, ville faktiskt att museer runtom i Sverige skulle ge sitt landskaps version av historien. Malmös utställning ”Spelet om Skåne” blev

den största utanför huvudstaden. Den handlade om det dramatiska 1600-talet.

Innan denna utställning öppnade i Malmö skrev jag år 1992 i Malmö museers informationstidning följande artikel, dels om Florensutställningen men också om den skånska utställningen och om den svenska historiekunskapen. Klicka för att läsa mitt kritiska inlägg:

https://pilemedia.se/pdf/Draken.pdf

alternativt:

https://www.academia.edu/37204738

2024-01-27

Min morfar och mormor flyttade den 1 april 1938 in i den nybyggda lägenheten på Nobelvägen 147 F, 2 våningen på Lillgården i Ellstorpsnybygget i Malmö. Jag har kvar hans ”Bostadsrättsbevis” med alla kostnadsanteckningar under tio år framåt. Se foto av en sida ur boken. Intressant att notera vad en modern tvårumslägenhet med kök kostade i nybyggt tillstånd åren strax före kriget. Här är lite fakta:

Lägenhetens andelsvärde = 10.800:-

Kontantinsatsen var bestämd till 30% av det värdet = 3240:-

Av kontantinsatsen skulle man emellertid endast inbetala 8% av andelsvärdet som en engångssumma = 863:-

Resten skulle gäldas som årliga amorteringar vilket motsvarade en månadshyra på 58:25:-.

I denna ingick inte värme och vattenkostnader vilka från början var 12:75:- respektive 5:10:-.

I boken framgår de ökande bostadskostnaderna under andra världskriget. Den 1 mars 1940 ökade värmekostnaderna från 12:75:- till 17:85:-. Den 1 okt 1941 ökade värmen till 25:50. På 1½ år blev alltså värmekostnaderna dubbelt så dyra. Det var frågan om centralvärme för hela Ellstorp vilket från början drevs av kol. Kriget gjorde kolinförseln problematisk och istället gick man in för vedeldning där råvaran kom från den svenska skogen. Ett foto från 1941 visar ett av de enorma vedupplag som då fanns på Ellstorp.

2024-01-29

Jag satt som informations- och forskningschef på Fotevikens museum fram till år 2013. Det var då ett oerhört stimulerande museum med utställnings- och publiceringsverksamhet med flera inom ämnesområdet akademiskt utbildade och vi hade också en omfattande internationell verksamhet.

Vi sammanställde år 2008 en artikel där vi lyfte fram ”Havamål”, en tusenårig skrift med visdomsord användbara för en människas väg genom livet.

Klicka här för att ta del av dessa urgamla levnadsråd: https://pilemedia.se/pdf/Havamal.pdf

2024-01-29

För 24 år sedan tryckte jag på eget initiativ upp en gratis Malmöguide för de som eventuellt på en promenad ville upptäcka Malmö citys äldre historia. Hittade den i dag men var tvungen att bygga om den för att få den att svara till digitalt

Text, karta och produktion: Sven Rosborn maj 2000

A4-format. Du kan se eller ladda hem den här:
https://pilemedia.se/Malm%C3%B6guiden.pdf

2024-01-31

Fick ett brev från Frankrike med materialet på bilden från min gamle vän Torsten. Vår vänskap grundlades redan som bänkkamrater på Tekniska gymnasiet i Malmö 1966.

För ev. icke kunniga i franskan:

”Pappa, kan du berätta en vikingahistoria för mig?”

”Självklart. . . . Sven var en snäll och generös viking.”

”Ingen saga!”

HEJ,
INTE TRODDE JAG ATT
JAG SKULLE FÅ
LÄSA OM DEJ I EN
FRANSK DAGSTIDNING . . .

2024-02-05

Efter att ha använt en lång tid för fördjupningar i vår nordiska vikingatid har jag nu lagt detta lite åt sidan och i stället påbörjat min beskrivning av hur jag själv upplevde det att växa upp i Malmö vid mitten av 1900-talet. I mitt första kapitel handlar det om livet på 1950-talet i Ellstorpsområdet som byggdes upp under kriget och också om skolåren på Rörsjöskolan.

Det är en berättelse som ni kan läsa och ladda ner genom att klicka här:
https://www.academia.edu/114580150

2024-02-07

På IKEA i Malmö idag. Alla Family-registrerade får äta för halva priset på lunchen på onsda-

gar. Gäller fram till maj. Eftersom bara hustrun var Familymedlem hade jag dagen innan via IKEAS internetsida anmält också mig själv. Det kostade ju inget. Då vi ändå behövde inhandla några saker på varuhuset var det intressant att få två stora portioner med köttbullar för priset 2 x 32:- Dessutom fick man med lunchkvittot 50:- rabatt om man handlade för mer än 150:- i varuhuset - vilket vi givetvis gjorde eftersom det var därför vi besökte det.

2024-02-09

Ville skänka lite böcker och föremål. Christina och jag besökte då Erikshjälpen vid Sallerupsvägen nära mitt uppväxtområde Ellstorp. I bokstavligt talat en bokhylla träffade jag då min gamle skolkamrat Kjell Arne Göransson som hälsade mig med orden ”Hej Sven!”

För bara några dagar sedan lade jag här på FB ut min 35 sidiga berättelse om min barndom på Ellstorp och skolgång på Rörsjöskolan. I den berättar jag att just Kjell Arne var den förste i vår klass 1A som åkte ut ur klassrummet eftersom han pratade för mycket.

Hur stor sannolikhet var det att jag i dag skulle återfinna honom i en bokhylla nära Ellstorp?

2024-02-10

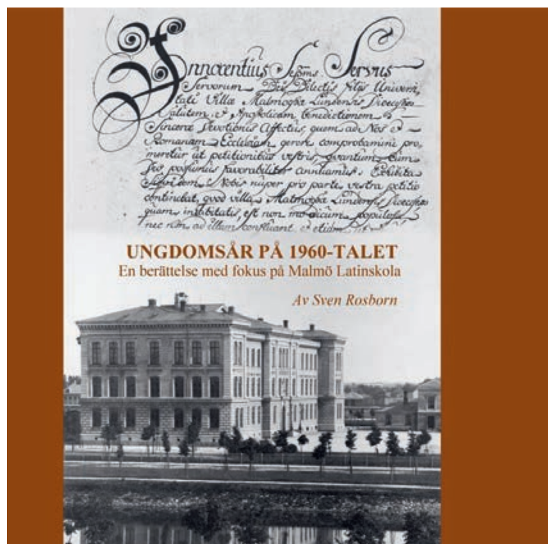
Lördagsmys! Christina och Eskil framför TV:n.

2024-02-15

För några veckor sedan lade jag här på FaceBook upp mina egna minnen från Ellstorpsområdet och Rörsjöskolan i Malmö under 1950-talet. Nu har jag färdigställt en berättelse om hur jag som bl.a. elev vid Malmö Latinskolan upplevde början av 1960-talet.

Denna berättelse kan ni läsa och ladda ner genom att klicka här:

https://www.academia.edu/114954397

2024-02-19

Bilden visar julkrubban i Malmö S:t Petri. Överallt finns sådana här krubbor vid juletid men ….?

Sitter och läser ”Danmarks Riges Breve” och blev lite fundersam över en sak. Den 20 juni 1123 invigdes ett av altarna i kryptan i S:t Laurentius kyrka i Lund, dvs. den nuvarande domkyrkan. Det var ärkebiskop Asser som ledde denna invigning. I en notering i Lunds domkyrkas s.k. nekrologium från den tiden förtecknades alla de heliga små relikerdelar som lades in i altaret. Dessa var följande:

af Herrens kors,

af Herrens grav,

af Herrens krybbe,

af Herrens bord,

af stedet Golgatha,

af den klippe, på hvilken Herren blev født,

af den klippe, på hvilken Jesu stod, da han sagde til sine disciple: Fred være med eder,

af relikvier fra de hellige martyrer Apollinaris, Timotheus og Symphorianus,

af den hellige pave Gregors hoved,

af bisperne Willehad, Ansgar og Rimbert, ærkebisperne Heribert og Bardo,

af den hellige Simons kjortel,

af Lazarus’ grav.

Här omtalas *”den klippa på vilken Herren* (alltså Jesus) *blev född”*. Hur stämmer detta med att han troligtvis blev född i ett stall och blev lagd i en krubba för djur?

Evangelisten Matteus berättar inte var födseln ägde rum, Markus och Johannes berättar inget alls om Jesus födelse och Lukas omtalar bara att Jesus föddes men inte var men att han lades i en krubba. Men när man inviger det första altaret i Lunds domkyrka år 1123 lägger man i altaret in rester efter en träkrubba men också rimligtvis någon sten från klippan på vilken Jesus ska ha fötts. Min nyfikna fråga är nu: Var finns uppgiften om att födseln skulle ha ägt rum på en klippa? Rim-

ligtvis måste man trott att detta var sant eftersom man använt en liten del av denna ”klippa” som en viktig helig relik.

Ove Carlssons svar:

Bäste Sven. Låt oss säga att den skvallriga Betlehems byn, (vilket hon är känd för) talar sanning. Jesus föddes på den plats som bevakats av de Kristus troende sedan händelsen inträffade och troligen år 4 före vår tideräkning den 6 januari. Den platsen är en utgrävd grotta som fungerat som en övernattnings och djurhållnings plats, storlek c:a 15 kvm. En klippa är den rätta platsen för Jesu födelse och så är det ännu idag. Den lilla Klippavsatsen i väggen har en naturlig hål grop som fungerat som foderbord åt djuren, som en krubba. Våra trä stall är en helt fel återgiven bild av födelseplatsen.

Ove Carlsson, stort tack för ditt svar. Det förklarar saken. Då hade den helige Franciskus rätt när han arrangerade Jesus födelse år 1223. Skådespelet skedde ju då i en grotta i italienska bergen vid Greccio. I grottan byggde Franciskus och hans munkar en stallmiljö. Där fanns krubba, hö, åsna och oxe. Sedan bjöd de in hela trakten till utomhusmässa under julnatten. Klippavsatsen i grottväggen som du nämner gör att det hela blir begripligt.

2024-02-20

Petesso förlag har hjälpt mig att ge ut mitt omfattande verk ”Det medeltida Malmö” och har gett ut min bok ”På upptäcktsfärd i kyrkornas värld”. Ett kvalitetsförlag som man kan rekommendera. Man har också nyligen gett ut något så ovanligt som en mycket stor affisch om en Söderslättsby: ”Kyrkköpinges äldre historia” med 17 små textavsnitt vilka täcker tiden från stenålder till 1700-tal tillsammans med åtskilliga intressant bilder. Ett annorlunda sätt att sprida kunskap om sydvästra Skåne som bl.a. jag fått medverka i.

2024-02-23

Håller på att skriva om mitt liv som elev på Malmö Tekniska gymnasium åren 1966-1968. År 1966 inköpte jag en Super 8 filmkamera. När jag i går gick genom högar av mina filmer från det sena 1960-talet hittade jag denna film som handlade om en gammal tradition på ”Teknis”. Den har som alla gamla 8 mm filmer tyvärr inget ljud. Ni kan klicka här om ni vill se filmen:

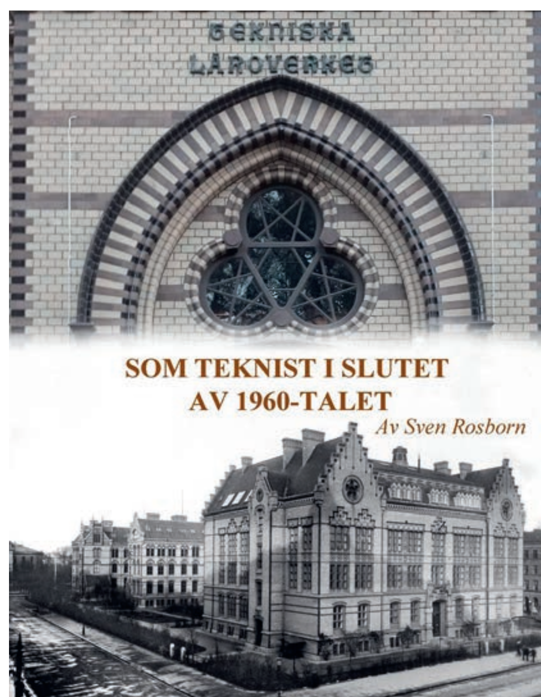
https://youtu.be/Wnfhi7OVDuE

2024-02-27

Åren 1965 till 1968 gick jag på det gamla Tekniska läroverket i Malmö. Jag berättar i denna artikel om episoder från denna skola men också om nedslag i Malmös senare historia.

https://www.academia.edu/115477794

2024-02-28

I detta fjärde avsnitt om miljöer och människor som jag mött under min ungdomstid har nu jag nått fram till en artikel om året då jag genomgick värnpliktsutbildning. Det var i en tid då det ”Kalla kriget” var ett faktum; tyvärr liknande det som vi nu åter ser idag.

Ni kan läsa min artikel här:

https://www.academia.edu/115537891

(Mina övriga tre artiklar finns länkade på sista sidan.)

2024-02-29

År 1989 blev Florens vänort med Malmö. Det bestämdes att Malmö skulle skicka en stor vikingautställning till Italien. Jag blev ansvarig för detta. Givetvis såg jag till att vi bl.a. fick en skicklig arkitekt och tre i vikingahistorien mycket duktiga och erfarna personer i arbetsteamet. Utställningen nere i Florens skulle handla om vikingatiden utifrån arkeologin. När den 1990 kom tillbaka och visades i Malmö hade vi kompletterat med en stor konstutställning som visade på vilket sätt man alltsedan 1700-talet visat upp vikingatiden genom konsten.

Vad jag inte visste då var att nästan tre decennier senare skulle vi hitta nytt källmaterial som på väsentliga punkter skrev om och/eller kompletterade den danska vikingahistorien. Men så är det med forskning – den går ständigt framåt!

En större katalog på både svenska och italienska kom ut. Här kan ni läsa mitt bidrag:

https://www.academia.edu/115583342

2024-03-01

Lunds ideella turistinformation:

Vi gjorde ett inlägg på vår Facebooksida med information från det här dokumentet som Sven Rosborn har publicerat https://archive.org/details/skansk-och-dansk-historia-900-tal där man kan läsa om hur Waldemar från Kiev kom till Harald Blåtand år 977 och bad om hjälp med skepp och krigare. Det ledde till att hans syster Helga gifte sig med Toke Gormsson och blev ”den mest inflytelserika kvinnan som härskade i Lund”, och Sankt Clemens kyrka i Lund fick en relik av Sankt Clemens. Vårt inlägg där det berättas lite mer utförligt poå svenska kan man läsa här https://www.facebook.com/TuristinformationLund/posts/1469658063788919.

Det som är så underbart är att Maria Trattner gjorde en sammanfattning av informationen på Ukrainska, det man ser i bilden nedan, och just nu har 342 personer, varav de flesta verkar vara ukrainare, och många av dem boende i just Kiev, gillat hennes inlägg! En fantastisk insats för att sprida kunskap om den här historien med folk i Ukraina och Kiev som ju delar den här historien med oss i det som en gång var det vikingatida Danmark.

Marina Trattner
12 tim

ФАНТАСТИКА. ВОЛОДИМИР ВЕЛИКИЙ ПРИЇЖДЖАВ ДО ГАРАЛЬДА І СИНЬОЗУБОГО. СЕСТРА ВОЛОДИМИРА ВЕЛИКОГО ВЗЯЛА ШЛЮБ З БРАТОМ ГАРАЛЬДА І І ПОЧАЛА ПРАВИТИ РАЗОМ З НИМ В МІСТІ ЛУНД

В Швеції археолог Свен Русборн провів дослідження і знайшов в хроніці "Gesta Wulinensis" інформацію про перший візит сина Святослава І Володимира до Гаральда І Синьозубого навесні 977 року. Володимир розповів про свого брата Олега і про жорстокість Ярополка і попросив про допомогу, яку Гаральд порадив попросити в Норвегії у Хокана Ярла, і пообіцяв вільний прохід кораблів своєю територією. В статті, яка досліджує це питання, надіється інформація про те, що разом з ним приїжджала і його сестра Хельга, яка привезла щелепу святого Климента І з Херсонесу. Хельга взяла шлюб з молодшим братом Гаральда І Туке Гормссоном, який керував Сконе і стала найвпливовішою жінкою міста Лунд.

UPD. Тут прокоментували щодо критики цієї хроніки. Археолог спростовує цю критику на 10 сторінках в цій статті:

https://www.academia.edu/88271908

Visa översättning

https://www.turistinformationlund.se/

2024-03-08

I kväll är det exakt 49 år sedan Christina och jag gifte oss i Oxie medeltidskyrka. Den radikale prästen Olandersson var vald med omsorg. Direkt efter vigseln fräste han iväg med sin sportsbil så singlet på kyrkogården yrde. Bröllopsfesten hölls på Chess Olga vid Pildammarna. Ett ”litet” sällskap på ett femtiotal personer. Den 8 mars var redan då bestämd till den Internationella kvinnodagen. Tydligen en bra dag att hålla bröllop på.

2024-03-09

Mitt skrivbord är belamrat av historiska skrifter. Jakten på Danmarks och Skånes vikingahistoria fortsätter. Vad hade Lunds förste biskop Gotebald gjort eftersom han blev instängd i fängelsehålorna i Quantia Vicus? Var låg denna plats? Vad gjorde Sven Tveskägg där; han som befriade biskopen ca 989? Vem var egentligen mor till Sven Tveskäggs barn Harald och Knut den store vilka uppfostrades av Lundabiskopen?

Sådana frågor ställs man inför när Tomas Sielski och jag nu lämnar avsnitten om Harald Blå-

tand i den samtida skriften ”Gesta Wulinensis” och i stället bearbetar ögonvittnesberättelser från tiden för Sven Tveskägg (död 1014) – en kung som enligt ”Gesta Wulinensis” inte var son till Harald Blåtand utan till dennes storebror Knut.

Förhoppningsvis kan vi snart leverera en längre artikel med helt nya uppgifter om denne kung. Kan notera att efter ett djupdyk i många källor vet jag nu att Quantia Vicus låg vid floden Canehe i Friesland. Vad biskopen gjorde där är dock fortfarande en gåta.

2024-03-09

Såg i går att museerna i Stockholm saknade stora pengar för sin ordinarie verksamhet. Detta ska visst inte vara unik bara för huvudstaden. Råkade i dag hitta ett föredrag som jag som museichef i Malmö höll för i dagarna nästan precis trettio år sedan på ett stort museimöte på Kulturhistoriska museet i Lund. Det var hård kritik som jag också då framförde om museisituationen och svenskarnas bristande intresse för museer hemmavid.

Klicka här om du vill ta del av vad jag sa den gången: https://www.academia.edu/115997156

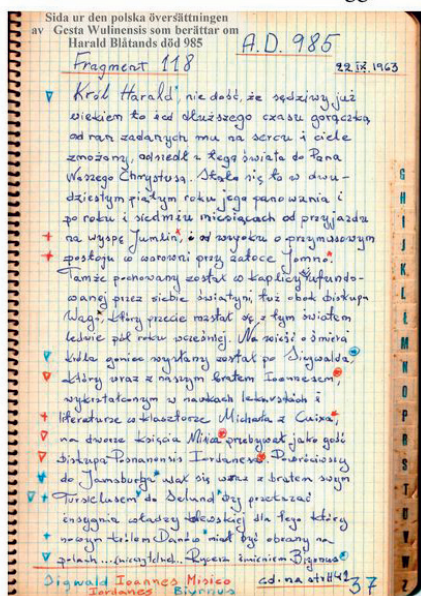
En dåtida människa på Trelleborgs museum. Vad såg dennes ögon en gång i tiden?

2024-03-18

För flera år sedan ringde det på min dörrklocka i Kulladal i Malmö. Utanför stod en man med sin 11-åriga dotter. De hade med sig en gammal textplatta av guld. Så började ett spännande detektivarbete som fortfarande pågår. Guldplattan har nämligen en gång legat i Harald Blåtands grav i norra Polen.

Flickan hade fått plattan av sin farmor som då var avliden. Farmodern hade kommit till Sverige på 1980-talet och bosatt sig i Malmö. Nu visade det sig att i hennes efterlämnade saker bl.a. fanns mängder med dokument om hur bl.a. hennes far varit nere i Haralds stenkammargrav år 1945. För att rädda delar av den lokale prästens arkiv med

Händelser under Gorm,
Harald Blåtands och Sven Tveskäggs tid

Från Gorm till Sven Tveskägg

Vad handskriften "Gesta Wulinensis ecclesiae pontificum" berättar om regenthistorien

medeltida handlingar fick han av prästen med sig detta, bl.a. en på latin handskriven krönika av Harald Blåtands egen präst Avico.

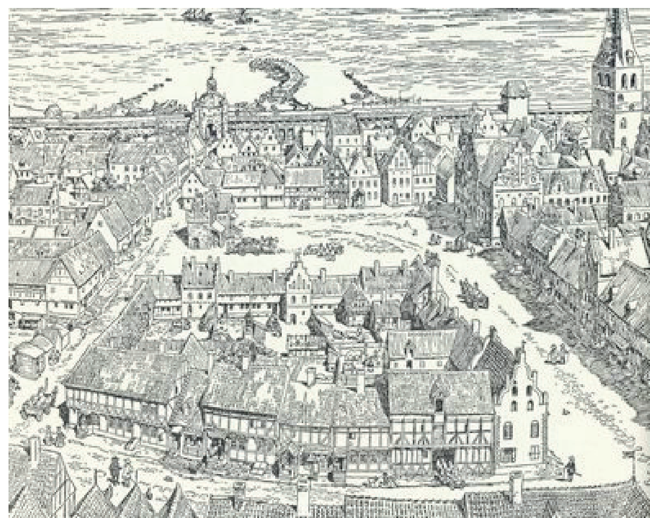
År 2019 lyckades vi spåra upp en polsk översättning av denna. Krönikan hade översatts till polska 1963 bl.a. med hjälp av professorn, historikern och direktören för Polens Nationalmuseum i Warszawa Stanislaw Lorenz. Man gjorde den polska kopian för att säkra innehållet från det då sovjetiska styret i Polen.

Efter att Tomas Sielskis och min omfattande bok med fokus på gravfyndet kom ut år 2021 har vi succesivt översatt, lagt ner ett stort forsknings- och analysarbete och på academia.edu publicerat innehåll från denna krönika, skriven av bl.a. en samtida krönikör knuten till det dåtida kungahuset. Den del vi nu här publicerar handlar om regentfamiljerna i Sverige, Danmark och Polen under 900-talet. Längst bak finns en utförlig beskrivning om bakgrunden till det polska fyndet.

Ni kan läsa artikel genom att klicka här:
https://www.academia.edu/116368958

2024-03-21

Min gamle vän konstnären Einars första rekonstruktion av 1600- och 1700-talets Malmömiljöer. Han gick upp med den år 1931 till sin vän på Sydsvenskan och sa på skämt *"Titta vad jag har hittat på Stadsarkivet"*. Sedan gick det några dagar och då ringde Sydsvenskan: *"Ditt fynd kommer in i morgon söndag"*. Einar blev förskräckt men kunde inte stoppa publiceringen.

Helsida i Sydsvenskan. Han var själv inte glad för detta eftersom detta var i början av hans forskning om gamla Malmöhus och det är mängder med fel i bilden. Och dessutom som han sa till mig: *"En av de bilder som ständigt kopierats utan att man fått några som helst småmynt som betalning!"* Här är en bild av samma konstverk.

2024-03-23

Malmö rådhus stod klart på 1540-talet. I Landstingssalen finns en otrolig bildskatt med målningar av danska och svenska regenter från medeltid och framåt. Jag har under åren många gånger hållit föredrag på rådhuset om byggnaden men också om dessa konstskatter och de där avbildade personerna. Inför ett föredrag år 1998 lät jag i all enkelhet trycka upp en information till deltagarna om fyra av dessa regenters historia. Fotot visar Christian II med avbruten stav, symboliserande hans rike Danmark som han förlorade.

Ni kan läsa häftet genom att klicka här:
https://www.academia.edu/116580340

2024-03-23

Lördagsmorgon. Angenäm studiestund av den skånska historien tillsammans med studievillige vännen Eskil.

Robert W. Wahlström Harr svar:

Ett radarpar av guds nåde. Vi vet att historia ibland är ett ”hundgöra”, hehe..

2024-03-24

Hittade nedan länkade broschyr ”Sevärt i Skåne” från 1966. Har skannat den så att ni kan ladda hem och använda den på era eventuella historiska turer i Skåne – om de nu alla finns kvar? Det var Skånes hembygdsförbund och Skånes turisttrafikförbund som tryckte häftet. Författaren var landsantikvarie Evald Gustafsson. Jag träffade Evald många gånger i vår gemensamma kamp för bevarandet av den historiska miljön i Malmö. Bilden är från Malmös Kompanihus och är från en tidning 1976 då kampen för rätten till vår historia hade varit koncentrerat till ”Byggnadsvårdsåret 1975”.

Skånekommitténs ledaretrio vid en sista träff. Fr v landshövding Bengt Petri, som varit ordförande, länsrådet K G Hjelmquist, vice ordförande och landsantikvarie E Gustafsson, verkställande ledamot. Till höger intendent Sven Rosborn från Malmö museum, som visade Kompanihuset.

Skåningarna slöt upp kring byggnadsvårdsåret

Klicka här för att se Evalds omfattande broschyr över Skånes sevärdheter för 58 år sedan:

https://pilemedia.se/pdf/Sev%C3%A4rt.pdf

2024-03-25

År 2008 blev min gamla dröm verklighet. Tillsammans med Fredrik Håkansson och Ludvig Engelbert och en mängd andra eldsjälar ordnades det första historiska cykelloppet i Skåne, ”Christianloppet” exakt sex månader efter Vasaloppet. Detta motionslopp, lika långt som Vasaloppet, gick fram över de platser där skåningarna i början av 1500-talet utkämpade hårda kamper för att återinsätta sin avhållne kung Christian II.

Loppet genomfördes under tre år. Det fick dock upphöra på ett lite märkligt sätt. Från starten i Helsingborg var första etappmålet monumentet efter slaget vid Bunketofta 1525. Vid kontroll inför det fjärde loppet visade det sig att vägverket nyasfalterat en flera kilometer lång sträcka utan att komprimera ytan ordentligt. Utmed hela vägen stack spetsiga småstenar upp i asfalten. Resultatet hade blivit masspunkteringar. Att lägga om sträckan var omöjligt. Då hade den fått gå runt om Helsingborg med en mil längre sträckning.

Efter det första loppet 2008 skrev jag denna rapport. Läs den gärna genom att klicka här:

https://www.academia.edu/116657785

Ledningen för Vasaloppet råkade se rapporten och ville ha ett möte med oss tre. Vi höll detta i Lund hösten 2008. Man ville utöka Vasaloppet med ett cykellopp och var väldigt intresserade av vårt upplägg. Sommaren 2009 genomfördes så i Dalarna den första ”Cykel-Vasan”, ett arrangemang som fortfarande existerar. Christian II hade fått en medtävlare i sin fiende Gustav Vasa!

Här kan ni se två filmer från Christianloppet 2009:

https://youtu.be/JS2HM5VuM9w

https://youtu.be/tegCbhYAc50

Skriv under såhär!

1. Klicka på "Utvalt" under gruppnamnet.
2. Klicka på någon av länkarna som leder till Skrivunder.com.
3. Klicka på "Skriv på denna namninsamling".
4. Fyll i dina uppgifter.
5. GLÖM INTE ATT VERIFIERA DIN UNDERSKRIFT via det e-postmeddelande du får från Skrivunder.com

OBS! Det är gratis att skriva under. Inga donationer eller liknande är nödvändigt.

Tack för ditt bidrag!

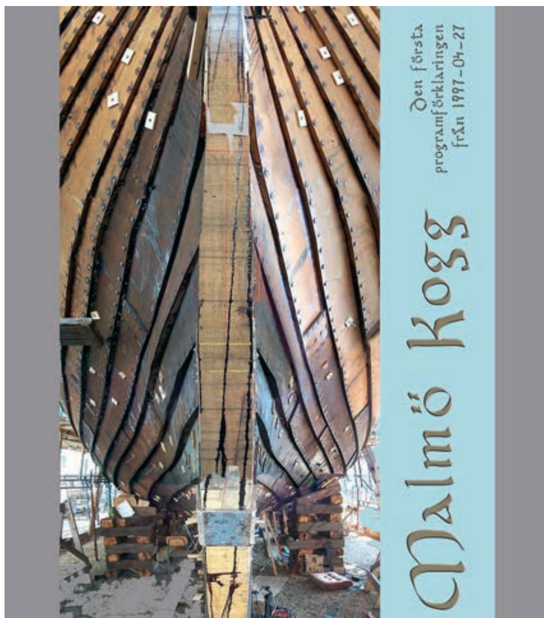
2024-03-25

Jag har givetvis skrivit på för några dagar sedan. Detta är en skam för Sverige. Tjejen talar klingande svenska, har växt upp här och har svenska fosterföräldrar som vill adoptera henne. Och så sitter några svenska odjur och vill kasta ut henne. Jag skäms över att vara svensk om detta ska ske!

2024-03-27

Hösten 1997 avsatte staten ett mycket stort bidrag till kommunerna för att skapa projekt för långtidsarbetslösa. Kravet var att projekten skulle leva vidare efter bidragets slut. Malmö kommun tog då kontakt med oss på Fotevikens Museum för att få projektförslag. Eftersom vi marinarkeologiskt hade undersökt världens största kogg utanför Skanör väckte vi förslaget att man skulle rekonstruera denna och bygga upp den i full skala i Malmö.

Projektet blev mycket lyckat. Mer än 300 långtidsarbetslösa kom med. Malmö kommun noterade själva efter en tid att detta var en av kommunens mera lyckade arbetsmarknadssatsningar. Av de personer som deltog fick enligt kommunen mer än 50% efter projekttiden arbete eller blev började studera.

Här är den programförklaring som jag skrev 1997, kompletterad med några kommentarer från år 2001. Klicka här om ni vill läsa den.

https://www.academia.edu/116746152

2024-03-28

Jag har sammanställt min mors dagboksanteckningar och foton över en lång cykelresa genom sydligaste Sverige som hon och väninnan Ally gjorde sommaren 1942. Alltså vid en tidpunkt då Europa var i krig. Den fredliga bilden av Sverige är slående jämfört med det fruktansvärda som hände t.o.m. i våra grannländer.

Klicka här om ni vill läsa hennes dagbok:

https://www.academia.edu/116805479

Jag fick henne också att själv läsa in innehållet på band. Det finns en länk till denna ljudfil på sidan 2 i länken ovan.

Bilden visar hennes väninna Ally utanför Saxtorp den första dagen av femton.

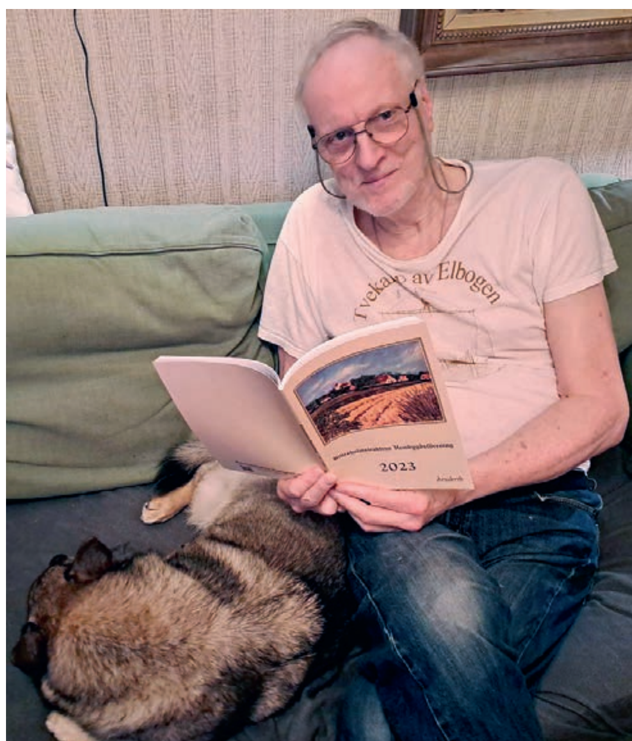

2024-03-29

Under 1990-talet var det livlig debatt om den framtida Öresundsbron. Som gammal Danmarksvän var jag positiv till bron men såg också att den påstådda snabba integrationen mellan områdena kring Öresund skulle ta tid. Det fanns alltför stora skiljaktigheter som man gärna blun-

dade inför. ”Föreningen Norden” hade 1994 ett stort möte på Malmö rådhus och bad mig att ge min syn på det hela. Klicka här för att läsa föredraget:

https://www.academia.edu/116827701

2024-03-29

Långfredag afton. Det ringde på dörren. Utanför stod min gamle vän Hans Wilson. Han sitter ju med i Billesholmstraktens Hembygdsförening och överräckte personligen årsboken för 2023. Han driver dessutom i Norra Vrams gamla prästgård ett av Skånes verkligt besöksvärda antikvariat.

Kvällen var räddad. Vad är bättre än att sitta i lugn och ro i gröna soffan med Eskil tryggt bredvid sig och fördjupa sig i historien om denna del av Skåne.

2024-04-02

Håller nu på att arbeta med s.k. Torshammare och har stött på ett intressant problem. Det är givetvis fyndet av två direktavgjutna kopior av sådana hammare av guld som legat i Harald Blåtands grav i Polen som är bakgrunden till intresset. Dessa hammare fanns i familjen Sielskis ägo. När kyrkan i Kozalin skulle bygga ett nytt församlingshus skänkte Tomas Sielskis farmor, som var djupt religiös, dessa till kyrkan. Innan de smältes ner gjorde kyrkans silversmed en direktavgjutning av dem och dessa finns fortfarande kvar. Ni ser en av dem på bilden. Den har bilder både på fram- och baksida.

Ovan: Torshammaren från okänd plats i Skåne vilken på 1700-talet ingått i Arvid Fredrik Kurcks från Jordbergas fornsaksamling. Framsida och baksida.

Här bredvid: Direktavgjutningen av Torshammaren från Harald Blåtands grav.

Fotona av Skånehammaren är tagna av:
Myrin, Ola, Historiska museet/SHM (CC BY 4.0)
Hildebrand, Gabriel, Historiska museet/SHM (CC BY 4.0)

Från Skåne finns en Torshammare som i detaljer är så lika Harald Blåtands två att dessa rimligtvis på något sätt måste ha utgjort förebilder för varandra. Men --- det finns en väsentlig skillnad.

Vänder man på Skånehammaren möter man en helt blank men mycket ojämn och föga vacker sida. Detta gäller inte överdelen som skjuter ut och är ihålig där en kedja kunnat löpa genom. Denna Torshammare har ständigt figurerat som bild i lärda skrifter men ingen, vad jag vet, har ställt frågan varför man har lagt ner ett kolossalt konstnärligt arbete med framsidan och sedan presterat en så fullständigt miserabel baksida. Om den hängt runt halsen, vilket det genomgående hålet väl bör tyda på, måste ju denna baksida också då och då kommit att bli synlig. Knappast något positivt för bäraren.

Frågan är fri för seriösa diskussioner hur man ska förklara detta!

2024-04-07

DETTA ÄR INTE KLOKT! Tidigare hade Malmö en förnämlig internetbas med lättillgängliga nedladdningsbara digitala kartor i hundratal från 1600-talet till nutid. Visserligen har jag förstått att Malmös ledande politiker på alla sätt försöker att få befolkningen att anse att Malmös historia som åttahundraårig stad och med en 10.000-årig kultur numera är något ”som katten dragit in” (inget ont om kattor, är bara ett gammalt uttryck som beskriver befogad förakt). Ni skulle skämmas att sitta på era höga stolar och censurera vår kulturhistoria!

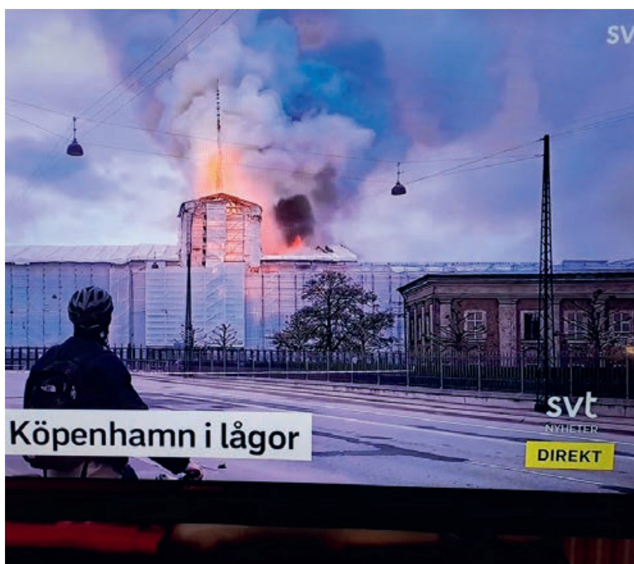
2024-04-10

Vid freden i februari 1658 tvingades Danmark att avstå landområden till Sverige. I augusti samma år startade emellertid Karl X Gustaf åter kriget, denna gång för att helt utplåna Danmark från kartan. Innevånarna i Köpenhamn skulle tvångsförflyttas till Malmö och Skåne. Holländarna sände hjälp till Danmark. Den 29 oktober 1658 möttes de svenska och holländska flottorna i Öresund.

Detta är min berättelse om vad som då hände! Klicka på länken för att starta den 11 minuter långa filmen. https://www.youtube.com/watch?v=g5r4GTQ6NAg

2024-04-16

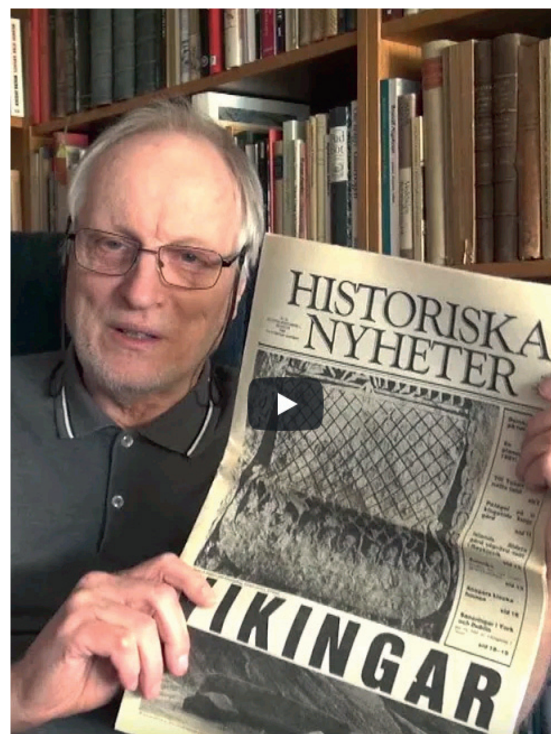
Som byggnadsarkeolog och gammal Danmarksvän har jag i dag på morgonen med tårar i ögonen följt Christian IV:s anrika ”Börsen” från 1625 i Köpenhamns dödskamp.

2024-04-21

År 2021 höll vi på att lägga sista handen vid vår omfattande bok om Harald Blåtands grav och den samtida krönikan ”Gesta Wulinensis”. Jag råkade då hitta ett exemplar från 1983 av ”Historiska nyheter” från Historiska museet i Stockholm. Numret handlade om just vikingatiden. Det var rätt så kul att läsa om var forskningen om perioden runt Harald Blåtand då befann sig och jämföra med det som vi skulle till att publicera. Jag gjorde vid den tiden från min fåtölj ett antal filmer med historiska teman och i en film bläddrade jag i denna gamla tidning. Klicka på bilden för att starta filmen:

https://www.youtube.com/watch?v=A4Bc9q12Uec

Utgrävningen av Drottens kyrka i Lund 1984
Foto: Sven Rosborn

2024-04-25

I vårt arbete med krönikan ”Gesta Wulinensis” skriven vid slutet av 900-talet, håller vi nu på att sammanställa och analysera texten som berättar om Sven Tveskäggs liv. Vi känner krönikan från den polska översättning av latinet som gjordes år 1963. Bl.a. omtalas staden Lund. År 1984 höll jag på med en TV-serie om sydskandinavisk medeltid och då filmade vi den pågående utgrävningen av Drottens kyrkoruin mitt inne i Lund. Nu, fyrtio år senare, träder denna utgrävning plötsligt fram igen. Bredvid stenkyrkan från 1000-talet påträffades nämligen resterna efter en träkyrka som omtalas i ”Gesta Wulinensis”.

Här är en del av kröniketexten från året 986:

”Kung Svein valde Lvntarumn till sitt högkvarter och, efter Helgas övertalning, blev staden den kristna huvudstaden i det danska landet. Kungen byggde också ett nytt tempel till Treenighetens ära.”

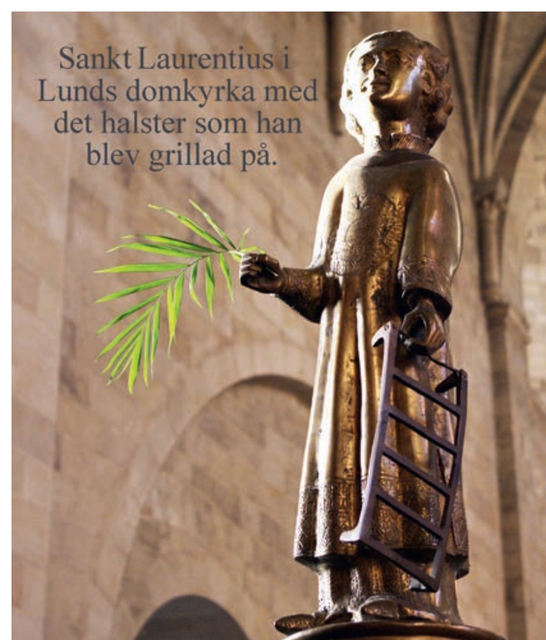
Lvntarumn är lika med Lund, Treenighetens kyrka är det samma som träkyrkan Drotten och Helga är Kievfursten Vladimir I:s syster som år 977 i Lund gifte sig med lydkungen Toke i Skåne, bror till Harald Blåtand.

2024-04-25

I mitt tidigare inlägg ville jag visa på just Drotten/Den heliga treenighetens kyrka i Lund och tog då bara med uppgiften om denna kyrka från året 986 i krönikan ”Gesta Wulinensis”. Det är emellertid på sin plats att också delge er som är intresserade hela detta textavsnitt om Lund som också berör två andra kyrkor i staden:

”Kungen (Sven Tveskägg) *byggde också ett nytt tempel till den heliga treenighetens ära och, för att behaga prinsessan Helga, förstärkte han Sankt Clemens tempel, och återuppbyggde det gamla, det första som byggdes i denna stad, vars beskyddare tidigare var Johannes döparen, men tillägnade det till ära av Sankt Wawrzyniec, för på dagen för denne martyrs död berövades hans farbror också sitt liv.”*

När Vladimir I:s syster Helga kom till Lund år 977 hade hon med sig Sankt Clemens underkäke som måste ha placerats i S:t Clemens träkyrka. Sankt Wawrzyniec är lika med sankt Laurentius, det helgon som den nuvarande domkyrkan är vigt till. Han dog den 10 augusti 258. Både Harald Blåtand, död 985 och Toke, död 986, var farbröder till Sven Tveskägg. En av dessa har alltså avlidit den 10 augusti men frågan är vem av dom?

Sankt Laurentius i Lunds domkyrka med det halster som han blev grillad på.

2024-05-05

År 1971 höll jag som arkeolog mitt första offentliga föredrag och guidning i Malmös historia. Det var för en stor grupp tjänstemän från Stadsbyggnadskontoret och jag drog runt dem i Malmö för att visa värdet av de historiska byggnader som då fanns kvar.

Då, 1971, fanns fortfarande dominerande grönska och åker/ängar i Malmö kommun. Det var inte långt till ”bonnalannet” om man bodde i den dåtida stadsbebyggelsens utkant, det som i dag nästan räknas som Malmös innerstad. Malmös många medeltida byar låg som små avskilda celler i Malmös jordbrukslandskap. I dag har de flesta drunknat i storstadens höghusbyggande.

På flygbilden visas Malmö som den såg ut när jag började på Malmö museum en gång i forntiden. På fredag ska jag ta med ett sextiotal högre tjänstemän från hela Norden på en guidad buss- och fot-tur i delar av detta stora område som ni ser på bilden. Det blir ett tre timmar långt nedslag i Malmös historia från dåtid till nutid. Och dessutom med internationell prägel - under en dag då tiotusentals musik- och protestvilliga invaderar vår stad. Min guidning blir på engelska, inte för dessa musikfantaster utan för att alla i min stora grupp ska förstå vad jag berättar om. Alla från Norden kan ju tyvärr inte svenska.

Efter flera tusen historiska föredrag/guidningar om Malmö, allt sedan den gången för Stadsbyggnadskontoret 1971, blir detta min troligtvis sista offentliga guidning och arrangemang.

2024-05-07

I dagarna för exakt femtio år sedan togs de foton som visas här. Jag hade då ansvaret för den byggnadsarkeologiska undersökningen av borgmästaren Niels Kuntzes hus på Östergatan i Malmö. Han var med i en belägrande armé år 1535 som det innestängda Malmö fick kapitulera för. Efter några månader gifte han sig med borgmästaren Jep Nielsens dotter och paret kunde snart flytta in i sitt ståtliga tegelhus.

Restaureringen varade under några år och jag kunde rekonstruera 1500-talets bostad i sin helhet.

Bild 1:

I övervåningen kunde jag frilägga resterna efter parets sängkammare. Bilden visar gavelspisen samt till vänster ett igenmurat ursprungligt fönster ut mot Östergatan. Gavelväggen hade rester efter väggmålningar från tidigt 1500-tal. Dessa var tyvärr svårt skadade av brand. Danskarna försökte återta Malmö genom att storma staden vid just denna tomt 1677 och har då troligtvis försökt bränna ner bebyggelsen.

Bild 2:

I bottenvåningen kunde jag under träbjälkarna från 1800-talet frilägga det ursprungliga tegelgolvet som ses nere till höger. Just detta golvparti hade funnits i den handelsbod som var inredd inne i bottenvåningen. Här kunde jag gräva fram fragment efter olika handelsvaror, som keramik och järnföremål.

Bild 3:

På bilden ses min kompis konservator Magnus Wihlborg frilägga en dekorationsmålning från mitten av 1600-talet. Själv arbetar jag med att frilägga en igenmurad väggnisch. Vid sådana här undersökningsarbeten är det svårt att bestämma vilka vägglager av färg som man ska bevara. Vi valde att bevara 1600-talets målning vilket betydde att vi inte kunde se den underliggande väggmålningen från 1500-talet.

STOR FESTSAL

De två lägenheter, som från början låg på var sin sida av trapphuset sammanslogs på sextonhundratalet till en bostad. Då med boendedelen i bottenvåningen samt med det östra rummet på övervåningen till sal och resten som lagerutrymmen. Huset innehöll också kök, brygghus, malthus och stall på nedre botten fast i en förlängd flygel in mot gården. Under marknivån finns den fascinerande välvda källaren, där än kryssvalven berättar om en skicklig byggmästare.

SVART AVGÖRANDE

Huset har tjänat som bostad i fem sekler och naturligtvis har här förekommit många reparationer.

Genom att knacka litet här och var, säger Rosbom, har vi med hjälp av väggmålningarna kunnat fastställa rummens format. Men vi har funnit sex lager, och det har vållat oss mycket bekymmer, innan vi kunnat bestämma vilka väggmålningar som ska bevaras för eftervärlden.

Troligen blir det så att östra salen

— Ja, det här, säger byggnadsarkeolog Sven Rosbom, är fragment från fem sekler som vi mäter och numrerar.

återställes i 1700-talsskick, mellanrummet, som fått stuckatur i taket och en elegant kakelugn i vitt och guld, får representera det nittonde seklet. Detta rum fick sin nuvarande utformning år 1870.

1500-TAL

— Längst mot väster har vi funnit rester av femtonhundratalsmålningar, som är bäst bevarade och här finns också bakom murrester fragment av ett välvt fönster. Troligen kommer detta rum att restaureras i ursprunglig stil.

TIDSÖDANDE ARBETE

Just när vi på Skånska Dagbladet var på besök höll Magnus Wihlborg på att knacka fram väggmålningar i östra salen. Detta är ett tålamodsprövande men intressant arbete. Kanske ett par decimeter får han fram om dagen. Han har funnit att väggarna här först var gråaktiga, så gråblå med bård i avvikande färg, därpå himmelsblå, så något mörkare nyans igen för att slutligen visa ett mönster av oxblodsrött mot grå fond. Sen har naturligtvis ytterligare färgskikt satt sin tidsprägel på väggarna i det gamla huset som på 1800-talet kläddes med tapeter. För konserveringen av väggmålningarna svarar Magnus chef, konservator Albert Eriksson.

När det gäller exteriören så har man ännu inte hunnit att bestämma vilken färg som ska pryda huset, vars stenar man mätt och numrerat. Tyvärr kan man inte få tillbaka de åldriga fönstren.

— Vi hoppas emellertid att vi på något sätt ska kunna accentuera de rester vi funnit, säger Sven Rosbom.

ALLEMANS GÅRD

När restaureringen av St:a Gertrud blir klar kommer man att kunna erbjuda allmänheten utställningslokaler och konferensrum samt, hoppas man, en uteservering på gården som omramas av hus från tre sekler, från 1500-talet, 1700-talet och 1800-talet. Och där man kan, om man har lust, vila blicken på den äldsta fasaden mot Östergatan som än i dag har kvar valvbågar efter de på den tiden ytterst modernistiska innedassen.

INGRID BRAUTIGAM-ERICSON

Inne i salen mot öster knackar Magnus Wihlborg fram fascinerande väggmålningar, de här från 1700-talet. (Foto: Lars Strandberg)

2024-05-10

Hemkommen efter en guidad tur genom Malmö då och nu. Sextio personer med förankring som tjänstemän i Norden fick en fyra timmar lång resa med olika nerslag i Malmö. Fick ta en omväg runt Hyllie center pga. den pågående nedstängning av området under Eurovisionsarrangemanget. Gjorde inget för då kunde man på avstånd få en bra bild av den förtätade nya arkitektur som i Malmö ersätter den mer gröna staden.

Tog också en sväng ut runt Rosengård för att få in miljonprogrammet från 60-talet (bygget av en miljon nya bostäder) som ju denna stadsdel representerar.

Efter lunch avstigning i Pildammsparken och genom fotografier fick man uppleva den enorma Baltiska utställningen 1914. På exakt den plats där Pinets fyra dansbanor en gång låg bjöds några besökare upp till dans. Här dansade 700.000 personer under sommarmånaderna 1914. Fantastiskt att kunna träda dansen på i dag exakt samma plats 110 år senare, dock numera på en gräsmatta.

Tror att detta blir min sista Malmöguidning. Man ska sluta med något som känts bra. Att vi fick lov att använda MFF:s buss var inte fel - det var en stor ära.

2024-05-11

I går var det långguidning i Malmö, i dag stort möte på Malmö rådhus. Jag har i fyrtio år tillhört

en nordisk orden som värnar om förståelse och vänskap mellan våra nordiska länder. Storkapitlet 2024 med de olika ländernas deltagare hölls i år i Malmö.

Vår vackra Landstingssal på Malmö rådhus är en värdig plats för ett sådant samarbete. Själv blev jag fotograferad bredvid en av Danmarks och Skånes gamla kungar, Frederik II, död 1588. Om honom kan jag berätta mycket - en i sanning lite märklig kung som levde kronprinsliv på Malmöhus.

Vi var ju tvungna att ta en samlingsbild på rådhustrappan. Detta skedde i samma stund som den palestinska protestmarschen utgick från Stortorget. ”Eurovision Song Contest” har ju final i kväll i Malmö.

2024-05-13

För exakt 31 år sedan tog jag farväl av dig. Du dog kämpande in i ditt sista andetag för din svårt handikappade dotter, min syster. En kamp mot byråkratiska kommunala tjänstemän. Du vann den kampen, 46 timmar efter din död. Jag är stolt över att du är min far. https://www.youtube.com/watch?v=97N1Wbvs-5Q

2024-05-21

På mitt besök på Malmö sjukhus i dag passerade jag området på bilden. Var bara tvungen att ta en bild för i minnet förflyttade jag mig tillbaka till hösten 1959.

Kamratgänget på Ellstorp hade cyklat ut till Ribersborgs badplats. Där råkade jag trampa på en stor snäcka. Snäckskalen skar upp min högra häl och det blev ett större blodvite. Snabbt tog vi oss upp till badstrandens sjukstuga. Med ett präktigt bandage återvände sonen hem till sin familj.

Såret började läka men hälen smärtade. Rörsjöskolans sjuksyster remitterade mig till Allmänna sjukhuset.

I sällskap med min far steg vi in på sjukhusets ortoped. Det fanns i huset på den svartvita bilden och låg där jag i dag stod och mindes tillbaka. Man hyste in oss i ett av de många provisoriska operationsrummen. Liggande på bordet mötte jag läkaren när han kom in i sällskap med en

massa andra studenter. Det första han sa var:

”Vad gör han här? Detta är ju kvinnoavdelningen!”

Man hade helt enkelt placerat mig, en tioåring, i den enda sal som fanns tillgänglig i den just då med patienter överfyllda byggnaden. Detta var ju snudden på katastrof. Att hamna på en sådan omanlig avdelning! Som jag skämdes! Efter några snabba och djupa snitt var läkaren klar och jag fick återvända hem. Och i dag stod jag på samma plats där jag för 65 år sedan blev införd som en kvinnlig patient!

2024-05-23

Robert Wahlstrom Harrs inlägg:

En märklig sak i Fosie kyrka.

Mitt svar:

Denna sten, ”Gycklaren från Fosie”, påträffade jag och en kollega 1978 när vi höll på med restaureringsarbeten i Fosie kyrka där bl.a. rester efter den södra portalen från 1100-talet kunde friläggas. Jag har publicerat en liten artikel om den här: https://www.academia.edu/31722617

2024-05-28

Vi håller ju på att arbeta med texten i handskriften/krönikan ”Gesta Wulinesis” från slutet av 900-talet. Under åren 986 till 992 dyker det i krönikan upp spännande och hittills helt okända saker om t.ex. Skåne. När jag publicerade vår skrift om bl.a. de skånska runstenarna år 2023:

https://www.academia.edu/100051644

kunde jag utifrån de personnamn på runstenarna och de som omtalas i Gesta Wulinensis lokalisera ett mäktigt stormaktscentra i Ljunits härad väster om Ystad. I detta område har vi en stor koncentration av de skånska runstenarna.

När vi nu i krönikan kommit fram till åren 991/992 dyker plötsligt personnamn upp som också återfinns på det en gång mäktiga Hunnestadsmonumentet väster om Ystad. Bilderna som jag tagit med är från den danske forskaren Worms runstensbok från 1600-talet. Runstenen med en krigare har texten:

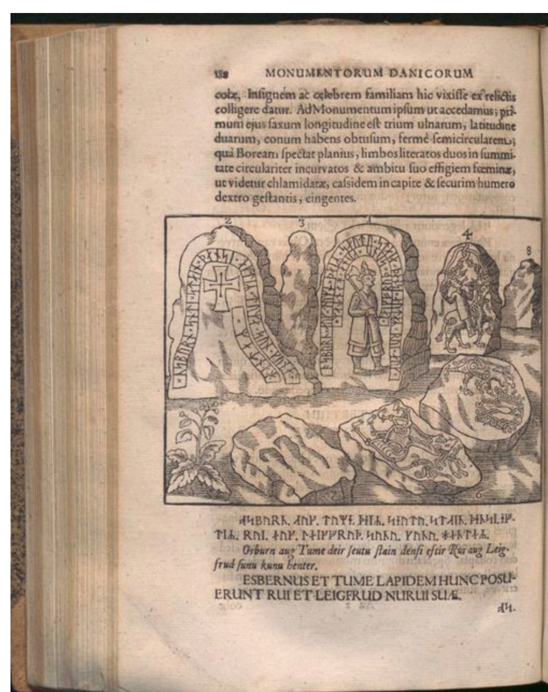
× osburn × (a)u(k) × tumi × þaiR × sautu × stain × þansi × a(f)[t]iR × rui × auk × ¶ laikfruþ × sunu × kuna × han[t]aR ×

Ásbjôrn ok Tumi þeir settu stein þenna eptir Hrói ok Leikfrøð, sonu Kuna Handar.

Modern svenska:

”Esbern och Tomi de satte sten denna efter Roi och Lekfröjd, söner (till) *Gunnar Hand.”*

Och plötsligt vet vi nu vem denne ”Kunar Handar” var. En storman som tjänat den bysantinske kejsaren i tjugo år men som år 991 återvänt till den skånska hembygden. Förklaringen till hans dubbelnamn ges i kröniketexten: *”Kunar, vars kristna namn var Handrian”*. Han och hans stora krigarfölje blev inte glada när de landsteg på Skånes sydkust och fann sin släkts byar: *”upptagna av främlingar som ett resultat av striderna där deras fars bror, Biurn Jarl, och större delen av hela deras familj dött.”* Björn Jarl var fram till år 960 kung i Skåne. Han stupade enligt krönikan år 984 i det stora slaget vid Halör vid nuvarande Höllviken.

MONUMENTORUM DANICORUM

colæ, Inſignem ac celebrem familiam hic vixiſſe ex relictis colligere datur. Ad Monumentum ipſum ut accedamus; primum ejus ſaxum longitudine eſt trium ulnarum, latitudine duarum, conum habens obtuſum, fermè ſemicircularem; quà Boream ſpectat planius, limbos literatos duos in ſummitate circulariter incurvatos & ambitu ſuo effigiem fœminæ, ut videtur chlamidatæ, caſsidem in capite & ſecurim humero dextro geſtantis, cingentes.

Osburn aug Tume deir ſeutu ſtain denſi eftir Rui aug Leigfrud ſunu kunu henter.

ESBERNUS ET TUME LAPIDEM HUNC POSUERUNT RUI ET LEIGFRUD NURUI SUÆ.

Hur det sedan går beskrivs i krönikan. Detta kommer vi att lägga fram i en omfattande sammanställning som, baserat på helt nya historiska uppgifter i krönikan, kommer att handla om Sven Tveskäggs liv från hans födelse år 962 fram till hans död år 1014.

2024-05-30

Valle tar till orda mot Malmös stadsplanerare. Skövlingen av det en gång fina angränsande området vid Ellstorp med sin då grönskande oas där man under sin barn- och ungdomstid härjat runt. Heja Valle - även om de höga politikerna och tjänstemännen givetvis aldrig vill lyssna.

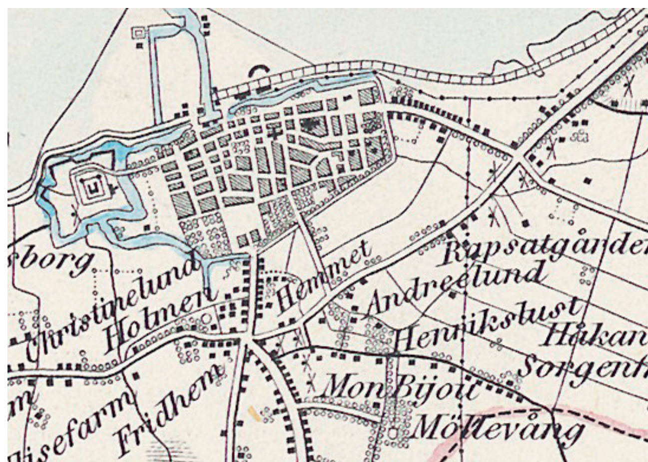

2024-05-31

Gamla kartor är intressanta. Man kan notera detaljer som verkligen sätter perspektiv på då och nu. Ta bara Generalstabskartan 1860. Malmö finns på två kartdelar och det visar sig att de inte exakt passar när man lägger samman dem. På bifogade kartor har jag markerat kartgränserna med rött när jag sammanfogat dem.

På den stora kartan noterar man t.ex. att Dalaplan inte finns med. Och mellan Malmö och Limhamn utmed kustvägen finns bara bebyggelse i Ribersborg och Framnäs. Alltså ett närmast öde hedlandskap – bilden i förhållande till nutid blir påtaglig.

På detaljkartan över Malmös mera central delar kan jag räkna till inte mindre än 10 väderkvarnar, från ”Stora Mölla” på Kirseberget i öster till ”Slottsmöllan” på Malmöhus i väster. Fyra vid Värnhemstorget och fyra vid Triangeln. Och samtliga var i drift och inte bara som antika minnen. Vid Föreningsgatan ligger Rapsatgården. Gården hade Johan Hegardt köpt in och år 1737 startade han här troligen Skånes första försöksodlingar med raps. Carl Linné besökte gården den 13 juni 1749 och har utförligt beskrivit odling och den där uppbyggda oljepressen.

I södra del av Lugnet finner vi ”Hemmet”. Då jag aldrig stött på detta namn tidigare blev det till att i dag offra tid på att rannsaka mitt privata digra Malmöbibliotek – men tji fick jag. Se där vad gamla kartor kan ställa till det, störa fredagsfriden! Är det någon som kan förklara namnet är jag tacksam.

2024-06-01

Skulle i morse börja skanna en del av mina äldre diabilder. Ville göra annat än att bara jobba med analysen av vikingakrönikan ”Gesta Wulinensis”, en unik och omfattande krönika från slutet av 900-talet som vi hittat. Den första lådan jag öppnade visade sig vara foton från den stora vikingautställningen från 1989. Typiskt, jag blir uppenbart inte kvitt vikingar.

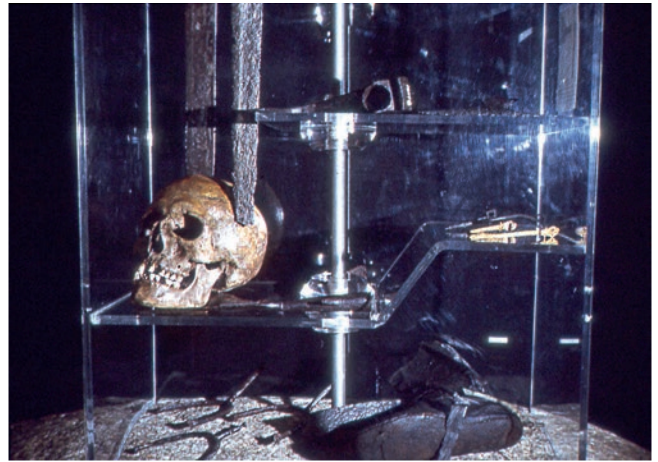

År 1989 beordrade Malmö politiker mig som museichef att arrangera en vikingautställning i Florens som Malmö var vän med. Jag fick fria händer men man krävde att det skulle vara en omfattande utställning. Jag valde då som utställningsarkitekt Malmöarkitekten Ivo Waldhör. När kommunalrådet Nils Yngvesson frågade mig varför just han blev mitt svar:

”Han kan italienska vilket är en förutsättning, han är mycket skicklig och han kan inget om vikingatiden!” Det sista ansåg jag vara bra eftersom då kunde det komma fram nya spännande ingångar på belysningen av vikingatemat. Dessutom anställde jag två ytterst skickliga utställningsmakare, Eva Wängelin och Ingrid Johansson.

Mina planer var att förutom en arkeologisk utställning också kombinera denna med en konsthistorisk utställning som visade hur vikingen i konsten framställts från 1700-talet till nutid. Jag valde konsthistorikern Britta Allzén till detta arbete. Aldrig tidigare hade arkeologi och konsthistoria mötts på en stor utställning om vikingar. Tyvärr kunde vi inte visa konstdelen i Florens men i Malmö var den ett stort dragplåster.

Genom mina nordiska, personliga forskarkontakter inom ämnet vikingatiden lyckade vi få ihop en otrolig mängd unika originalföremål från vikingatiden. På en öppen lastbil stod den stora vikingaskeppskopian ”Roar Ege” som Vikingeskibshallen i Roskilde lånat ut. När denna och två andra stora lastbilar med runstenar, dopfuntar, specialbyggda montrar etc lämnade Malmö bevakades det hela av transportbolagets säkerhetspersonal, av Interpol och av den italienska polisen. De små och ytterst värdefulla guldföremålen transporterades med kurirer via flyg. Min gamla kollega Margrethe Watt från Bornholm berättade hur flyget vid landning blivit omgärdat av italiensk motorcykelpoliser med automatvapen. Hon och en annan kurir med de värdefulla föremålen fördes omgivna av dessa poliser i högsta fart till utställningshallen mitt inne i Florens, i ett gammalt slott från 1400-talet.

Utställningen blev en succé. När italienarna fick klart för sig att den inte skulle förlängas (den skulle ju också visas i Malmö) fick polisen sätta upp kravallstaket för att hindra folk att storma slottet.

Såg i fotona i dag att vi också hade fått låna två stora runstenar från Kulturen i Lund. Den ena kommer från det berömda Hunnestadsmonumentet. För exakt 35 år sedan visste man inte mycket om detta enorma skånska runmonument. Nu vet jag betydligt mycket mer. Vår upptäckta samtidskrönika berättar nämligen detaljerat om

de personer som levde i slutet av 900-talet och vars namn finns på dessa runstenar. Skånes vikingahistoria kommer därför att behövas skrivas om. Men det återkommer jag till tids nog. (Klicka på bilderna för att läsa bildtexterna)

2024-06-02

Våren 1989. På tåget hem till Malmö från Stockholm satt jag och skrev ett utkast till en film. På den tiden tog tågfärden nästan sju timmar – man hade tid att tänka. Jag hade varit uppe på Historiska museet och av min gode vän Jan Peder Lamm fått tillstånd att låna ett stort antal runstenar och andra vikingatida föremål till en kommande utställning i Florens och i Malmö. Men hur skulle vi berätta om vikingen nere i Italien? I utlandet gällde ju bara bilden av vikingen som en barbar och våldsverkare.

Givetvis skulle besökarna också mötas av ett storbildsarrangemang där en annan historia skulle berättas. Detta skulle ske med hjälp av ett flertal, synkade diaprojektorer med ljudeffekter mot en stor vägg. Och nu satt jag på tåget och

försökte få ihop ett första utkast. Det skulle bli många duktiga medarbetare som sedan tog arbetet vidare. En viktig person var Björn M. Jakobsen. Han och jag skulle senare bygga upp ett stort vikingamuseum i Foteviken. Men det visste vi inte då.

Här kan ni se bildspelet som en film. Det kommer givetvis inte till sin fulla rätt på samma sätt som bildspelet en gång mottogs av besökarna, uppspelad på enorm bildvägg med överlappande bilder och ljudeffekter. Men det ger ändå en bild av hur vi på den tiden såg på vikingatiden. Vi gjorde givetvis både en italiensk och en svensk version. Klicka här för att starta filmen. https://youtu.be/VLao81Lnrs8?si=KcQHYWYOsMNgEnUt

2024-06-03

I dag låg i brevlådan ett nytt nummer av tidskriften ”Byahornet”. Det var Moje Bjarner som startade tidskriften redan 1942, samme person

Slagsmål i ett skomakarehem

Sven Rosborn

En måndag i början av november 1538 vaknade en bakfull och förvirrad skomakarelärling i Malmö stads "gömmelse" dvs. tillfälliga fängelse. Omtumlad och illamående konstaterade lärlingen - kristnad Niels med tillnamnet Lollandsfarare - att han i sin ynkliga belägenhet hade en medbroder, lärlingsvännen Per Skub. Per berättade nu en sällsam historia, vars huvudingredienser Niels för sitt liv inte kunde dra sig till minnes oaktat han själv spelat huvudrollen.

Slagsmålet ägde rum i ett av husen på höger sida om gatan. Rekonstruktion: Einar Bager.

som stod bakom en omfattande bokutgivning om Skåne och dess historia i sitt bokförlag Scania.

I tidskriften, som kommer ut med fyra nummer per år, kan man fördjupa sig i olika ingångar av vår skånska historia. Att den fortfarande betyder mycket för att ge en bred bild av vår kulturhistoria framgår inte minst av att den 2010 fick Skånska Akademiens diplom för sina insatser inom skånsk kultur.

Själv har jag skrivit ett flertal artiklar i tidskriften. Den senaste i det nya numret av Byahornet.

2024-06-07

Sommaren 1896 hade man en stor industriutställning i Malmö. Förutom mängder med ny-

Menu

Malmö
Industriutställnings
Restaurant

den 4 Juli 1896.
à 2,50.

Smörgåsbord

Karneval Tårta
Jordgubbar fr: Grädde
Smultron Glace

Pris

Gust. Baude.

heter, bl.a. rörlig film, kunde man också avnjuta restaurangernas utbud. Här en meny som erbjöds hugade spekulanter den 4 juli för den enorma totalsumman av 2:50. Undrar bara hur man fick in vinet?

2024-06-08

Efter att nu ha läst och analyserat ett avsnitt i den samtida krönikan ”Gesta Wulinensis ecclesia Pontificum” från sent 900-tal har jag funnit stort intresse i detta lilla kustavsnitt av södra Skåne som visas på fotot. Nästan säker på att det var här som Kunar Handrian landsteg med sin bror Toma år 989. I tjugo år hade han varit en trofast tjänare hos den bysantinske kejsaren. Nu kom han med skepp hem … men snart skulle han gripas av stort raseri över vad han såg och hörde. Ett raseri som skulle sätta sina spår i Skåne.

Skånes vikingahistoria under sent 900-tal kommer aldrig att bli den samma som man trodde den var för bara några år sedan. Hoppas att vi snart kan lägga ut också detta krönikeavsnitt.

2024-06-12

Så märkligt. I går såg jag på nyheterna bilder från ön Symi utanför Turkiets kust. Efter ett intensivt sökande hade man här funnit den brittiske läkaren Michael Mosley död. Vad har detta att göra med Skånes historia?

Sitter just nu och analyserar innehållet i en skrift från sent 900-tal som berättar om bl.a. Skåne. För 1031 år sedan landsteg de två skånska bröderna Kunar Handrian och Toma med sina söner vid den skånska sydkusten. De hade varit på långresa från just Symi. Med sig hade de krigare från denna Medelhavsö. Snart kom dessutom fler av deras bröder från samma ö med en stor krigarskara till Skåne.

Och så kablas det, i samma stund som jag sitter och skriver om vad dessa gjorde i Skåne, i svensk TV ut moderna bilder från just denna avlägsna ö. När artikeln är klar får ni veta vad de ställde till med här i Skåne.

Sven förklarar:

Vid översättningen av originalkrönikan från latin till polska år 1963 har en av Polens mest ansedda historiker, chefen för Polens Nationalmuseum Stanislaw Lorentz https://en.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82aw_Lorentz varit medhjälpare. Jag utgår givetvis bara från den ortnamnsstavning som står i den polska översättningen av den latinska originalkrönikan. Vid översättningen av denna latinska text till polska har man för ortnamn varit noga med att återge den latinska stavningen. Orten Symi namnges flera gånger, bl.a.: *”och hans följeslagare från den grekiska ön Symi”* (polska texten: *”i swoich towarzyszy z greckiej wyspy Symi.”*)

Här står också beskrivet hur Kunar under tjugo år tjänat de östromerska kejsarna:

”Kunar var den äldste av bröderna och den mest mogne och ädle, och samtidigt den ende med berömmelse bland dem alla, eftersom det var han som i Grekland hjälpt Constantinopels härskare, Johannes, vars mest trogen tjänare han var, att besegra saracenerna i många strider och att erövra tio städer.

Medan han fortfarande var ung, blev han berömd för många gärningar, och kvinnorna hos mäktiga greker skrev dedikationsbrev till honom, som är brukligt i våra länder. Kunar kunde också läsa och skriva och kunde grekernas, bulgarernas och det språk man talade i rusernas land, och han kunde också vårt språk mycket väl. 20 år har förflutit sedan han kämpade för kejsaren, och under denna tid, sedan Johannes Greken (anm: Johannes I Tzimiskes, kejsare 969-976) *dog, var Kunar en trotjänare för Basileos* (anm: Baselius II, kejsare 976-1025), *men först också en tjänare till hans farbror, som också hette Basileos* (anm: Basil Lekapenos, död 985), *men denne var den oäkta sonen till grekernas store härskare, Romanos* (anm: Romanus I, kejsare 920-944), *och regerade i landet tills unge Basileos nådde mognadsåldern.”*

2024-06-13

Råkade i kväll se detta föredrag som jag höll för exakt tio år sedan. Jag hade fått hedersuppdraget att hålla ett antal föreläsningar under utbildning för framtida Skåneguider. Under femtio år har jag hållit mängder med föredrag och föreläsningar och det har alltid varit lika roligt. För några veckor sedan höll jag dock mitt sista – man ska ju inte hålla på med något allt för länge. Klicka härom ni vill se mitt föredrag:

https://www.youtube.com/watch?v=tmqxV1kJIT8

2024-06-15

Gratulerar alla danskar till att er flagga i dag fyller år!

År 1219 bestämde påven att allt hedniskt land som öster om Östersjön kunde erövras i det heliga korsets namn skulle tillfalla Danmark. Kung Valdemar Sejr och Andreas Sunesen från Lund ledde personligen denna, med dåtiden mätt, gigantiska här. Många skepp har säkert lagt ut fullastade med soldater från ärkebiskopens egen stad Åhus i Skåne. Man landade vid Lindanese på Estlands nordkust. Ett danskt brohuvud, Tallin, grundades av danskarna och skåningarna.

Det var under dessa strider som danskarna fick sin flagga. Så här står det i ett gammalt dokument:

”Då de troende danskar i Valdemar den andres dagar i året 1219 kämpade mot de otrogna liverna på en plats som kallas Felin, och, när de nästan var besegrade, ödmjukt anropade den gudomliga hjälpen, då värdigades de att mottaga ett märke som föll ner från himlen, tecknat med ett vitt kors som påtryckts en ylleduk, och de hörde en röst från himlen att de skulle krossa sina motståndare och vinna en full seger, om det blev buret högt. Således skedde det också. Men denna fana kallas med sitt sedvanliga namn för Danebrog.”

När jag besökte Tallin 1989 upptäckte jag att den utpekade platsen var en pub med utmärkt öl. Jag tog också en bild av ett plank med påmålad Dannebrogen och en viking. Jag var där precis när Estland kunde skaka av sig sovjetförtryckarna.

2024-06-17

LISA HAR NU FÅTT TILLFÄLLIGT UPPEHÅLLSTILLSTÅND! Vad glad jag är - jag skrev på tidigt och har sedan dess följt detta självklara ärende om man vill sätta barns bästa i främsta rummet.

2024-06-19

Valle Westesson har det mest balla och spännande hotellet i Malmö. Här är mer info om du vill spendera några hotellnätter i Malmö i en cirkusvagn: https://grandcircushotel.com

2024-06-20

För exakt 50 år sedan körde Christina och jag upp till vännerna Berit och Torbjörn som tillfälligt arbetade i Stenungssund i Bohuslän. Dagen därefter var det midsommarafton och vi tog oss ut till Mollösund, bl.a. med färja, för att uppleva en skärgårdsfest i hamnen. Det var verkligen livat bland alla båtarna - och delvis lite våldsamt (vi var dock nyktra).

Fotona avslöjar att femtio år senare ser man ingen större skillnad på personerna. Nästan så man vill stämma in med sångerskan som då var populär Joan Baez i hennes sång ”Forever Young”!

2024-06-23

BLUFFÖRETAGEN HAR INTE SEMESTER!

Följande mail har jag fått tre gånger under juni. Trots att jag blockerat dem återkommer de - trogen vinner tror de. Företagsnumret är givetvis bluff - existerar inte. Vi har inga öppna fakturor. Man har inte angivit något telefonnummer. Vill man nå dem ska man klicka på ”vänliga” knappar - och då sitter man fast. Slår man upp ”Kundservice Group AB” får man reda på att de har 9754 verksamheter!!!!.

Ser på nätet att flera andra företag/organisationer har fått påhälsning. Här är det mail jag fick från dessa/denna lurendrejare:

”Betalningspåminnelse för pilemedia .se
Kundservice Support kundservice@da-quimicos.com
2024-06-23 11:52
Till: info@pilemedia.se
Referens: pilemedia .se, ordernummer: 886296

Hej, Vi har noterat att det finns en öppen faktura för tjänster kopplade till domänen pilemedia .se. Eftersom vi inte har mottagit någon betalning ännu kommer tjänsterna snart att suspenderas.

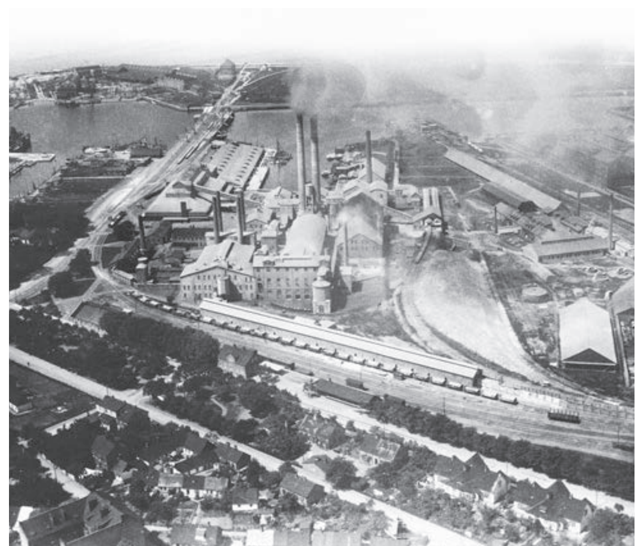
Om vi får betalningen inom två dagar förblir dina tjänster aktiva. Det utestående beloppet är kr 896.59. Om vi inte har registrerat en betalning den 24 juni 2024 kommer ditt abonnemang att suspenderas.

Den öppna fakturan kommer att överlämnas till ett inkassobolag, vilket medför ytterligare kostnader, om vi inte får betalningen före den 24 juni 2024.

Betala nu. Kundservice Group AB - Carlsgatan 2 - 201 22 Malmö, Sweden - Org. no. 5583160-5300”

2024-06-26

Inte mycket som i dag minner om den vy som Oscar Bladh såg över Limhamn från sitt flygplan året 1927.

2024-06-27

Magnus är med och berättar om svensk kvinnlig filmhistoria.

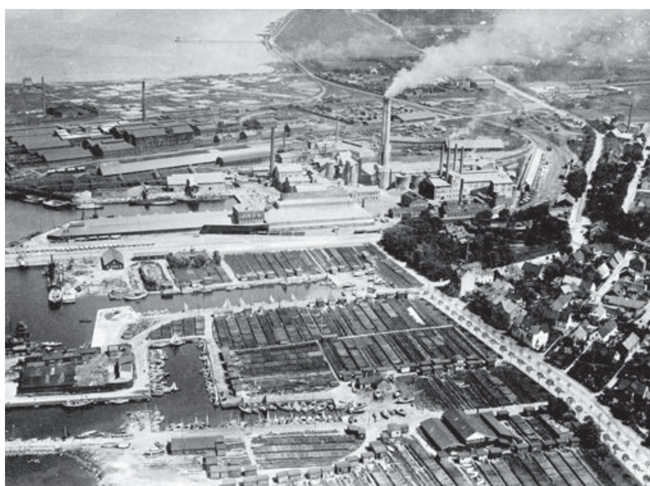
2024-06-27

I kväll var yngste sonen Mats hemma på visit och vi hade en mysig stund vid matbordet med Eskil i centrum.

2024-06-28

Jag fortsätter i dag med ytterligare ett flygfoto av Oscar Bladh år 1927. Det här är hamnen i Limhamn. I övre delen hittar ni järnvägen in till ”Malmö Västra”. Den öppnade år 1889 och turen tog tio minuter. År 1907 var detta Sveriges mest lönsamma passagerarlinje. Många passagerare var alla de fiskarhustrur som varje morgon skulle in till Malmö för att sälja den fångst som mannen håvat in under natten.

Nederst i bilden ser ni stora gråa områden. Detta är alla fiskenät som hänger uppspända – en imponerande syn. Fisket i Limhamn uppstod först på 1800-talet. Den förste fiskaren ska ha varit Sven Nilsson 1830: *”Dänn fysste såmm böjde hus här ve sjökanten hidde Svänn Nelsen”*. År 1850 fanns här 12 stycken fiskare, år 1855 16 stycken och året 1874 50 fiskare. År 1874 fick man en ordentlig hamn och då ökade fiskeriet lavinartat. Året 1892 fanns här 175 fiskebåtar.

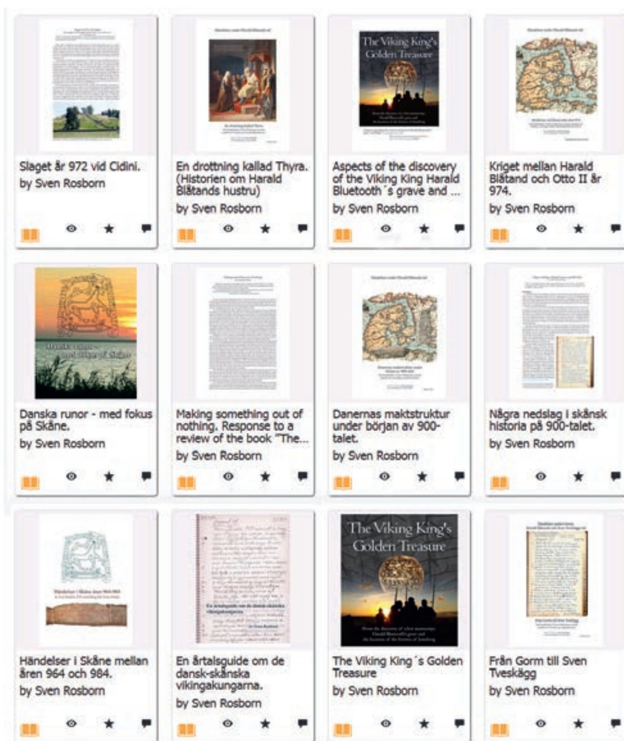
2024-07-01

Måndag! Då har fantastiska TrädgårdsPaletten - vår gröna oas här på Kulladal i södra Malmö - fått in veckoleveransen av fantastiska skånska tomater från ”Vikentomater”. Då gäller det att förnya förrådet för kommande veckan. Så här ska tomater smaka. Skånsk kvalitet när den är som bäst.

2024-07-01

Jag har nu samlat ihop alla våra artiklar som vi lagt ut digitalt sedan vår bok om Harald Blåtands grav kom ut för några år sedan. Dessa artiklar baseras på delar av innehållet i den samtida krönika från slutet av 900-talet, ”Gesta Wulinesis ecclesiae Pontificum”, som vi nu har i en bevarad polsk översättning från latinet. Denna polska översättning gjordes redan år 1963 med hjälp av Polens då främste historiker Stanislaw Lorentz, tillika chef för Polens Nationalmuseum, https://en.wikipedia.org/wiki/Stanis%C5%82aw_Lorentz.

Då krönikan också berättar om det självständiga Polens grundande på 900-talet har man emellertid inte kunnat publicera den i efterkrigstidens sovjetstyrda Polen. Först år 2019 återfanns den polska översättningen i sin helhet.

Krönikan är skriven av bl.a. Harald Blåtands präst Avico och den ger en helt ny och tidigare okänd bild av det dåtida Danmark på 900-talet. Inte minst Skåne omtalas från 970-talet och framåt. Allt eftersom vi översätter från polskan och analyserar och kommenterar omtalade händelser har vi lagt ut dessa i digital form, gratis att ladda ner. Just nu håller vi på att sammanställa en övergripande beskrivning av krönikan med fokus på Skåne under 900-talets sista två decennier. Nästan inget av det som vi då berättar om har varit känt tidigare. Ni finner och kan ladda hem artiklarna genom att klicka här:

https://archive.org/details/@sven_rosborn/lists/1/vikingatiden-under-900-talet

2024-07-03

Hittade en liten medaljsamling från min skoltid i Malmö på 1950-talet - början av 1960-talet. Simmärkena tog man på den då nybyggda Malmös simhall. Märkena ”Sveriges ungdom dess framtid” togs om jag kommer ihåg det rätt på Malmö gamla idrottsplats bakom dåvarande Stadsteatern.

Vi hade ju snö i Malmö/Skåne på den tiden. Ofta lastade man på Malmö centralstation in sina skidor i godsvagnen till Höör och Frostavallen snöparadis. Här kunde man ta den årliga ”Snöstjärnan” som jag har två ex av. Man kunde också ta olika andra skidmärken. Och givetvis blev det ett märke när jag som skolpolis vaktade säker skolväg vid Rörsjöskolan.

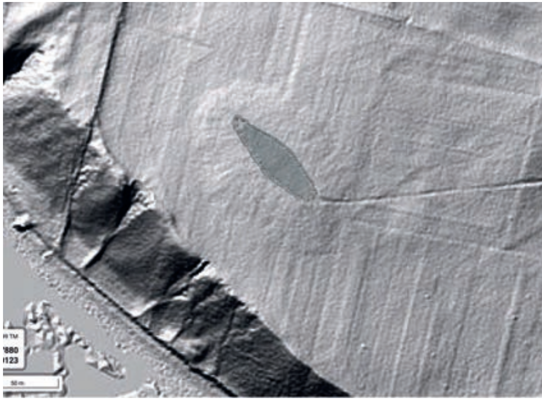
2024-07-06

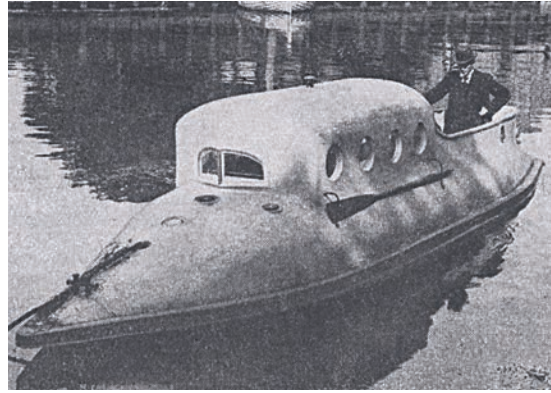
Några timmar innan jag fyllde 70 år 2019 stod jag vid Ale stenar och var riktigt vred i sinnet. Det resulterade i ett inlägg på FaceBook och att jag senare för alltid stängde en dörr bakom mig. Nu, några få veckor innan min 75-årsdag, har jag åter intresserat mig lite för detta fantastiska skånska fornminne.

Jag har nu sammanställt en artikel om Ale stenar utifrån äldre uppgifter, bland annat hämtade från tidningsartiklar vilka varit intressanta att skriva över i digital form för att tillgängliggöra bl.a. här på FaceBook. Författaren till en av dessa artiklar fann jag vara Österlenpoeten Theodor Thuvesson. Han hade uppenbart för länge sedan varit med och kämpat för bevarandet av denna magnifika skeppssättning från yngre järnåldern.

Ni kan läsa/ladda ner min artikel här:
https://archive.org/details/ale-stenar-2024
eller här:
https://www.academia.edu/121814384

2024-07-11

På mitt inlägg om Ale stenar för några dagar sedan påpekade Bo Jørgen Nielsen följande intressanta sak:

”På LIDAR ser det ud til at området med skibssætningerne er kunstigt forhøjet.”

Jag har på bifogat Lidarfoto kompletterat med att lägga in ett flygfoto av stenarna på exakt samma plats som nivåfotot. Visst är det så att detta avlånga stenskepp står orienterat i en oval, förhöjd platå som helt svarar till skeppet?

På 1950-talet var man tvingad att med schaktmaskin gräva bort enorma mängder flygsand som delvis täckte monumentet. Kan det vara denna sand som man skyfflat ut runt skeppet? Det verkar dock otroligt om man inte fraktat bort denna sand eftersom det ju i annat fall skulle medföra att sanden kanske kom tillbaka och åter täckte skeppet. Har skeppet (eller skeppen eftersom det låg två mindre vid den stora skeppssättningens relingar) lagts och anpassats till en befintlig oval upphöjning i terrängen eller har man skapat denna vid monumentets uppförande på 500-talet?

KOMPLETTERING AV TEXT:

Bengt Söderberg har konstaterat att de moderna odlingsspåren inte går fram till skeppssättningen vilket givetvis måste vara ett säkert belägg för att den ovala platån runt skeppet tillkommit då man på 1950-talet fördelat flygsanden ut ur själva skeppet och dolt dessa spår. Tack Bengt!

2024-07-12

Satt och bläddrade i tidskriften ”Hvar 8 Dag” från år 1917 och fann denna bild av en båt tillverkad detta år i Malmö. Ingenjören K.W. Ljungdell hade experimenterat med att bygga en motorbåt i betong. Den 3 september samlades i Malmö Nyhamn ett antal nyfikna och minsann – båten flöt. Man forslade den sedan till Västra hamnkanalen för att få en motor insatt.

Det hela blev tydligen lyckat eftersom företaget ”AB Betongvarven i Malmö” skapades. Ljungdell fick patent på en metod att bygga båtar i betong med tunt skal och med ingjutna träbalkar. Genast gick man i Malmö igång med att bygga ett stort lastfartyg i betong för framtida frakt på Östersjön.

Skeppet sjösattes i december 1918 och fick namnet ”M/S Linnea” men samma månad gick det bildade rederiet ”Rederi AB Betongett” i konkurs. Skeppet bogserades följande år till Lysekil i Bohuslän men kom här att fungera som vågbrytare. År 1967 sprängdes hon av kommunen.

Bilderna visar K. W Ljungell med prototypen till sin betongbåt i Malmö 3 september 1917 samt ”M/S Linnea” i Bohuslän (Foto: Ljungskileortens Hembygdsförening).

2024-07-13

Under sjörövarkriget på 1390-talet ska Malmö ha blivit attackerat av ”vitaliebröderna” och en del bebyggelse blivit förstörd. Bl.a. ska kyrkan i Övre Malmö, kyrkbyn som låg vid nuvarande Triangeln, ha drabbats. Man beslöt därför att börja bygga en fem meter hög och en meter bred strandmur i tegel från nuvarande Malmöhus till Drottningtorget utmed Norra Vallgatan. Direkt utanför muren låg på den tiden Öresund.

Alla borgare fick vara med och betala. År 1405 var man i gång med bygget i området vid nuvarande Savoy. År 1435 bekostade ärkebisko-

pen i Lund en mur från Österports porttorn vid nuvarande Drottningtorget norrut mot stranden. Detta efter att Malmö gett alla de markägare som bodde på kyrkans mark i staden frihet från att behöva bekosta det vidare murbygget. Jag kunde år 1970 gräva fram grunden till Österport varifrån denna mur utgått. Den medeltida markytan låg långt under nuvarande gatuplan vilket min rekonstruktionsbild av Österport på Drottningtorget visar.

Brevet år 1435 visas på bilden. Vill ni försöka läsa medeltida gammeldanska kan ni klicka på bilden för att förstora. Den text som är gråmarkerad längst ner är följande:

”Tessæ fforne godz skula ware ffrij i alla mathe som ffare skrewet stonder. Ok ffor thenne ffordeffriihedh tha hawerfforde erkebiscop Peder meth gudh capitel ok kyrkeweria fforde ladet mwræ jn mwr northen næst thet østræ porthws j Malmøge sexten ffagnæ longh ok ix alne høgh ok thre stenæ thiøk.”

SVAR:

Claes Hall

Tack Sven för intressant artikel.

Lever fortfarande på resan vi gjorde runt i Skåne när jag fotograferade för Arbetet. Du tog med mig på olika fornlämningar och jag tog bilder i släpljus. Vi bar på tunga strålkastare och tungt elverk ut i skogen för att få bra bilder.

Något jag ofta funderar på är varför gamla tiders lämningar ligger så djupt i marken.

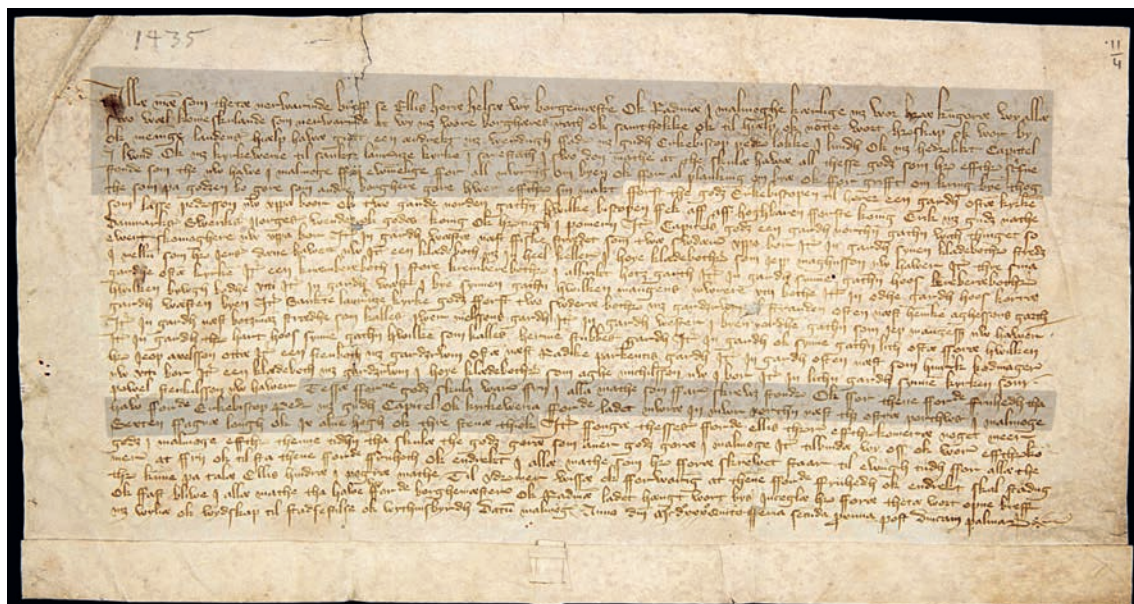
Är det århundraden av sopor som ligger ovanpå eller är det trädens löv som skapat all jord som ni arkeologer gräver bort?

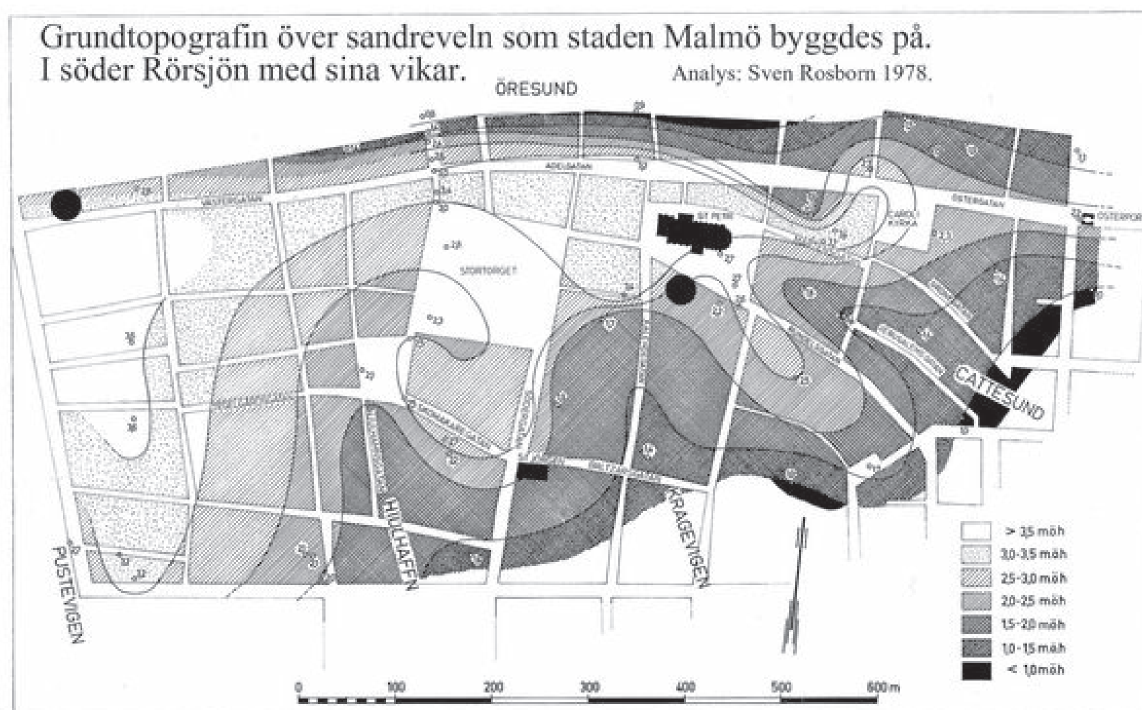
Mitt svar: Claes, det var en spännande tur mitt i natten när vi med dina strålkastare fick bronsåldersfigurerna att i släpljus resa sig upp ur hällarna. Har det fortfarande bevarat i detaljerat minne.

2024-07-14

Det har väckts några intressanta frågor om s.k. ”kulturlager” som vi arkeologer kallar det. Ett sådant lager har skapats under lång tid p.g.a. mänsklig aktivitet i området. Jag kan ta Malmös medeltida city som exempel, se min nivåkarta över den ursprungliga marknivån innan kulturlagren skapades.

Malmö byggdes på en starkt kuperad sandrevel. På nivåkartan över den ursprungliga sanden syns detta tydligt. Utmed Öresund strand (vid nuvarande Norra Vallgatan) fanns en gammal strandvall som på vissa ställen var upp till fyra meter hög. Från några kraftiga sötvattenskällor rann det i strandvallen uppträngande vattnet åt söder ut i en stor sjö, Rörsjön. Dessa vattenflöden bildade djupa och breda raviner i sandreveln. På så sätt skapades under tusentals år den kuperade terrängen på sandreveln.

På sandrevelns topp, som löpte parallellt med Öresunds strand, kom staden huvudgata att läggas vid mitten av 1200-talet (nuvarande Västergatan, Adelgatan, Östergatan). När staden snabbt växte började man bygga även i de lägre ravinområdena söder om denna högre strandvall. Denna bebyggelse var primitiv och vid regn var dessa lägre områdena säkert mycket fuktiga. När man rev för att bygga nytt tog man därför inte

bort avfallslager och raseringslager utan byggde istället ovanpå dessa. Det kunde på så sätt relativt snabbt bildas tjockare ”kulturlager” i dessa ursprungliga lägre liggande områden, en guldgruva för oss arkeologer.

Allt eftersom åren gick jämnades alltså marktytan ut över den medeltida stadsytan. Resultatet blev att vi på de ursprungliga högre markområdena har väldigt lite ”kulturlager”, dvs. uppfyllnadslager. Här några exempel: Utmed Västergatan kan detta lager uppgå till mindre än en meters höjd medan det söder om Själbodgatan (direkt söder om S:t Petri kyrka) uppgår till 3,5 meters höjd.

Känner man Malmös grundtopografi kan man faktiskt fortfarande ana dessa forna bäckraviner. Om man t.ex. går från Caroli kyrka söderut på Kattesundsgatan lutar gatan något åt söder och följer alltså den gamla bäckravinen ner till ”Kattesund” som var en vik i Rörsjön. Likaså om man går Kalendegatan från S:t Petri kyrka ner till Hansakompaniet lutar också gatunivån lite. Här låg ju den medeltida ”Krageviken” i Rörsjön.

2024-07-14

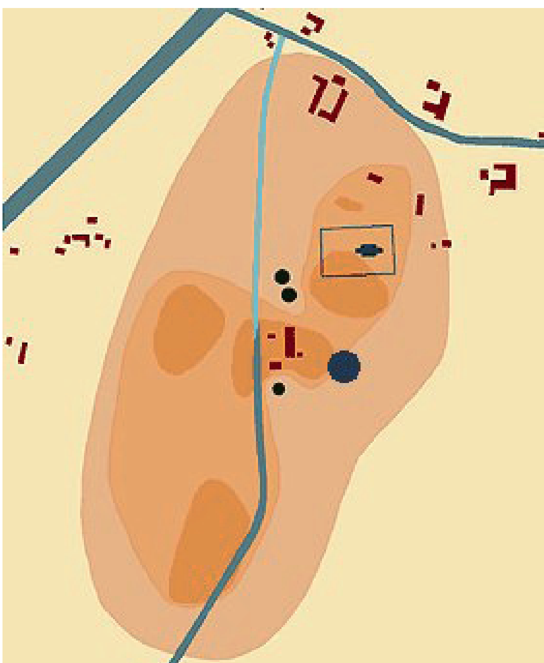
Claes Hall frågade om den situation som jag beskrivit i Malmö när det gäller principen bakom tjockleken på kulturlagren inne i staden också gäller på landsbygden.

Malmö kommun har ca trettio medeltida bybildningar och vi har grävt i många av dessa. Svaret är att för det mesta har det på landsbygden redan från början varit plan mark där kulturlager

inte kunnat bildas i djupare lokala svackor. Dessutom har det varit en mindre bebyggelse av några forntida hus som inte lämnat mycket avfall. Till detta kommer att senare plöjning av åkrarna raderat ut kulturlagren ner till kanske halv meter ner i marken. Oftast är det alltså endast forntida nedgrävningar som t.ex. stolphål och gravar som blivit bevarade intakta. Trots detta kan man utläsa mycket viktig information.

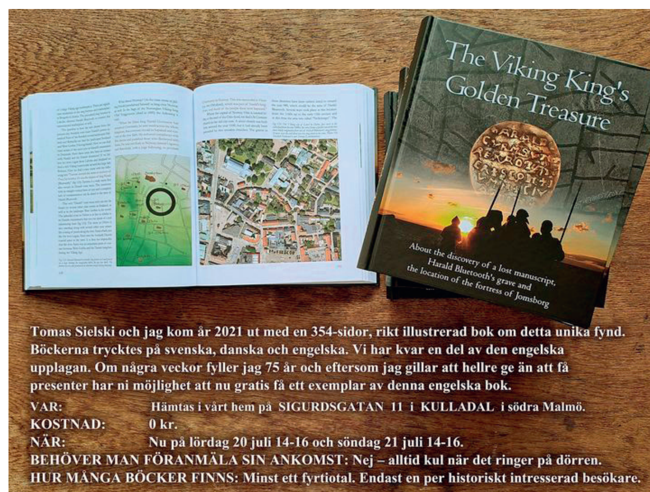
I fallet Uppåkra är situationen en delvis annan eftersom terrängen inom det forntida bebyggelseområdet har varit kuperad och dessutom har det varit ett område som varit bebyggt i upp till tusen år vilket gett möjlighet för olika kulturlager att skapas och bibehållas vid forntida nybebyggelse. På kartskissen över Uppåkra har jag med olika mörk färg markerat jordlagrets tjocklek. Här är situationen alltså liknande den inne i de medeltida städerna. Dock har modern plöjning även här förstört de övre delarna av kulturlagret. Det är främst i svackorna som vi har de tjocka kulturlagren.

Mitt foto visar också kulturlagrets väldiga tjocklek invid det hedniska templet.

2024-07-18

Det hände sig på 1980-talet att en polsk familj bosatte sig i Malmö. Farmodern förde med sig enormt mycket historiskt material, bl.a. information om Harald Blåtands grav i Wiejkowo i norra Polen. I graven fanns bl.a. den guldplatta med kungens namn som ses på bilden. För flera år sedan fick jag som museiman och arkeologisk forskare ta del av detta unika material som fanns i Malmö. Här var också texten till krönikan ”Gesta Wulinensis”, skriven av Harald Blåtands präst Avico i slutet av 900-talet och översatt från latinet till polska år 1963. Den handlar om Danmarks och Skånes vikingahistoria.

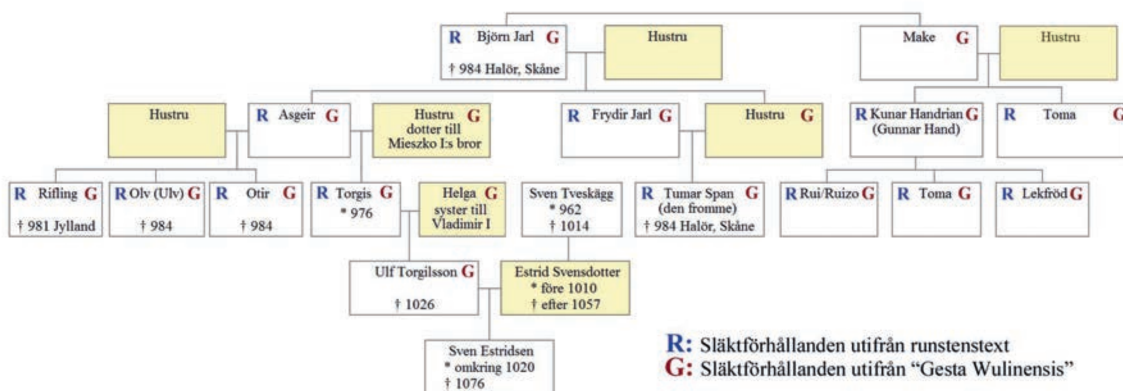

Tomas Sielski och jag kom år 2021 ut med en 354-sidor, rikt illustrerad bok om detta fynd. Böckerna trycktes på svenska, danska och engelska. Vi har kvar lite av den engelska upplagan. Om några veckor fyller jag 75 år och eftersom jag gillar att hellre ge än att få presenter har ni möjlighet att nu gratis få ett exemplar av denna engelska bok.

VAR: Hämtas i vårt hem på Sigurdsgatan 11 i Kulladal i södra Malmö.

KOSTNAD: 0 kr.

NÄR: Nu på lördag 20 juli 14-16 och söndag 21 juli 14-16.

2024-07-19

Skåne stiger nu fram ur historiens mörker. Tidigare fanns i stort sett inga skriftliga källor om Skånes historia under 900-talet. Jag bifogar ett släktträd som visar den nu uppställda äldsta kända skånska kungasläkten. Genom att kombinera skånska runstenstexter med detaljerade uppgifter i den samtida källskriften ”Gesta Wulinensis” har det lyckats oss att bygga upp detta släktträd. Klicka på bilden för att se hela trädet.

Det är den stora anhopningen av runstenar vid skånska sydkusten som visar på att det i Skåne i slutet av 900-talet har varit området väster om nuvarande Ystad som varit platsen för en mäktig stormannaelit. Den äldste omtalade i denna släkt är Björn Jarl som var Skånes kung fram till år 964. Han och många av hans släktingar stupade senare under det stora slaget vid Halör (Höllviken) år 984. Segraren Toke Gormsen, Harald Blåtands lillebror, tog därefter hämnd på Björns släkt och avrättade flera i släkten och fördrev släkten från sina byar utmed sydkusten.

Längst ner i släktträdet finner ni den danske kungen Sven Estridsen, död år 1076. Han är anfader till Danmarks många medeltida regenter. Vad man däremot inte visste tidigare var att hans farfars farfar var Skånes kung Björn Jarl.

Tomas och jag lägger just nu sista handen vid en längre artikel om Skånes vikingatid under sent 900-tal utifrån bl.a. ”Gesta Wulinensis” uppgifter och de skånska runstenstexterna. Hoppas komma ut med den snart. Ni kommer då att få möjlighet att ladda ner den artikeln för att bl.a. få mer detaljerade uppgifter om situationen i Skåne och om många av personerna i släktträdet.

2024-07-22

Genom den samtida och tidigare inte kända krönikan ”Gesta Wulinensis ecclesiae Pontificum” har vi nu fått helt nya uppgifter om Danmark och Skåne under vikingatiden i slutet av 900-talet. Skånes tidiga historia, som tidigare nästan helt saknats i samtida skrivna källor, stiger nu fram ur historiens mörker. Detta är alltså en historia som aldrig tidigare berättats.

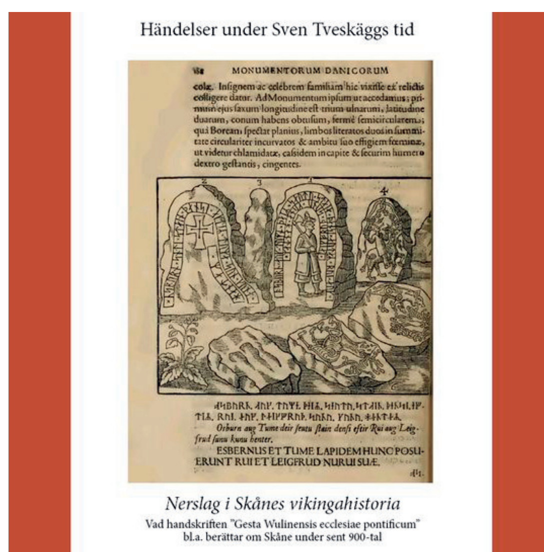
Artikeln kan du gratis ladda ner genom att klicka här (Ladda ner pdf:en för att länkarna i artikeln ska fungera. Klicka på länken nedan, därefter ”Download PDF, därefter ”No thanks, I´ll stay on the free tier”):

https://www.academia.edu/122250394

eller klicka här:

https://archive.org/details/skanehistoria

I slutet av artikeln finns en beskrivning, ”Exkurs”, som visar några av de många belägg som vi har för denna källas äkthet.

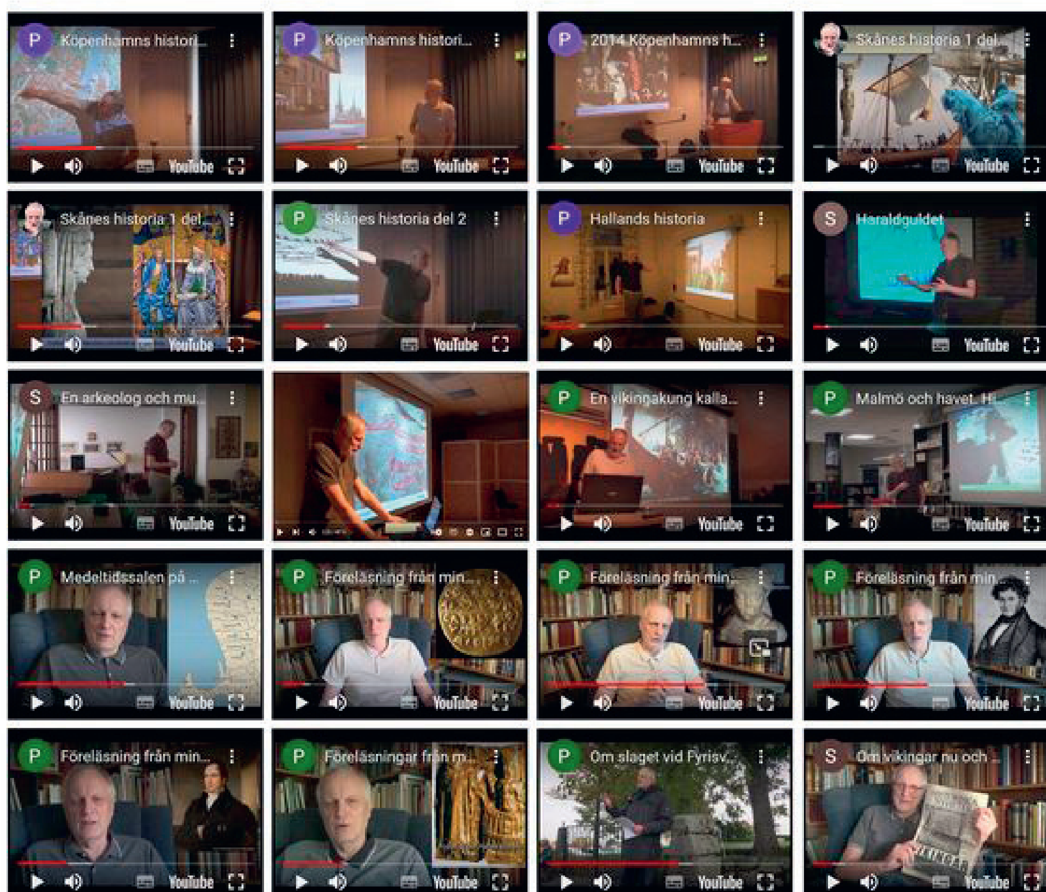

2024-07-24

NÅGRA AV SVEN ROSBORNS FÖREDRAG

Min historia till dig på nätet!

Jag har här samlat några av mina inspelade föredrag som du gratis kan se genom att klicka på länkarna nedan. Genom åren har jag hållit mängder med föredrag och föreläsningar i Nordens, Skånes och Malmös historia och arkeologi. Har man som jag haft fördelen att arbeta som

Här är några av mina föredrag. Välkommen till en historiestund.

museichef och forskningschef under nästan hela mitt vuxna liv har man också en skyldighet att föra kunskapen vidare till andra intresserade. Att möta en intresserad publik har för mig varit stunder av glädje.

KÖPENHAMNS HISTORIA del 1a.
Föreläsning av Sven Rosborn 2015. Lär er om Köpenhamns historia från vikingatid till den tidiga medeltiden.
https://www.youtube.com/watch?v=5qwt-0Grp9w&t=8s
KÖPENHAMNS HISTORIA del 1b.
Föreläsning av Sven Rosborn 2015. Lär er om Köpenhamns historia från medeltiden till IV:s trontillträde år 1596.
https://www.youtube.com/watch?v=MhwZUjfsYSc
KÖPENHAMNS HISTORIA del 2.
Föreläsning av Sven Rosborn 2015. Lär er om Köpenhamns historia från Christian IV:s tid till engelsmännens terrorbombning av staden år 1807.
https://www.youtube.com/watch?v=b3gT5vBxTSs&t=6s
SKÅNES HISTORIA del 1a.
Föreläsning av Sven Rosborn 2014. Lär er om den skånska förhistorien från äldsta tid fram till vikingatiden.
https://www.youtube.com/watch?v=eDU4koPU-6w&t=1s
SKÅNES HISTORIA del 1b.
Föreläsning av Sven Rosborn 2014. Om den skånska historien från medeltidens sillfiske till 1900-talet Öresundsflygning.
https://www.youtube.com/watch?v=EQWxzYmD9bA&t=3s
SKÅNES HISTORIA del 2.
Föreläsning av Sven Rosborn 2014. Lär er om olika aspekter i skånsk historia och om det skånska kulturlandskapet. Om olika tolkningsproblem.
https://www.youtube.com/watch?v=tmqxV1kJIT8&t=5s

HALLANDS HISTORIA.
Föreläsning av Sven Rosborn 2015. Lär er om Hallands historia från förhistoria fram till det svenska övertagandet på 1600-talet.
https://www.youtube.com/watch?v=AxfNqH4Lyh4&t=1s
HARALD BLÅTANDS GULDPLATTA.
Föreläsning av Sven Rosborn 2015. Lär er om det unika guldfyndet 2014 som berättar var vikingakungen Harald Blåtand ligger begravd.
https://www.youtube.com/watch?v=qHoqaEtInGc&t=1s
I HUVUDET PÅ EN SKÅNING.
Föreläsning av Sven Rosborn 2015. Sven Rosborn berättar i detta föredrag om sitt liv som arkeolog, museichef och författare.
https://www.youtube.com/watch?v=8-Qyzwp2L2M&t=2s
BLEKINGES HISTORIA.
Föreläsning av Sven Rosborn 2015. Lär er om Blekinges historia från förhistoria fram till det svenska övertagandet på 1600-talet.
https://www.youtube.com/watch?v=nwdWWULXtLo&t=1s
EN VIKINGAKUNG KALLAD HARALD GORMSON.
Föreläsning av Sven Rosborn 2017 om den danske kungen Harald Blåtand Gormson och bl.a. om hans påträffade grav i Polen. I inledningstexten står att föredraget hölls 2107, ska givetvis vara 2017.
https://www.youtube.com/watch?v=Rbi1E88cWxo&t=1s
MALMÖ OCH HAVET. HISTORISKA UTBLICKAR FRÅN EN GAMMAL STAD. Föreläsning av Sven Rosborn 2018.
https://www.youtube.com/watch?v=wnwe7erqLt0&t=1s
MEDELTIDSSALEN PÅ MALMÖ MUSEER.
Föreläsning av Sven Rosborn 2020
https://www.youtube.com/watch?v=9E6ieiwXLSQ&t=1s

FÖRELÄSNING FRÅN MIN FÅTÖLJ 1.
Harald Blåtand och Danmark under 900-talet. Föreläsning av Sven Rosborn 2020.
https://www.youtube.com/watch?v=ALmF3T0nJ1c&t=1s
FÖRELÄSNING FRÅN MIN FÅTÖLJ 2.
Om pandemier under medeltiden. Föreläsning av Sven Rosborn 2020.
https://www.youtube.com/watch?v=oFd1XRlsmAQ&t=3s
FÖRELÄSNING FRÅN MIN FÅTÖLJ 3.
När vaccinet kom. Föreläsning av Sven Rosborn 2020.
https://www.youtube.com/watch?v=0ggI7F0RXE0&t=2s
FÖRELÄSNING FRÅN MIN FÅTÖLJ 4.
Den romantiserade vikingen. Föreläsning av Sven Rosborn 2020.
https://www.youtube.com/watch?v=xcADJJkBoCQ&t=1s
FÖRELÄSNING FRÅN MIN FÅTÖLJ 5.
Källor till Danmarks historia under 900-talet. Föreläsning av Sven Rosborn 2020.
https://www.youtube.com/watch?v=r6uzxfFrMHI&t=3s
OM SLAGET VID FYRISVALLARNA ÅR 986.
Föredrag av Sven Rosborn 2020.
https://www.youtube.com/watch?v=CLhxSzFl3D0&t=2s
FÖRELÄSNING FRÅN MIN FÅTÖLJ 6.
Om vikingar nu och 1983. Föreläsning av Sven Rosborn 2021.
https://www.youtube.com/watch?v=A4Bc9q12Uec&t=6s
FORNTIDEN I SYDVÄSTRA SKÅNE.
Föredrag av Sven Rosborn 2016.
https://youtu.be/7w9-6liN7MA?si=qEzURaBZ6A-BzQ15

2024-07-25

SVEN ROSBORNS SLÄKTFORSKNINGSKURS

Släktforska med mig på nätet!

Vill du lära dig släktforska? Jag kan visa dig hur man gör! Jag kan öppna en dörr för dig till en helt ny värld av spänning och historiekunnande. Det är helt gratis.

Det är inte svårt att släktforska. Men som allting annat behöver man lära sig grunderna. Eftersom jag genom åren undervisat tusentals personer i historia ville jag göra detta också när det gäller släktforskning. 23 videoavsnitt ligger och vänta på dig. Du tittar på dem i hemmets lugna vrå när du har tid. Och det kostar givetvis ingenting!

Låt oss nu starta min släktforskarkurs som jag gjorde för några år sedan! Jag har skapat ett antal videoavsnitt som berättar hur jag själv gått till väga när jag släktforskar och som ger dig information och tips som du själv kan använda dig av.

Kursen är uppdelad i olika huvudavsnitt. I de första avsnitten berättar jag och ger tips på saker som du som släktforskare bör tänka på innan det kanske är för sent. Vi blir alla äldre, människor och föremål försvinner. Vill du däremot genast kasta dig in och själv börja lägga upp ditt släktträd på din dator startar du på avsnitt C nedan. Du kommer till de olika avsnitten genom att klicka på dem.

A1: Presentation av mig som kursledare.
https://youtu.be/f_oWish4a2w
A2: Genomgång av kursen.
https://youtu.be/nMMEW_prT9E
A3: Att bli detektiv i historien.
https://youtu.be/pB2X_ozzLH
A4: Böcker och bibliotek.
https://youtu.be/R2a3MIABKbY

B1: Intervjua din släkt.
https://youtu.be/zy7Gj2jVD9k
B2: Rädda din släkts bilder.
https://youtu.be/QVl1YVU-u7w
B3: Föremålens historia.
https://youtu.be/J9NHsUAzgS8
B4: Platserna där de bodde.
https://youtu.be/pwqkXUXyk8M

HUR MAN GÖR NÄR MAN SLÄKTFORSKAR PÅ DATOR

C1: Olika släktprogram.
https://youtu.be/MC0BjAw7Wgk
C2: Hur fungerar programmet?
https://youtu.be/jFmpPhUEOgw
C3: Starta ditt eget släktforskarprogram.
https://youtu.be/nDDotH2084I
C4: Fortsättning av uppstarten.
https://youtu.be/PXwChXEZz7k
C5: Hur fungerar databasen.
https://youtu.be/PXwChXEZz7k
C6: Kyrkoarkivens husförhörslängder.
https://youtu.be/kTAbceWjPMw
C7: Födelse- och dopböcker.
https://youtu.be/TKp7y6EKxnA
C8: Vigselböcker.
https://youtu.be/tOLRoBabn-4
C9: Böcker över avlidna.
https://youtu.be/46M7GfAl__8
C10: Bouppteckningar.
https://youtu.be/NiWGfiBKsuM
C11: Kyrkogårdarnas arkiv.
https://youtu.be/92tMLLey5yw

DET DÅTIDA SAMHÄLLET

D1: Kyrkor och kristen religion.
https://youtu.be/kWxHA-f67hM
D2: Det dåtida bondesamhället.
https://youtu.be/jqFbid-c9tg
D3: Det dåtida militärsystemet.
https://youtu.be/WQ_KCc9rHwE

ATT SPRIDA SINA NYVUNNA KUNSKAPER

E1: Hur skriver jag min släkthistoria?
https://youtu.be/pp8C3R3M854

2024-07-26

I mitt jobb som museichef på Malmö museer hände det att jag tog ut för att fotodokumentera

gamla hus och gårdar som skulle rivas. Dessa foton är från februari 1978 då jag tog mig ut på en isig väg strax invid Sallerupsvägen för att föreviga den fina Granbackens gård i sin dödskamp. Denna var belägen på höjden strax intill Bulltoftas radarstation. Min VW körde fast på den smala vägen till gården. Fotot med bilen är efter det att jag lyckat få upp eländet. Jag har på en av papperskopiornas baksida noterat vad som hände.

BACKE CA 200 M. SÖDER
GRANBACKENS GÅRD. HÄR SATT
S. ROSBORN FAST I SNÖDRIVA
FEB. 1978 I TVÅ TIMMAR.
GRÄVDE SIG FRAM MED 1 ST
PUTSHAMMARE OCH 1 ST
AV BARNETS S.K. TEFAT AV
PLAST. SVORDOMAR EKADE
UTE PÅ DET KYLIGA FÄLTET,
SVETTEN LACKADE OCH
HEMMA SATT HUSTRU OCH
VÄNTADE. ALLT FÖR ATT
FOTOGRAFERA GRANBACKEN!

26 juli 2024

Robert W. Wahlström Harr skrev:

Frälsningsarmén 2:a Kåren.

Låg på Spångatan och där man kunde hämta ut en reell ”gottepåse” kring jultid varje år.

Källa: Was 2019.

Sven Rosborn svarade:

Huset med angränsande byggnad uppfördes 1929 av den amerikanska brödraförsamlingen och dess kyrkosal fick namnet ”Betesda”. Här

var min hustrus morfar präst under kriget. Detta kan ni läsa om i min släktkrönika på sid 166-167 genom att klicka här:

https://www.academia.edu/19182732

2024-07-27

Krönikan ”Gesta Wulinensis”, skriven runt år 1000, fortsätter att ge helt ny information om inte minst Skåne. Hade för några dagar sedan ett längre telefonsamtal med Tomas Sielski om ett avsnitt i denna polska krönika och som vi håller på att analysera. Döm om min förvåning då plötsligt ett skånskt platsnamn dök upp och fick sin förklaring. Detta namn har faktiskt gäckat mig alltsedan år 1971. Inte bara jag utan många andra har grubblat över namnet och platsen utan att tidigare ha funnit svaret.

Bäst som Tomas och jag i går plockade fram alla tidigare uppgifter om namnet och jämförde med texten i den nyupptäckta, tusenåriga krönikan utbrast Tomas: ”Det är ju ingen tvekan, namnet måste betyda xxxxxx.” Och minsann; han hade rätt! Gåtan, som jag så länge grubblat över, var med stor sannolikhet löst. Att historien bakom namnet dessutom beskriver en intressant och länge omstridd del av Skånes äldre historia är helt otroligt.

Fotot från min födelsedag år 1971 då vi var vid platsen med det märkliga namnet.

Fyller år om några dagar. Jag kunde inte ha fått en bättre 75-års present av Tomas!

Vilket är då platsnamnet? Och varför är det hela så otroligt spännande för den skånska historien? Ni får ge er till tåls till vi publicerar alla de uppgifter i den nyupptäckta krönikan ”Gesta Wulinensis” som rör Sven Tveskägg och hans tid fram till år 1014. Det är nämligen i denna tidsperiod som platsnamnet skapas.

2024-07-27

Eftersom vår familjs stamställe sedan mycket länge, Hurva gästgivaregård, är stängd när jag fyller 75 år den 31 juli samlades en del av den innersta familjekretsen i Hurva i dag. Lax, helstekt

oxfilé och glassbakelse var inte fy skam. Som vanligt så mycket mat att ett stort stycke av oxfilén fick lämnas kvar. Så mycket att vi dessutom tog en paus i gästgiveriets trädgård innan glassen framdukades.

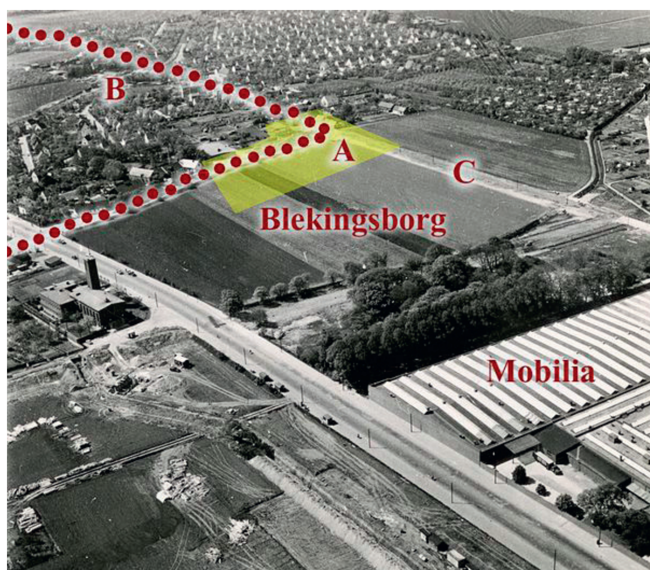
Stort tack till krögaren och personalen. Vi passade också på att boka in den traditionella gåsamiddagen i början av november för ett tiotal inom familjen. Det gäller att hålla sig framme för platserna tar fort slut. Efter att ha avnjutits Hurva Gästis stora gåsbord i 12 år i rad vore det katastrof om vi missade årets.

2024-07-29

Lite Malmöhistoria på ett flygfoto från 1955. Fotot visar området från Mobilia söderut mot Kulladal. Till vänster Eriksfältskyrkan. Den streckade linjen anger den urgamla landsvägen från Malmö söderut, nuvarande Per Albin Hanssons väg. Den gick inte rakt in mot staden utan svängde och gjorde en omväg vilket ses på fotot. Området där Blekingsborgs höghus och Mobilia byggdes var nämligen tidigare sank mark. Per Albin Hanssons väg utmed markeringen ”C” fanns alltså inte år 1955. Mobila var när fotot togs fortfarande ett stort fabriksområde.

”B” markerar Kulladals järnvägsstation och bortom denna, vid dagens fotbollsområde, var det troligen som Carl Linné sommaren 1749 kröp omkring och upptäckte en tidigare inte känd

skalbaggesort. Han var då på väg från Malmö till Skanör.

Det gula området markerar platsen för det kungliga lägret sommaren 1677. Christian V av Danmark hade anfallit Skåne och nu låg hela den danska armén på 14.000 man och belägrade Malmö under en hel månad. Platsen för kungens tält är markerad med ”A”. Platsen ligger högt. Härifrån hade man på den tiden utsikt ända ner till Malmö som då inte var större än att staden rymdes långt innanför den nuvarande kanalen. Stormningen av Malmö misslyckades och Skåne förblev svenskt.

Fotot från Malmö stads fotoarkiv.

2024-07-30

Det hände sig att kommande natt strax före klockan fem på morgonen den 31 juli för 75 år sedan hördes mitt första demonstrativa protestljud.

Bilderna visar en mycket ung ”påg” i en älskad mors famn, en arkeolog som berättar om Malmös första medeltidsutgrävning för en skolklass, en lagman i Fotevikens vikingarike som håller öga på vilda vikingar samt en läsande hundvän, fördjupad i den tidiga skånska historien.

2024-07-31

Den 9 april 1940 inledde tyskarna ockupationen av Danmark. Den natten var min far, anställd vid luftvärnet, på väg med sina soldater och materiel från Småland. Ordern, som hade nått dem kvällen innan när de var förlagda i Eksjötrakten, var att de så fort som möjligt skulle etablera sig vid Öresundskusten norr om Helsingborg. På morgonen var man stridsberedda. Min far berättade hur de kunde följa tyska Stukabombare som flög över Helsingör.

Man grupperade sina många 7,5 cm luftvärnspjäser på troligtvis ungefär samma plats där ni i dag finner ett fantastiskt intressant museum, ”Beredskapsmuseet”. I det ingår det fasta ”Batteri Helsingborg” som började byggas den 28 april 1940.

Min gamle vän, eldsjälen Johan Andrée, har här med medhjälpare och med stöd av markägaren Gustaf Trolle på Kulla Gunnarstorp sett till att detta fasta försvarsverk lever kvar som ett minnesmärke över ett en gång hotat Sverige.

Klicka och läs historien här:
https://www.facebook.com/Beredskapsmuseet

2024-08-03

Bredvid Kulladals golfbana invid Per Albin Hanssons väg i Malmö ligger en stor hög. Den är från bronsåldern. Det är nog inte många som tänker på det men denna jordhög har legat här i 3500 år. Då begravdes nämligen här en av härskarna i detta område. Troligtvis ligger också hans hustru i högen.

De döda har lagts i urholkade exstamskistor med trälock. Dåtida Kulladalsbor har försett dem med saker för färden till dödsriket; vapen, kammar, kläder och keramikkärl med mat. Vi vet det

eftersom man grävt ut flera sådana här högar.

Längst ner på bilden ser ni Egtvedpigen från Danmark. Hon ligger där i en kortkort kjol gjord av snören. Hennes hår är bevarat men benen är upplösta av ”tidens tand”. Genom årsringsdatering av hennes trästockskista vet vi exakt när hon dog, året 1370 f.Kr. Hallonkärnor i graven visar t.o.m. att det skett på sommaren just det året. Innan man lade på kistlocket, var det någon som hade lagt en liten blomma vid knät på den döda. Kanske ett barn som gett en älskad mor en sista gåva.

Manskraniet på bilden kommer också från en sådan här gravhög från bronsåldern. Han var ung när han dog och han hade snåla släktingar. I stället för att stoppa ner ett långt bronssvärd har man fuskat och stuckit in en kort bronsdolk i den långa svärdsskidan.

Jag kallar de döda på Kulladal för ”Solfolket”. De dyrkade nämligen just solen. Bronsvagnen med sin häst som ses på bilden är från just denna tid långt före vår egen. Hästen drar solskivan av guld över himmeln. Denna solvagn kommer från Danmark men vi har rester efter en likadan från Helsingborgstrakten här i Skåne.

Det är ett stort hål i ”vår” gravhög i Kulladal. Någon har på 1800-talet försökt gräva sig ner och plundra graven. Man har inte lyckats – du ska djupare för att nå centralgravarna.

Fortfarande är du alltså nog bevakad av ”Solfolket” när du går en golfrunda på denna här banan på Kulladal. Känn historiens vingslag!

2024-08-07

Jag berättade i ett tidigare inlägg om gravhögen som ligger bredvid Kulladals minigolfbana invid Per Albin Hanssons väg. Denna väg är en mycket gammal landsväg och man kan följa dess exakta sträckning via 1700-tals kartor. Jag har lagt in denna och angränsande vägar på kartan som visar hur vägarna löpte för längesedan.

Fortfarande är den gamla sträckningen kvar utmed Kulladals fotbollsplan norrut till Blekingsborgs södra höghus. Här svängde landsvägen och bildade en båge för att åter sammanstråla med den nuvarande gatan vid Dalaplan. Orsaken till denna omväg var att hela Mobiliaområdet var ett sankt område.

Jag har lagt in de tre bronsåldershögar som fanns utmed denna väg. Endast en, nr 10 vid minigolfbanan, är kvar i dag. De övriga försvann när man vid det s.k. enskiftet år 1804 i Fosie började ta grus i detta område. Här fanns nämligen en mindre höjdsträckning och från gravhögarna kunde man se ända ner till den dåvarande staden Malmö vid Öresund.

2024-08-10

Ole Ryhl Olsson har varit på upptäcktsresa bland offentliga minnesmärken över danska kvinnor. Jag fann det intressant att bläddra fram bild för bild med Oles kommentarer till varje bild. Tack Ole! Bra sätt att lyfta fram att det inte bara är män som vår historia handlar om.

Danska Wikipedia har en artikel som handlar om minnesmärken över danska kvinnor men jag har inte hittat något liknande på svenska Wikipedia.

2024-08-13

När man läser om vikingatiden är det inte ovanligt med berättelser om dåtida krig och våldshandlingar. Men på haven seglade också fredliga handelsmän i välfyllda fraktskepp. Från

sent 800-tal känner vi två sådana och några av deras resor. Vad gäller en lite annorlunda våldsam händelser är kampen mot det odjur Grendel som gillade att äta upp festande vikingar när de satt i en speciell mjödhall. Kanske det äldsta kända fallet av våldsamt ”krogsslagsmål” från Skåne som vi känner. Kanske vi också kan ana oss till platsen.

Tack vare dåtida skrivare som den du ser på bilden känner vi fortfarande historierna. Blev du kanske lite nyfiken. Klicka då här för att läsa mer:

https://www.academia.edu/43235016

2024-08-14

Harald Blåtand är kanske för många en inte helt okänd person och det finns många berättelser om honom. Tyvärr är de nästan alla från en tid långt efter det att han själv levde. Han dog år 985.

Genom vår upptäckta samtida krönika ”Gesta Wulinensis ecclesiae pontificum” får vi emeller-

tid nu en helt annan bild av denne kung som med sin släkt styrde Danmark och delar av Skåne.

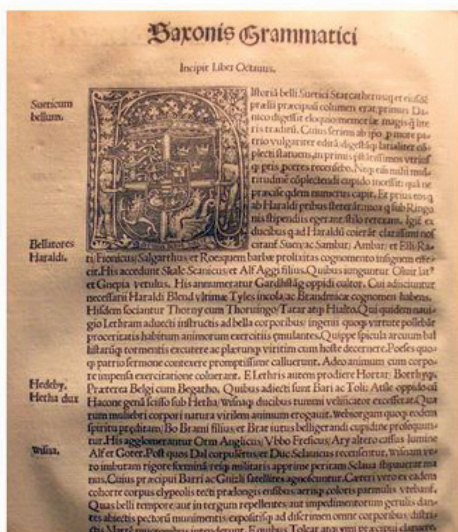
Men hur såg denne kung ut? I en liten artikel har jag sammanställt olika försök genom tiderna att ge en bild av kungens person. Klicka här för att läsa: https://www.academia.edu/41626859

2024-08-15

Fick i går kväll meddelande om att min gamle vän alltsedan barndomen Kjell Arne hastigt och oväntat lämnat oss. Vi möttes första gången vid uppropet till 1:a klass på Rörsjöskolan 1956. Redan från första stund blev vi de bästa vänner, en vänskap som höll hela livet. Under ens barndom läggs mycket av grunden till hur man senare utvecklas med humanistiskt sinnelag. Kjell Arne har jag i det fallet mycket att tacka för. Det var ett tungt besked som nådde mig i går. Christina och mina tankar går till hustrun Lisbeth.

Fotot från tredje klass på Rörsjöskolan där Kjell Arne och jag bildar de båda övre flankerna.

Saxonis Grammatici

Incipit Liber Octavus.

Om Harald Blåtands död
i äldre beskrivningar

Vad man kände till innan upptäckten av
handskriften "Gesta Wulinensis ecclesiae
pontificum"

2024-08-16

Vi har här sammanställt en liten artikel om vad man tidigare, innan upptäckten av den samtida 900-tals krönikan ”Gesta Wulinensis ecclesiae pontificum”, trodde sig veta om Harald Blåtands död. Numera har den dansk/skånska historien fått ett helt nytt innehåll.

https://www.academia.edu/122923831

2024-08-18

Erik Segersäll i Uppsala sände år 987 sin 11-årige son Olof (Skötkonung) till kung Sven Tveskägg i Lund för att han där skulle uppfostras av kungen som var hans släkting. Sven Tveskägg hade ju gjort Lund till sitt huvudsäte. Han drog samma år ut med den danska flottan och Olof ville då följa med. Han fick dock stanna kvar i Lund men Sven tog med sig alla de skepp och soldater som Olof fått med sig från sveariket.

Flottan kom till Hedeby nära Slesvig, ett av Skandinaviens största stadssamhällen. I området

står två runstenar som omtalar att en kung Sven belägrade staden. Många forskare har genom tiderna haft åsikter om vilken dansk kung det kan ha varit frågan om – Sven Tveskägg eller Sven Estridsen? Nu vet vi vem det var och vad som hände. Klicka här för att läsa:

https://www.academia.edu/43035348

2024-08-20

Ville i dag plötsligt bli av mitt långa hår. Hustrun fick därför rycka ut med saxen som effektivt

redskap. Hon gillade det nog inte att döma av bilden. Vad bilden inte visar är att jag ute i vår trädgård ligger på knä inför frisören . Har aldrig tidigare blivit friserad på mina bara knän i denna ödmjuka ställning. Men resultat blev fint.

2024-08-20

Tillbakablickar: Med Johan Holmberg på g:a vägar i V. Ingel-stad. Källa: Was 2020.

Sven Rosborn (på bilden) svarade:

Det var en spännande tur på jakt efter dolda järnåldersgravar och en möjlig runsten.

2024-08-20

Tillbakablickar: Utflykt till Sjörupstenen 25 aug. 2020. En spännande dag och en utmärkt genomgång inför många deltagare av Sven Rosborn som vanligt.Källa: Was 2020.

2024-08-20

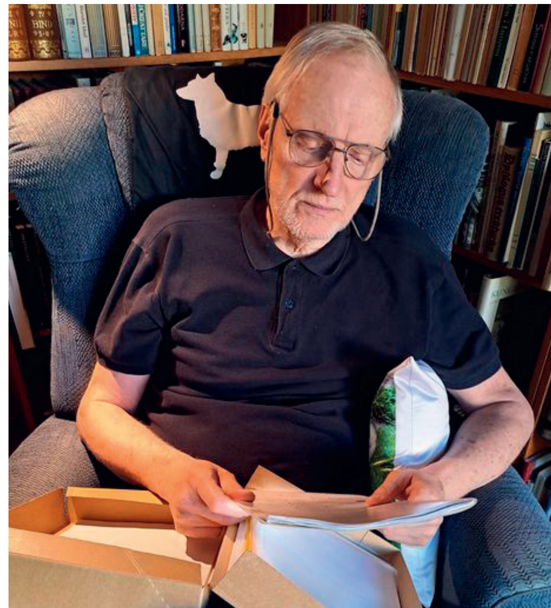
Tillbakablickar: Skånes mittpunkt uppe i Höör.

Denna skapades av Pehr-Ove Pehrson, Sven-Olle Olsson och Sven Rosborn. Lars Ekholm utförde monumentet. Källa: Was 2020.

2024-08-24

Kyrkogårdarna mitt inne i Malmö är, som alla kyrkogårdar, platser med en kompakt, enorm men dold personhistoria. Varenda en som här är begravd bar en gång på otroliga livsberättelser. Berättelser som kanske levde kvar i minnet hos dem som en gång kände de döda men som nu själva för alltid är borta. Jag håller sedan länge på med att teckna ner min familjs släkthistoria. Det har blivit ett idogt letande i gamla handlingar. Min morfars mors livsöden har t.ex. fascinerat mig. Inget foto finns av henne och hennes grav finns någonstans under en stor gräsmatta på S:t Pauli norra kyrkogård. Jag inleder hennes livs berättelse på följande sätt:

”Ingrid Jönsdotter föddes som yngsta barnet i en barnaflock på fem stycken. Hon såg för första gången dagens ljus året 1854 i det lilla soldattorpet nr 21 under Tullanäs gård i socknen Västra Torsås. Torpet låg i de djupa granskogarna i Småland i socknen som ligger mitt emellan de stora sjöarna Möckeln i väster och Åsnen i öster. En lång tid av hennes liv skulle präglas av fattigdomen i sin mest kalla, hjälplösa skepnad. Hennes liv skulle också komma att kännetecknas av ett ständigt flyttande till dess döden 1899 lade henne i en evigt tillsluten grav på en kyrkogård i Malmö.

Här vaggar i dag höga och ljusa trädklungor över graven, så annorlunda från hennes barndoms täta och mörka granskogar. Ingen sten utmärker platsen, ingen känner längre dess exakta plats. Länge skulle hennes son minnas graven. Ingrids barnbarn Elsa kunde berätta hur fadern ofta på söndagar besökte platsen - för att lägga en blomma och för att minnas.

Nej, Ingrids förstfödde son glömde aldrig sin mor. Var inte detta om något ett tecken på kärlek? Han, som växt upp i de fattigaste förhållanden som soldaten Lifs dotterson; som sedan tidiga barnsben fått se och uppleva de vedermödor och den skam som var fattigdomens gissel - han glömde aldrig att ge sin mor en blomma för att vårda hennes minne.”

2024-08-26

Ett litet svar på frågan om de stenar (se bild) som i Malmö ligger invid Engelbrektsgatans mynning i Gustav Adolfs torg och som väckts på FB:

Man kan förledas att tro att dessa utgör en rest efter det Söderport porttorn som byggdes här 1674. Inte minst av texten på den metallplatta som sitter vid stenarna. Sanningen är att Söderport aldrig legat på denna platsen. Alltså ett modernt påhitt. På min bild har dess riktiga läge markerats med två röda fyrkanter medan dagens stenar finns inom brunt område. När man schaktade ute på torget hittade man rester efter Söderport långt under dagens marknivå. Man kunde dock inte markera detta med några tillvaratagna stenar lagda i asfalt mitt ute på bussgatan. Då byggde man i stället upp denna falska ”mur” på trottoaren långt därifrån. Eftersom man inte förklarar på metallplattan detta tror folk att stenarna är en rest efter Söderports grundmur.

2024-08-28

Äntligen! Arkeologiska fakta får komma till tals.

2024-08-30

Jag blir glad när jag ser hur man uppe i Hadeland på Granavollen använder sina historiska minnesmärken på ett fint sätt. Jag och min hustru Christina hade privilegiet att leda den byggnadsarkeologiska undersökningen av Steinhuset åren 1972/1973. Jag önskade då att man i bygden för framtiden skulle ta till vara detta, ett av Norges äldsta fungerande stenhus, som en samlingsplats för olika kulturaktiviteter. Det har man verkligen gjort!

2024-08-30

Våren 1972 ringde professor Erik Cinthio i Lund mig och ville att jag skulle ta till Norge för att leda undersökningen av ett av Norges äldsta stenhus, Steinhuset på Granavollen ca åtta mil norr om Oslo. Jag tog min fästmö Christina, numera min hustru, med mig som assistent. Det

Svensk arkeolog til Steinhuset

Mandag ettermiddag kom den unge svenske bygningsarkeologen Sven Rosborn og hans assistent Christina Ollermark til Granvollen. De er av Riksantikvaren engasjert til den omfattende bygningsarkeologiske undersøkelsen som skal pågå med den gamle middelalderbygningen i sommer. Osborn som er utdannet bygningsingeniør, har fått sin arkeologiske utdannelse ved Lund Universitet, og hans lærer har blant annet vært den kjente arkeologen Zintio.

Steinhuset er nå hogget rent for murpussen, og man kan nå begynne å danne seg et bilde av den bygningsmessige utvikling. Det er nå helt på det rene at bygningen har vært herjet av minst en brann som må ha vært en katastrofe for bygningen. Denne brannen er det ingen opptegnelser om, så den må ha inntruffet en gang på fjortenhundretallet. Antikvar Bernt C. Lange er av den oppfatning at det en gang på femtehundretallet har har skjedd en ombygging av huset — sannsynlig etter brannen.

Huset slik det står i dag skriver seg fra en restaurering som arkitekt Holger Sinding-Larsen ledet fra 1903 og utover. Før den tid hadde huset panel i begge gavler, og en slakkere takvinkel enn nå. Det foreligger et omfattende materiale som Rosborn nå har som utgangspunkt for sine undersøkelser. Blant annet har man Holger Sinding-Larsens oppmålinger og tegninger fra 1903, og et sett tegninger utført av Norges Tekniske Høgskole, som ble utarbeidet for Det antikvariske kartotek i 1950.

Riksantikvarens representant, antikvar Bernt C. Lange og arkeolog Sven Rosborn studerer en detalj i nordgavlen.

Steinhuset på Gran en del av større bygningskompleks?

Den svenske arkeologen Sven Osborn og hans assistent frk. Christina Ollermark kommer stadig over nye interessante detaljer ved det gamle steinhuset ved Gran prestegård. I går hevdet Osborn å ha funnet ting i nordgavlen som tyder på at det må ha ligget en steinbygning inntil mot vest. Det ble videre i går fastslått at det har vært et ildsted i den hvelvede kjelleren med røkgang gjennom muren, sannsynlig i tilknyttning til en pipe som har gått opp langs veggen mot vest. Bildet viser Sven Osborn og hans assistent Christina Ollermark under registreringsarbeidet i går.

blev två somrars hårt arbete med att dokumentera, analysera och gräva fram norsk medeltidshistoria.

Arbetet följdes av många journalister, speciellt av stiftelsens ordförande Jens Alm som dessutom

Mytene faller ved steinhuset

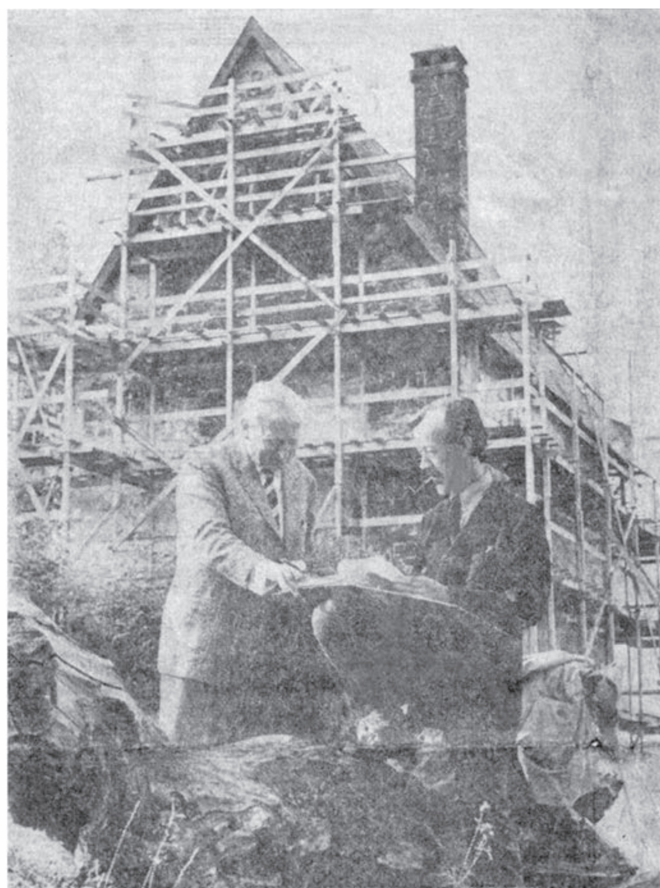
Men det gjør steinene også!

I denne orienteringen om Steinhuset i Gran er det særlig to momenter som bør påkalle en smule oppmerksomhet. For det første er det mye som tyder på at bygningen kommer til å ramle mer eller mindre sammen hvis det ikke bevilges penger til reparasjonsarbeider. Dette må skje før vinteren kommer. Det har seg nemlig slik at sementlaget utenpå steinene er hogget av i forbindelse med de bygningsarkeologiske undersøkelser som pågår, og det har vist seg at forvitring allerede er langt framskreden. Nå vil vannet renne inn i de mange sprekker, og når frosten kommer, er det bare å vise til den elementære fysikk som gjelder. Isen vil sprenge steinene i stykker.

Det andre momentet man bør feste seg ved, er det foreløbige resultat av de undersøkelser som Sven R o s b o r n og assistent Christina O l l e r m a r k har anstillet. Mye tyder på at gåten omkring Steinhuset skal bli mindre myte-preget når de to har avsluttet sitt arbeid. Spørsmålet er først og fremst: Hva ble Steinhuset brukt til? Merker etter omfattende murer omkring området kan virke bekreftende på Rosborns antydede teori om at Steinhuset var et befestet anlegg tilhørende en person som var tilknyttet kronen. Hvis dette er riktig, er det temmelig mange andre teorier som må begraves . . .

Gode kolleger samlet på Granvollen, fra venstre Stephan Tchudi Madsen, Christina Ollermark, Bernt C. Lange og Sven Rosborn

Riksantikvar Roar Hauglid (til venstre) og professor Erik Cinthio fra universitetet i Lund studerer arkeologstudent Sven Rosborns rapport om sommerens arbeid ved Steinhuset. Det var Cinthio som på henvendelse fra riksantikvaren framtryllet Rosborn, som sammen med Christina Ollermark har gjort en meget god jobb ved Steinhuset. — Vi er meget godt fornøyd med det arbeid som er utført, sier antikvar Bernt C. Lange.

Steinhuset har vært del av et større bygningskompleks

Steinhus-materialet det samme som i Nicolai-tårnet og støpulen?

Sven Rosborn og Christina Ollermark sitter midt i prøveutgravingen ved Steinhuset. Utgravingen avslørte stolpehull til annen bebyggelse. Pussig å tenke på at to svenske arkeologistudenter foretar undersøkelser av Steinhuset, som kanskje ble nedbrent av svenskene en gang på 1500-tallet. Skjønt de påpeker begge at de ikke er svensker. De er fra Malmø, og Malmø ligger i Skåne. Ikke i Sverige.

DET hviler en egen mystikk over såvel Søsterkirkenes opprinnelse som Steinhuset på Gran prestegard. På grunn av uheldige branner er imidlertid arkiver som kunne ha kastet lys over deres bakgrunn, gått tapt. Man må derfor skaffe seg opplysningene på annet vis. I Steinhuset er det i sommer foretatt en bygningsarkeologisk undersøkelse og en prøveutgravning på sørsiden av Steinhuset. Dette har bidratt til å bringe fram nye opplysninger, nye insitamenter til kombinasjon av fantasi og historiske kjennsgjerninger.

Prøveutgravingen har brakt for dagen fem stolpehull. Det er bare tynt jordlag over leirskiferen som omgir Steinhuset. Stolpehullene er hugget 40—45 centimeter ned i leirskiferen. Denne teknikken er av gammel dato, trolig fra samme tid som Steinhuset ble bygget, tror Sven R o s b o r n.

Altså er det klart at Steinhuset er en del av en større bebyggelse. Trolig gikk det en forsvarsmur rundt bebyggelsen. Et slikt befestet kompleks tyder på at det må ha vært bebodd av folk høyt på rangstigen. Momenter som støtter teorien om at bebyggelsen er oppført også i forsvarsøyemed, er de små vinduene, innvendige trapper, og at kjelleren er hogget ned i fjellet.

Det som videre er klart, som vi har omtalt tidligere, er at Steinhusbebyggelsen er rasert av en meget kraftig brann. Rosborn antyder en gang på 1500-tallet. Brannen har rast både innvendig og utvendig. Det ser man tydelig på steinene. Brannen har bidratt til å sette i gang en forvitringsprosess. Vi nevner at man i stolpehullene har funnet rester av brent tre. Ros-

själv var journalist. Dessutom blev det omfattande arbete med att analysera de två 1100-talskyrkor som står nära Steinhuset. Jag lyckades föra fram material, både arkeologiskt och skriftligt, som visar att en av kyrkorna var uppförd av cisterciensermunkar från Prag i Tjeckien på 1170-talet. Det hela slutade med min bok ”Søsterkirkene og Steinhuset på Granavollen” år 2014. Boksläppet skedde i Steinhuset i närvaro av norske rigsantikvaren.

Bilderna visar bara några av de många tidningsartiklar från år 1972 om detta spännande arbete.

2024-08-30

Carl Johan Sonesson. Regionstyrelsens ordförande i Skåne, har en del tänkbara synpunkter, som den här. Visserligen är det en ynnest att få kalla sig ”Skåning” och ha en egen flagga men priset för det är tyvärr uppenbart ganska högt.

ELPRISER

	I dag:	I morgon:
Spotpris (öre/kWh) **SE1 Luleå**	2,50	3,93
Spotpris (öre/kWh) **SE2 Sundsvall**	2,50	3,93
Spotpris (öre/kWh) **SE3 Stockholm**	2,53	3,93
Spotpris (öre/kWh) **SE4 Malmö**	68,66	30,54

2024-09-01

Det här med bordsskick är intressant. Vem sitter i dag och stoppar munnen full med mat med hjälp av händerna? För inte så länge sedan var emellertid en bordsgaffel något okänt för våra anfäder. Jag håller på att arbeta med dansk/skånsk historia alltsedan 900-talet och framåt, bl.a om måltidsseder!

När den blivande kejsare Otto II gifte sig med den östromerska prinsessan Theofani år 972 berättas det att hon hade med sig en personlig servis vari fanns en bordsgaffel, den äldsta kända uppgiften om en sådan gaffel i västra Europa. Uppenbart åt prinsessan med både gaffel, kniv och sked. Tyvärr har vi ingen berättelse om hur Harald Blåtands mor betedde sig vid bordet. Hon, faktiskt också med samma namn Theofani, kom ju från samma område och samma kulturkrets som kejsarens hustru, eller som det står i den samtida krönikan ”Gesta Wulinensis”:

”Dessutom var kejsarinnan (Ottos hustru) *från samma växt som kung Haralds mor, så kungen kunde inte misstänka henne för någon oärlighet.”*

Om Harald Blåtands mors *”växt”* berättas det: *”Hon var stolt över sitt grekiska ursprung.”*

Haralds mor Theofani kom alltså också från det östromerska riket. En tanke slår mig. Var hon kanske också så fin av sig att hon vid måltiderna inte använde händerna utan en bordsgaffel? Bilden av den ”ociviliserade” vikingen skulle då få sig en liten knäck.

Vi vet att bordsbesticken i Västeuropa långt fram i tiden saknade bordsgafflar. När man åt använde man sig av kniv och sked och av händerna. I en bok om danska levnadsregler från år 1573 står det:

”När du vill ta ett stycke kött från fatet, tag det då inte med fingrarna, heller inte med din egen kniv, men med den stora kniven (dvs. förskäraren). *Du får inte slicka fingrarna med tungan, heller inte torka av dem i tröjan. Stick inte mer än tre fingrar åt gången i saltkaret! Det som du en gång har bitit på, får du inte åter doppa i såsfatet, och när du doppar, vakta dig för att då också doppa fingrarna.”*

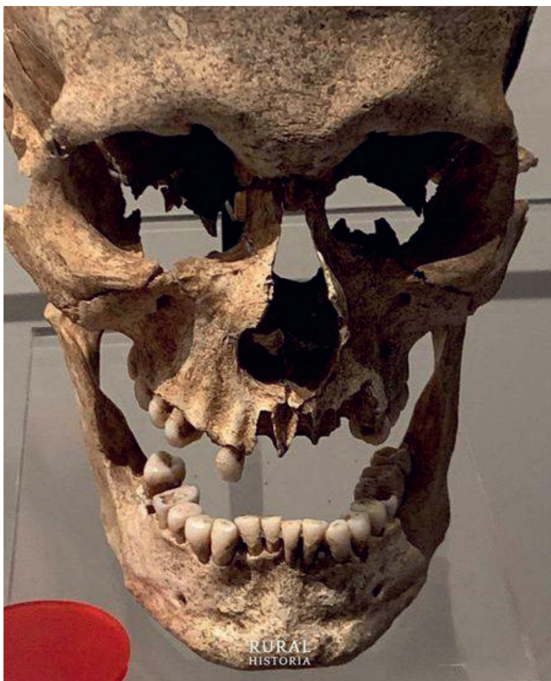
Så sent som år 1621 köpte den danske kungen Christian IV en sak av en fransman som han tyckte var märklig, nämligen en bordsgaffel.

Vill du känna närkontakt med din egen historia - använd händerna i stället för gaffel nästa gång du äter!

2024-09-08

Från RuralHistoria: *In 2009 a mass Viking grave containing 54 decapitated skeletons was discovered by archaeologists on the South Dorset Ridgeway, located in the hills between Dorchester and Weymouth, England.*

All of the skeletons were males, and all were buried in shallow graves with their decapitated heads piled up to one side.

Some researchers have suggested that the skeletons may have belonged to a group of Vikings called the Jomsvikings who modelled themselves on a legendary group of mercenaries named the Jomsvikings.

The Jomsvikings were a group of killers founded by Harald Bluetooth and based at Jomsborg on the Baltic coast, and were known for their strict views on battle.

The Jomsvikings, and those who sought to emulate them, valued bravery in conflict above all else, and never showed fear or ran away in battle.

Due to this, some researchers have suggested that this might be one reason why the individuals were beheaded from the front, though this does not account for the unpredictable nature of battle.

Nonetheless, some of the skeletons do show evidence of defence wounds on their arms, as well as deep cuts to vertebrae, jawbones and skulls, thus pointing towards a rapid, and very unpleasant, execution.

You can see these warriors at the County Museum, Dorchester. Incredible piece of history on the doorstep. And a reminder that you really didn't want to upset the Men of Wessex.

Mitt svar:

Återigen en fantasirik ide som kopplas till de krigiska Jomsvikingarna. Sagan och berättelserna om Jomsvikingarna är långt senare än från den tid då de existerade. I sagans värld framstår de som fantastiska krigare men berättelserna är närmast avfattade i romanform. Dock omtalas i en nu påträffad samtida krönika ”Gesta Wulinensis” Jomsvikingarna men då med en helt annan inriktning än att enbart slå ihjäl folk. De tar t.ex. redan vid deras ledare Knut Gormssons (inte Harald Blåtands) grundande av Jomsborg år 953 hand om den omfattande saltexporten från södra Östersjökusten:

”Redan hösten samma år seglade 36 fartyg till ´Zelund´ (Själland), hälften med slavar, en tredjedel med byte och en sjättedel med salt.”

Detta kan förklara jomsvikingarnas existens. Jag vägrar nämligen att tro att ett väldigt stort samfund med krigare skulle kunna existera bara genom att år efter år plundra Östersjöns kuster. Om man däremot med vapen kontrollerade viktiga delar av den nordiska export/importhandeln blir existensbilden en helt annan.

I England fördes under slutet av 900-talet – början av 1000-talet ett flertal krig mellan skandinaver och den mera lokal befolkningen. Många stupade och slaktades. År 1002 skedde t.ex. ett stort massmord rum på daner som var bosatta i England:

”1002 And in the same summer died Archbishop Eadulf; and also, in the same year the king gave an order to slay all the Danes that were in England.”

Att med ett sådant historiskt facit utnämna Jomsvikingarna som de som avrättats och lagts i en engelsk massgrav är hur tokigt som helst.

2024-09-12

För exakt femtio år sedan öppnade jag denna mer än femhundra år gamla fönsteröppning.

Hade hittat den i tegelfasaden till borgmästaren Niels Kuntzes hus invid Östergatan i nuvarande kv. S:t Gertrud. Hans svärfar borgmästaren Jep Nielsen uppförde huset på 1530-talet. Jag ledde den byggnadsarkeologiska undersökningen av huset och kunde exakt fastställa husets planlösning i både källare, bottenvåning och övervåning.

Genom denna fönsteröppning kunde Niels Kuntze från sin dagligstuga på andra våningen se ut över det dåtida gatulivet. Han hade 1535 tillhört den adelsarmé som belägrade Malmö. En dag under belägringen blev han framkallad inför hären och av befälhavaren slagen till riddare för hans tapperhet i fält. Tre dagar senare blev han inför armén fråntagen sitt adelskap p.g.a. feghet i fält!

När Malmö kapitulerade hade han vid inmarschen genom Österport kanske sett borgmästardottern Anne sitta i fönstret till sin fars hus på platsen för nuvarande Caroli kyrka. I varje fall förälskade dessa två sig snabbt och vid giftermålet fick paret tegelgården snett mitt emot faderns gård. Niels blev emellertid förföljd av prästen Claus Mortensen som anklagade honom för homosexualitet. Niels flydde då till kungen i Köpenhamn och kungen avsatte prästen som kyrkoherde i S:t Petri kyrka. Själv blev Niels rådman och senare borgmästare.

Och genom denna fönsteröppning har säkert både Niels och hans älskade hustru Anne ofta blickat ut. Det var spännande att stå på en byggnadsställning tio meter upp i luften och öppna upp det igenmurade fönstret. Bäst jag stod där gungade trāställning. Via en ranglig och livsfarlig stege stack Malmöforskaren Einar Bager upp sitt huvud.

”Var bara tvungen att ta mig upp för att se vad du nu hittar på!” var hans kommentar.

Jag var livrädd, en 86-årig man som hängde med halva kroppen högt över Östergatans trottoar! Men sådan var han, min gamle vän Einar, en av Malmös främste historiker genom tiderna. Han blev 103 år gammal.

2024-09-17

Vi håller på med att sammanställa en längre skrift som handlar om Danmarks och Skånes 900-tals historia. Det blir troligtvis en bok, ”Vikingakungen Sven Tveskägg och hans samtid”, utifrån uppgifterna i krönikan ”Gesta Wulinensis” som är skriven under 900-talet. Det kommer att ta tid eftersom denna samtida krönika om bl.a. kungens liv till stora delar skiljer sig från det man tidigare vetat eller snarare trott sig veta om kungen. Merparten av Sven Tveskäggs liv har ju tidigare varit skriven utifrån källor som kommer från skrifter flera hundra år efter hans död, flera i mycket nedlåtande stil om kungen. Mängder med fantasier har också blandats med ett fåtal säkra källor.

Detta sätt att förvanska historien kan också illustreras av de fantasifulla ”avbildningar” av de tre kungar som är aktuella. De är illustrationer från Anders Sörensen Vedels danska översättning av Saxos Danmarkshistoria från 1575. Saxo själv skrev sin Danmarkshistoria ca 1200.

Illustrationerna är bland de äldsta försöken att visa danerkungarna i bild. Jag har hämtat dem

Kung Gorm

Kung Harald Blåtand

Kung Sven Tveskägg

från den mycket intressanta och lärorika internet-sidan ”Heimskringla” där du själv kan ladda hem och läsa många av de isländska vikingasagorna på bl.a. svenska eller danska: https://heimskringla.no/.../Billeder_af_danske_konger

2024-09-24

NU ÄR JULEN ÄNTLIGEN HÄR!

På vår veckohandel på Stora Coop Stadion i Malmö i dag den 24:e noterade vi bra priser på Julmust och Lussekattor. Trots att det bara är den 24 SEPTEMBER. Man har nog tagit fel på tre månader!

BREAKING NEWS! Noterade i dag den 25: september att julruschen sprider sig i Malmö. Nu säljer också ICA Kvantum Malmborgs på Mobilia lussekatter.

2024-09-25

Annette Lindén vid den vackra bild- och runstenen på Tullstorps kyrkogård vid Skånes sydkust. Rest över Ulf som råkade såra Harald Blåtand med ett pilskott och som själv stupade i slaget vid Halör/Höllviken år 984. Annette har

återkommande, mycket lärorika historiska guidningar i bl.a. Limhamn och Hyllies historia. Se mer på hennes FB-sida.

2024-09-28

Vi håller nu på med en bok om vikingakungen Sven Tveskägg. Uppgifterna i den nyupptäckta krönikan ”Gesta Wulinensis”, skriven av Harald Blåtands egen präst Avico i slutet av 900-talet, ger en helt annan bild av kungen än den som man tidigare känt vilken mestadels varit byggd på osäkra källor långt efter Svens död.

Sven Tveskägg är t.ex. inte son till Harald Blåtand utan son till Haralds storebror Knut. Han är född vid påsken 963, något som man heller inte tidigare visste. Vad han gjorde under sin ungdom har också varit helt okänt men nu stiger den unge, blivande kungen fram redan år 983. Detta år förde han som tjugoåring en flotta mot staden Hedeby i södra Jylland och han attackerade Hamburg.

Men … han förde också sin flotta till Irland. Texten på bilden berättar om detta. Det tog mig lång tid att i irländska och engelska dåtida krönikor hitta mer om den historiska bakgrunden som skulle kunna ge mig mer info. Jag fann det i bl.a. den gamla handskriften ”Cronicon Scotorum.

Krönikan “Gesta Wulinensis ecclesiae pontificum” året 983

Zvein ryckte ut för att undsätta de ädla riddarna Maccus och Gudfrith som på ön Ciath Manand belägrades av kungen av Leinsters armé. En stor strid följde och Zvein gick segrande ur striden och blev berömd, samtidigt som han befriade den ädle Ivar, härskare över fästet Portem Lairge, vilken i tacksamhet överöste honom med rika gåvor och med vilken Zvein ingick en evig allians.”

Krönikan “Chronicon Scotorum” året 983

”Mael Sechnaill, son till Domnall, och Glún Iarainn, son till Amlaíb, utsatte Domnall Claen och Ímar (Ivar) från Port Láirge för en strid där många föll genom drunkning och dödande, däribland Gilla Pátraic, son till Ímar (Ivar), med flera.”

Sven Tveskägg 1580

Jag vet nu att ön ”Ciath Manand”=Isle of Man, att riddarna ”Maccus” och ”Gudfrith” är kungarna ”Maccus mac Arailt”=Maccus Haraldsson och brodern Gudfrith. ”Portem Lairge” är dagens Waterford på sydöstra Irland som grundades av vikingar. Och det var kungen Ivar i denna stad som Sven hjälpte i ett pågående krig och som han *”ingick en evig allians med.”*

Bara några exempel på många saker som vi nu vet att Sven Tveskägg stod bakom.

2024-09-29

Inlägg från Lunds ideella turistinformation Destination Lund:

År 1963 satt Antonina Chmielinska och översatte en gammal latinsk krönika till polska. Det framgår av bevarade brev att hon gjorde det i samarbete med den dåvarande direktören vid Polens nationalmuseum, professor Stanislaw Lorentz. Vid den tiden var Folkrepubliken Polen, under kontroll av Sovjet, ett slutet land som höll på att planera för Polens tusenårsjubileum 1966. De hade förmodligen inte hört talas förut om flera av de personer som nämns i krönikan, som Harald Blåtand. De insåg däremot snart att innehållet i krönikan skulle skriva om grunden för det kommande tusenårsjubileet på ett avgörande sätt. Stanislaw skickade därför ett brev till Antonia Chmielinska där han skrev:

”Bästa Fru [Antonina], på grund av att vi nu firar den polska statens 1000-årsjubileum och att [under det berömda slaget] vid Cedynia, Mieszko och hans bror försvarade Polen mot tyska ´Drang nach Osten´, är det inte lämpligt att detta material ser dagens ljus. Jag avråder starkt från det. Dessutom har Cedynia, som ni säkert vet, vuxit till rangen av en nationell symbol, och jag har också kännedom om att det finns avancerade planer på att uppföra ett monument till minne av 1000 års kamp att upprätthålla polskheten i dessa områden. Ska det nu bli ett monument i Cedynia och ett annat i Szczecin (Stettin)? Dessutom ”dödar” materialet Mieszkos bror Czcibor. Han är känd endast från en krönika, och faktiskt endast från en mening; det handlar om den tyske krönikören Tietmar. Plötsligt, efter att ha analyserat ditt material, visar det sig att vi har att göra med någon helt annan – någon skandinavisk krigare som bara är Mieszkos vapendragare. Detta är historisk revisionism som det inte finns plats för i Folkrepubliken Polen. Om du inte vill att detta material ska eldas upp, råder jag dig uppriktigt att behålla detta historiska ”kätteri” för kommande generationer. Med vänlig hälsning, S.L.”

Innehållet från krönikan översattes till polska, men utan att publiceras, och det är inte känt var den latinska originalhandlingen har tagit vägen eller gömts undan. 1988 flyttade Antonia Chmielinskas dotterson och hans son Tomas Sielski till Malmö, och då hade de med sig den polska avskriften och en stor mängd bevarade brev. Nu översätter Tomas Sielski informationen till svenska, och efterhand som han gör det gör Sven Rosborn den vetenskapliga granskningen av det som krönikan berättar.

Handskriften eller krönikan med namnet ”Gesta Wulinensis ecclesiae pontificum”, vilket skulle kunna översättas med Wolinbiskoparnas historia, har nu skrivit om Lunds äldsta vikingatida historia på ett sätt vi inte har sett maken till på 40 år, sedan den stora utgrävningen av Drottens kyrka gjordes på 1980-talet. Boken ”Vägar mot Lund” som kom ut 2018 innehöll ny information

om arkeologiska fynd som visade att Lund måste anlagts redan under Harald Blåtands tid, men med krönikan har vi fått en samtida skriftlig källa som gör att vi kan berätta Lunds äldsta historia på ett helt annat och mycket mer detaljerat sätt. En skriftlig källa med information som gör Lunds äldsta historia exceptionellt intressant!

Många ifrågasätter den nya informationen och påstår att det är förfalskning. Vi som uppdaterat vår turistinformation om det vikingatida Lund med den nya informationen som grund beskylls för att själva hitta på det vi berättar. Det har det politiskt styrda kommunala Visit Lund och deras partners Kulturen, Historiska museet och Uppåkra arkeologiska center gjort i offentliga skrivelser som skickats ut till alla ledamöter i Luns kommunfullmäktige och ledamöterna i flera av nämnderna. Sydsvenskans journalister i Lund har helt okritiskt tagit till sig deras påståenden om oss utan att ge oss möjlighet att bemöta det eller ens frågat oss om vilka källor vi har för det vi berättar i våra besöksguider.

Nu har vi därför tagit fram en sida som redovisar källorna till den nya informationen om Lunds äldsta historia som vi har använt så att ni som vill själva kan läsa informationen och bilda er en egen uppfattning. Läs gärna det om du tycker att information om Lunds äldsta historia är intressant för det är inte svårt att läsa och det står mycket mer i källorna än vad vi har plats för i vår turistinformation. Vi har själva läst informationen mycket noga flera gånger innan vi uppdaterat vår turistinformation med det som grund. Så borde de nämnda verksamheterna också gjort innan de bestämde sig för att avfärda allt som förfalskning och påstå att vi själva har hittat på det, vilket minst sagt är anmärkningsvärt för att komma från såna verksamheter.

Notera dock att vi är en turistbyrå om Lund som berättar om Lunds äldsta historia som turistinformation och inte som vetenskaplig dokumentation som däremot är syftet med de källor vi har använt. Den som vill framföra åsikter om att den nya informationen är falsk kan göra det i gruppen Den skånska historien där det finns personer som är betydligt mer insatta i de nämnda källorna än vad vi är. Alla kommentarer till det här inlägget om att informationen är falsk, eller där någon vill förbjuda oss att berätta om Lunds äldsta historia med den nya informationen som grund, kommer omedelbart raderas för de hör inte hemma här.

Fortsätt följa våra inlägg om du tycker att det här är intressant för arbetet med krönikan "Gesta Wulinensis" är ett pågående arbete. Ny information publiceras löpande i form av rapporter eller dokument som läggs ut så att alla som vill kan läsa dem. Sven Rosborn antydde nyligen i ett Facebookinlägg att historien om Svend Tveskægs tid, som de arbetar med nu, också kommer skrivas om rejält!

2024-10-06

Inlägg från Lunds ideella turistinformation Destination Lund (fotona från deras hemsida):

Fyra av stenarna från det omtalade Hunnestadsmonumentet står numera uppställda i den inglasade entrén till Historiska museet här i Lund så att man kan se dem utan att betala för entré till museet, men eftersom de står uppställda med bildsidorna inåt kan man bara se dem ordentligt när museet är öppet så att man kommer in i entrén. Det finns information på utsidan av entrén som ger intrycket att det finns olika tolkningar om vad Hunnestadsmonumentet handlar om men att man inte vet något om vilka de nämnda personerna var. Det stämmer inte för vad Historiska museet inte säger är att krönikan "Gesta Wulinensis ecclesiae pontificum" berättar om

vilka några av de nämnda personerna var, och lite om vad de var med om för 1035 år sedan. I det här inlägget ska vi berätta det som Historiska museet valt att utelämna om Hunnestadsmonumentet

Det finns ett omnämnande av Hunnestadsmonumentet som gjordes redan 1627 av prästen Jon Skonvig som fått i uppdrag att dokumentera historiska minnesmärken. Det bästa omnämnandet kom dock i en bok om danska runstenar som Ole Worm gav ut 1643 med den teckning av stenarna som man ser i den första bilden. Tack var den teckningen vet man att det fanns åtta stenar från början. Prästen i Hunnestad gjorde en beskrivning av Hunnestadsmonumentet 1691, men någon gång i början av 1700-talet togs monumentet ner och stenarna skingrades. Till idag har fyra av dem återfunnits, de stenar som står nu i Historiska museets inglasade entré. Det är stenarna som är märkta med 1, 2, 4 och 6 i teckningen man ser i den första bilden.

Tack vare information som Sven Rosborn har publicerat i ett av sina dokument, där han berättar om Hunnestadsmonumentet, har vi lyckats hitta kartan från 1745 som man ser i nästa bild, och där har vi ringat in platsen där Hunnestadsmonumentet sannolikt stod uppställt till i början av 1700-talet. Den platsen är utmärkt mer eller mindre exakt här i Google Maps https://maps.app.goo.gl/D3RomchjN4y5DALcA, och som man ser var det nordväst om Ystad. Det var till den här trakten som Toma och Kunar återvände år 989 och upptäckte att det landområde som tillhört deras släkt hade tagits över av andra.

Det som hänt kan man läsa om mer utförligt i vår besöksguide om Lundagårdsstenen, under avsnittet den ”Den historiska bakgrunden till Lundagårdsstenen”. Det slutade hur som helst

med att Toke Gormsson, som varit Harald Blåtands lydkung i Skåne med säte här i Lund, lät avrätta nästan hela den släkt som Toma och Kunar tillhörde, och deras landområden togs över av andra. Här finns besöksguiden om Lundagårdsstenen

https://www.turistinformationlund.se/.../lundagardsstenen/

Toma och Kunar återvände till Skåne år 989 efter att ha tjänstgjort hos den östromerske kejsaren i Konstantinopel i 20 år, och de angreps när kom tillbaka till trakten omkring Ystad, där deras släkt haft sina landområden. Därför fortsatte de österut längs med kusten och gick iland i en liten fiskeby som de döpte till Symitharos för att hedra sina följeslagare från den grekiska ön Symi. Det är sannolikt den plats som är dagens Simrishamn. Efter att ha fått med sig invånarna besegrade de först de som tagit över deras landområden och gick sedan mot Lund där Toke Gormssons änka, prinsessan Helga från Kiev, härskade.

När de kom till Lund kallade Helga dem till förhandlingar på Arendala tingsplats. Det slutade med att Torgisl, som nämns på Lundagårdsstenen, gifte sig med Helga och att Toma, en son till Kunar med samma namn som Kunars bror Toma, fick härska över den sydöstra delen av Skåne. Denne Toma slog sig ner på en plats som han döpte till Tomathorpe, det som är Tommarp numera.

Det här är bara en kort sammanfattning av det från krönikan som Sven Rosborn berättat om i sitt dokument om Hunnestadsmonumentet, vilket är mycket mer än vad som ryms i ett sånt här inlägg. Hur som helst vet vi med det här nu mer om vilka det är som nämns på de två runstenarna från Hunnestadsmonumentet.

De fyra stenarna från Hunnestadsmonumentet som står i Historiska museets inglasade entré finns på bilderna nedan. På den första trasiga stenen står det

”Esbern och Tomi de satte sten denna efter Roi och Lekfröjd, söner Kuna Hantar”

Denne Kunar Hantar är den som vi kallat för Kunar ovan, vars kristna namn var Handrian. På samma sätt var Toma det kristna namnet för den som omnämns som Tomi på runstenen, vilket alltså är Kunars son Toma som gav dagens Tommarp dess namn. Det är samma Toma och samma Kunar som nämns på runstenen med ett kors som man ser i nästa bild

”Esbern satte sten denna efter Toma, son Kuna Hantar”

De två sista bilderna visar de två stenar från Hunnestadsmonumentet som det bara finns bilder på utan några runor. Det går inte säga exakt när stenarna i Hunnestadsmonumentet restes, men det bör vara i slutet av 990-talet eller början av tusentalet. När man vet det vi har berättat här om några av de som nämns på de två runstenarna så blir de förstås så oerhört mycket mer intressanta, på samma sätt som den nya informationen har gjort Lundagårdsstenen så mycket mer intressant.

Allt det här har vi naturligtvis inte hittat på själva, som Historiska museet och deras partners ofattbart nog säger om oss. Informationen har vi hämtat från Sven Rosborns och Tomas Sielskis pågående arbete med krönikan "Gesta Wulinensis ecclesiae pontificum", och de källor vi använt för vår turistinformation om Lund hittar man här, varav ett av de omnämnda dokumenten handlar om just de som nämns på Hunnestadsmonumentet.

2024-10-09

I dag var det åter ett besök i Christina och min gröna VIP-soffa. Gamle vännen, historikern och arkeologen Karl-Fredrik Wasén var på besök. Vi träffades redan under min tid som museichef på Malmö museer och sedan arbetade vi tillsammans på Fotevikens Museum. Karl-Fredrik var ett ovärderligt stöd för mig när det gällde genomgången av riktigt gamla källskrifter från tidig medeltid och bakåt.

Det blev drygt två timmar av intressanta historiska diskussioner, mycket rörande det unika vikingamaterialet om Harald Blåtand och Sven Tveskägg. Vikingahunden Eskil lyssnade noga men kom inte med några sakliga inlägg.

2024-10-14

Nu blir jag riktigt "förbannad". Malmö stad var tidigt ute med att digitalisera och lägga ut sin fantastiska kartskatt från 1600-talet fram till tidigt 1900-tal. Hundratals kartor kunde stadens medborgare själva se i detalj på sina datorer. NU FINNS INTE DETTA LÄNGRE!

Går man in och söker på Malmöhistoriska kartor på Malmö kommuns hemsidor möter man den här återgivna bilden av sidan på:

https://malmo.se/.../Arkitekt.../Malmos-historia/Kartor.html

Klickar man sedan på knappen "Malmö stads kartarkiv" händer absolut ingenting. På sidan står det dessutom att den är uppdaterad 10 april 2024. Man har helt enkelt gömt undan en viktig kulturhistoriska del av Malmö så att Malmöborna (och andra) inte ska tro att de får lov att ta del av detta som tidigare varit offentligt. Visserligen har staden sedan två år tillbaka lagt ut en text: *"Under 2023-2024 bygger vi om webbsidorna om Malmös historia"* men detta kan definitivt inte beröra tillgången till en redan sedan länge

Sök efter kartor

Malmö Stadsatlas →

Malmö stads kartarkiv →

Fördjupning: Malmös kartor

Litteraturtips

existerade, förnämligt resurs för att studera äldre Malmökartor.

KULTURSTADEN MALMÖ! Som gammal museichef i staden kan jag bara konstatera: Ni skulle skämmas!

2024-10-23

Gissa vad jag ska göra den 4 november 15.00! Idag den 23 oktober slog sig författaren Robert ner i min gröna VIP-soffa. Det blev en lång, intressant historiediskussion som täckte från nutid till dåtid. Givetvis med hustru Christina och västgötaspetsen Eskil som aktiva deltagare med glimten i ögonen. Roberts bok är otroligt spännande.

2024-10-27

Var i går uppe på Hallandsås i Sjunkamossa, Eket och och fick fem höga träd fällda. I vintras föll en stor björk och missade vårt hus med en meter. Fem höga rackare har stått på 2-3 meters avstånd och med den förhärskande sydvästen med numera våldsamma stormar har det bara varit frågan om när nästa träd faller - och då rakt över huset.

Vi hade tur att få tag i en lokal expert på trädfällning. Nu är faran över!

https://youtu.be/GQR251YGXpg

2024-10-28

När man har en morfar som är arkeolog gäller det att hänga med när han fixar fram äldre människor som vill prata med en. Filip och Tindra hamnade här i ett kunskapsrikt samtal på Zoologiska museet i Köpenhamn den 3 juli 2012.

2024-11-02

Allhelgonahelg. Åter tid till eftertanke. Traditionen bjuder att med ljus och blomma hälsa

på hos de familjemedlemmar som redan haft sin stund här på jorden. I år ersatte vi blommor med olikfärgad ljung.

Tre platser med tillsammans tolv familjemedlemmar varav jag haft förmånen att glädjas tillsammans med tio av dem. Två av mina morbröder lämnade tyvärr jordelivet som 25-åringar 1939 och 1940 i den hemska sjukdomen tuberkulos.

Tullstorpsstenen

En av Skånelands omisteliga företeelser på Söderslätt

Glibir och Åsa reste kummel dessa efter Ulf

2024-11-04

Sven-Olle R Olsson och jag har nu uppdaterat vår lilla trycksak om den märkliga run- och bildstenen på Tullstorps kyrkogård vid skånska sydkusten. Källstorps församling har låtit trycka den som info till besökare. Klicka här för att läsa: https://www.academia.edu/125289907

2024-11-05

Var i går på Roberts föredrag och hans boksläpp på Malmö stadsarkiv. En mycket intressant bok ”Malmöhistoria från ytterkanten” om en av stadens stora byggmästare och idéskapare under slutet av 1800-talet och början av 1900-talet.

2024-11-06

När vi kom ut med boken ”Vikingakungens guldskatt” kunde vi redovisa fakta från krönikan ”Gesta Wulinensis ecclesia pontificum”. Denna krönika är skriven av Harald Blåtands egen präst Avico men i sin senare del från 990-talet och framåt har andra, namngivna präster fattat pennan. Boken handlar om Harald Blåtands tid, dvs. fram till 980-talet.

Vi arbetar nu med den efterföljande boken ”Vikingakungen Sven Tveskägg och hans samtid”. Jag har i hela mitt liv som forskare, arkeolog och museiman arbetat med bl.a. vår vikingatid. Den bild av den sydskandinaviska vikingatiden som jag och andra utgått från har emellertid nu fått sig en kraftig slagsida. Samtida skriftligt material från detta geografiska områdes 900-tals historia existerar ju inte, bortsett från några få utländska skribenter som mestadels berättar kortfattat om situationen i västra Danmark. Plötsligt har vi nu en samtida krönika som ger oss ögonvittnesberättelser. Den historiska bilden blir en helt annan än den som man genom mestadels långt senare skrivna krönikor utgått från att vara sann.

Man gräver i Uppåkra och konstaterar arkeologiskt att här under nästan tusen år har varit ett stort maktcentrum. Men man har inga skriftliga källor som berättar om detta. Samtida berättelser om vad som utspelats i den skånska delen av den sydskandinaviska vikingahistorien på 900-talet och början av 1000-talet har helt saknats.

Nu vet vi emellertid att det i Skåne satt en härskare vid namn Björn Jarl. Om denne har man inte tidigare haft någon kunskap. Han var så mäktig att när hans kusin Rikard I av Normandie önskade hjälp i ett krig mot den franske kungen år

961 sändes en här från Skåne ner till Normandie:

”En stor här marscherade från Sconviue till prins Ricart för att stödja honom mot prins Thibalto av Turena-landet. … ett år senare bad Ricart återigen sina kusiner om hjälp. Biurn Iarl skickade snart en ny armé.”

Alltså inte bara en gång utan två gånger sändes en skånsk här iväg. Med hären följde Björn Jarls dotter Gunvor som sedan gifte sig med Rikard I. Guldharald, son till Harald Blåtands storebror Knut, passade då på och invaderade det försvagade västra Skåne. Björn Jarl fick fly till Skånes östra del. Han stupade senare år 984 i slaget vid Halör vid Höllviken. En stor del av hans släkt mördades också av Harald Blåtands lillebror Toke.

Se där – plötsligt stiger Skåne fram som en viktig del av Sydskandinavien. Plötsligt ger oss detta en bakgrundsbild av t.ex. Uppåkra som det maktcentra det måste ha varit med en yta tre gånger så stor som Birka. Men också av det tidiga Lund. När Björn Jarl stupat *”fick han dock en kristen begravning i Lvntarumn* (Lund) *för att inte folket skulle bli förolämpade.”*

Bilden: Rikard I av Normandie. Porträtt från ”The Genealogical Chronicle of the English Kings”. Wikimedia.

Sven Rosborns tillägg:

Man har försökt lyfta fram felaktig kritik om att vi inte velat visa materialet. Redan när jag som forskare stod inför detta stora material som också gäller själva Harald Blåtands grav tog vi kontakt med olika forskarkollegor och sakkunniga, både professorer, docenter m.fl. Flera av dessa har sedan blivit viktiga i vår informationskedja.

Vi tog också kontakt med danska Rigsarkivet men man var inte intresserad av att se materialet. När en engelsk professor tog kontakt med dem fick hon uppgiften att det bara var förfalskningar. Hon tog då direkt kontakt med oss och, forskare emellan, fick hon givetvis all information hon ville ha till sitt stora projekt om Jomsvikingarna. När den boken kom ut fanns t.o.m guldplattan från graven på omslagssidan.

Jag har personligen tre gånger via mail varit i kontakt med Danska Nationalmuseet men de har inte varit intresserade att se materialet. Jag har sänt hela manuset till vår blivande Haraldsbok till en erkänd dansk professor som lovat att se på det. Han har aldrig återkommit. Den stockholmsprofessor som aktivt bedrivit nedlåtande och helt missledande info om inte minst mig har heller aldrig velat se materialet. Så bedriver man inte seriös forskning. Jag har givetvis bemött den helt saklösa kritiken som ni kan läsa genom att klicka här:

Aspects of the discovery of The viking King Harald Bluetooths grave and a manuscript from the late 900s.

https://www.academia.edu/65283569

och här:

Making something out of nothing.

https://www.academia.edu/99402130

7 nov 2024

En bok som givetvis finns på min bokhylla - inte bara som prydnad utan som mycket läsvärd.

2024-11-09
Ett skånskt gåsagille med myen och goer mad.

Mikael Andersson Rosborns inlägg:
”När julens traditioner så sakteliga närmar sig över den skånska slätten,
först gåsen i Hurva ska intagas för den Rosbornska ätten”.

2024-11-15
På en FaceBookgrupp Old Norse History, Mythology & Folklore Discussion berättas att man i måndags fått tillstånd att öppna Rikard I av Normandis grav och att man tagit tänder till DNA-analys.

Mycket intressant att detta sker just nu. Jag håller nämligen just på med att beskriva den nya information om Normandiets hertig Rikard I, död 996, som omtalas i den samtida handskriften ”Gesta Wulinensis”. Här berättas om Rikards släkts direkta samhörighet med det danska kungahuset på 900-talet. Sven Tveskägg, sonson

Foto: Rikard I:s grav i Fécamp Abbey. Wikimedia. Giogo. File:Tombeau des ducs de Normandie.JPG, croped

till danske kungen Gorm är bl.a. nere i Normandie med en stor krigsmakt och hjälper Rikard I och hans allierade åren 987-990. Rikard I gifte sig på 970-talet med Gunvor, dotter till Skånes kung Björn Jarl. Hon blir genom deras barnbarns barn Vilhelm erövraren anmoder till det engelska kungahuset.

Nu har man alltså öppnat Rikards grav för att genom DNA avgöra den gamla stridsfrågan var hans farfar Rollo, hertig i Normandie kom från - Norge eller Danmark. Skulle vara intressant att få ytterligare ett belägg av redan många för sanningshalten i ”Gesta Wulinensis”. Tyvärr är det osäkerheter med gravuppgiften. Enligt Wikipedia undersöktes nämligen graven redan 2016 och man menade då att benen är äldre än Rikards levnadstid.

2024-11-22
Så kom det då, årets första snöfall. Slår aldrig fel - alltid någon eller några dagar i november får man i Malmö snö i håret. Sen blir det alltid barmark och slabb.

2024-11-22

Sven Tveskägg är en kung som verkligen kommit i skymundan i den nordiska historieskrivningen. Man talar ofta om Harald Blåtand (trots att man egentligen vet väldigt lite om honom) medan Sven bara står i bakgrunden.

Den samtida krönikan ”Gesta Wulinensis ecclesia pontificum” ger emellertid en helt ny bild av kungen. Plötsligt kan vi följa honom i en skrift, författad av samtida skribenter vilket avsevärt ökar trovärdigheten. Efter att jag under ett helt vuxet liv som arkeolog, forskare och museiman kommit mycket nära vikingatiden är det hela för mig personligen omtumlande. Nedan har jag listat några av de många saker som man tidigare inte har haft någon som helst aning om att Sven Tveskägg under t.ex. 980-talet varit direkt inblandad i:

**** Lunds etablering som kyrkligt centrum i Danmark.***

**** Om den unga kvinnan Gunvor från Lund, dotter till Skånes kung Björn Jarl, som blir den mäktigaste kvinnan i Normandie.***

**** Kungens ödeläggelse av handelsstaden Hedeby år 987.***

**** Kungens insatser i Köpenhamns äldre historia.***

**** Ödeläggelsen av myntningstaden Quantia Vicus i Flandern år 987. Stadens hantverkare, troligen inom mynttillverkning, med sina familjer sändes på 13 skepp av kungen den långa vägen till Lund för att bosätta sig och verka här med sitt hantverk.***

**** Fritagning år 987 av prästen Gotebald från några fånghålor i Flandern; han som av kungen sedan sändes till Lund och där utsåg till stadens förste biskop. Han kom från Cornwall och talade ett språk, förutom latin, som ingen dansk förstod.***

**** Mordet på den frankiske kungen Ludvig V.***

**** Kröningen av Hugo Capet som Frankrikes kung och också kröningen av dennes son Robert för att säkra tronföljden.***

**** Kungens insats för tillsättningen av Gunvors och Rikard I:s son Robert till fransk ärkebiskop.***

Vi arbetar nu på en bok om Sven Tveskägg vilken blir efterföljare till vår bok om Harald Blåtand och hans grav i Polen som kom ut år 2021. Kanske blir bokomslaget som det som visas på bilden. Än dröjer dock bokutgivningen. Analyserna av Sven Tveskäggs två sista decennier innan han dog år 1014 pågår och kommer att ta tid. Men det får ta den tid som behövs.

2024-11-23

Hade en journalist hemma hos oss som propsade på att få skriva en historia om mig och mitt kära historiska Malmö i tidningen ”Spaning”. Det är en tidning om vardagen och utveckling inom hälsa, vård och omsorg – Malmö stads egen branschtidning för äldreomsorg! Rubriken var:***”Sven andas, ser och kan Malmös historia - överallt”.***

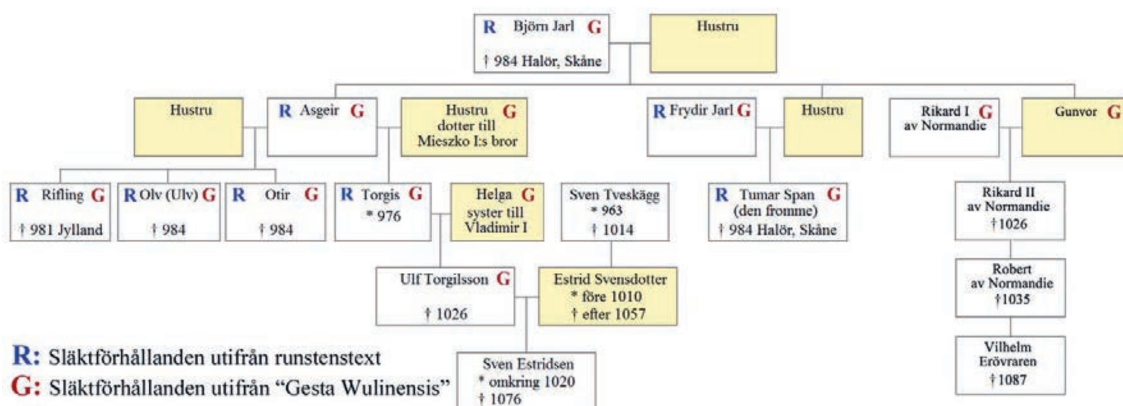
Han har som museichef grävt djupare än kanske någon annan i Malmös historia och, bokstavligen, dess jordlager. Han var med och byggde upp och drev Foteviken vikingamuseum i Höllviken. Och han var medgrundare av tidningen Populär historia. Sven Rosborn är arkeologen som alltid har haft blicken riktad framåt i sina vandringar bakåt i historien.” …

(Artikeln fortsätter sedan)

27 nov 2024

Det är kanske något visst med skånska kvinnor. Därför blev jag inte förvånad när jag råkade läsa den äldsta bevarade, samtida beskrivningen av en skånsk kvinna; en som därtill troligen var

uppvuxen i Lundatrakten. Hon charmade sin omgivning för mer än tusen år sedan. En samtida manlig beundrare skrev följande om denna kvinna:

”Hon har en god överblick över de borgerliga och offentliga begivenheterna, är välupplärd i kvinnliga färdigheter; hennes samtal är lättflytande och uttrycksfullt men stilfärdigt behärskat. Hennes goda ihågkommelse är en skattkammare av minnen. Hon är särdeles utrustad.”

Andra beundrare instämde och fann att:

”Hon är framsprungen av en härlig rot, har ett vackert ansikte och ett vackert skick, har ett lugnt sinne och omtanke, är trofast, hängiven, taktfull, vänlig till sätt, verksam i alla sysslor och klok.”

Den kvinnan skulle jag bra gärna ha velat träffa och pratat historiska händelser med! Tyvärr dog hon år 1031, runt åttio år gammal. Hennes far var kung i Skåne.

2024-11-28

Bilden ovan visar ett släktträd från 900- och 1000-talet som kunnat ställas upp utifrån uppgifter från den samtida krönikan ”Gesta Wulinensis” och från vissa runstenstexter (vissa kompletteringar kan ske innan slutlig publicering).

Släktträdet kommer med i vår kommande bok om Sven Tveskägg. Där beskriver vi också de forskningsuppgifter som vi baserar krönikan ”Gesta Wulinensis” äkthet på. Klicka här om ni vill läsa vad vi baserar detta intressanta historiska källmaterial på: https://pilemedia.se/pdf/Om Gesta Wulinensis.pdf

2024-11-29

I samband med att jag redovisade den skånske kungen Björn Jarls släkt frågade Åke Persson detta: ”Kunar Handrian var släkt med Björn Jarl enligt Gesta Wulinensis, står där hur?”

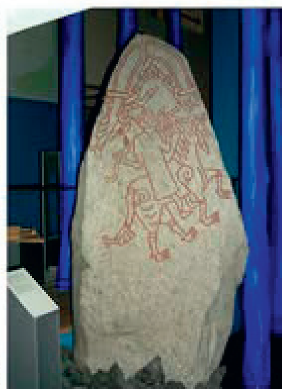
Ja, det gör det. Kunar, hans bror och söner, är

R Björn Jarl G
† 984 Halör, Skåne
Hustru
Make G
Hustru
R Kunar G
Handrian
(Gunnar Hand)
Toma G
Bror G
Bror G
Bror G
R Rui/Ruizo G
R Toma G
R Lekfröd G

de som omtalas på ett av Skånes en gång största runstensmonument, se bild nedan. De personer som omtalas på stenarna och som hör samman med denna familj kan knytas samman med Björn

Skonvig

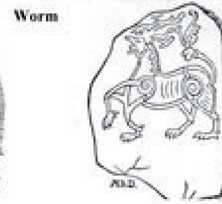

Worm

Jarl. Björn omtalas som Kunars farbror, se släktdiagrammet. Kunars släkt satt vid den skånska sydkusten och Björn Jarl vet vi var verksam i Lundaområdet.

I dag hittar du runstenarna på bifogade bilder uppställda utanför ingången till Historiska museet i Lund. (R på bilden är uppgift från runsten, G på bilden är uppgift från Gesta Wulinensis).

2024-11-29

Vår trogna västgötaspets Eskil lämnade oss i dag 10:25. Vi fick 12½ fantastiska år tillsammans. Saknaden är givetvis enorm.

2024-12-05

Sorgen är tung och det känns ensamt i huset efter att vår fyrbente västgötaspets Eskil lämnade oss i fredags. Men strax efter nyår kommer denne lille krabat att ansluta till familjen. Och det blir sammanhållning i släkten, hans mormor var syster till Eskil. På bilden sover han gott bland sina syskon.

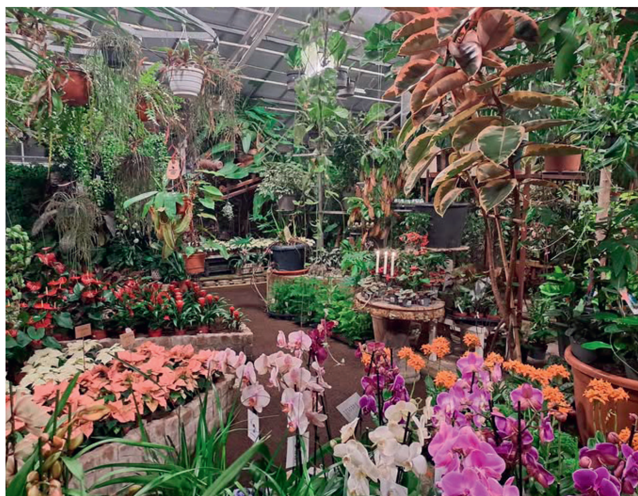

2024-12-06

Invid den gamla landsvägen från Malmö till Trelleborg ligger i dag Trädgårdspaletten i Kulladal. Jag var här i kväll tillsammans med andra för att studera den enorma utställningen av höga och låga växter från världens alla hörn.

När jag nu stod här slog det mig en tanke som gammal kulturhistoriker. Den 19 juni 1749 färdades Carl Linné på vägen mellan Malmö och Trelleborg. Han har stigit av sin vagn flera gånger eftersom han i sin bok beskriver en mängd växter

som han då såg – också en okänd skalbaggesort. Det är inte omöjligt att den landsväg han färdades på i dag är Per Albin Hanssons väg som går förbi nära växthuset. På 1700-talet fanns ju en gammal landsvägskrog på denna plats.

Tänk tanken att dagens stora växthus skulle ha funnits redan då och den nyfikne Linné stannat vagnen för att undersöka denna exotiska miljö! Vad hade han sagt inför denna otroliga växtlighet som inomhus sträcker sig högt upp mot växthustaket? Och hur länge hade han inte botaniserat här innan vagnen rullat vidare söderut?

Sådana tankar om dåtid och nutid på speciella platser kan plötsligt drabba mig, historienörd som jag är. Men nog hade det varit intressant att träffa denne världsberömde botaniker i detta växthus. I kväll gjorde jag det inte.

2024-12-09

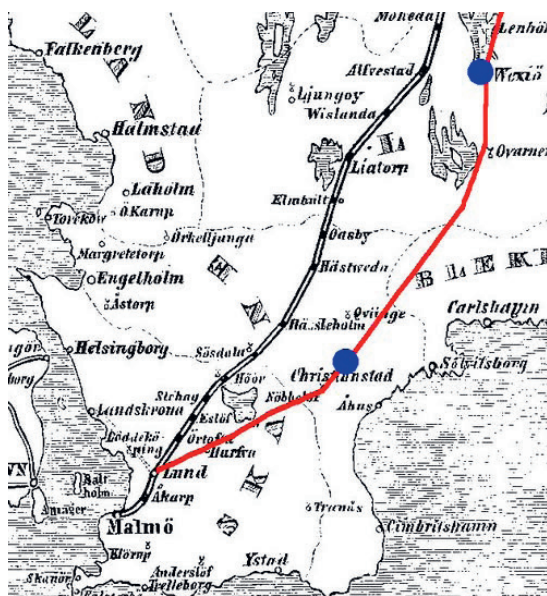
Jag har under några dagar fördjupat mig i den skånske landshövdingen Troils liv på 1800-talet. I hans skrifter fick jag förklaringen på en för mig märklig sak. När man på 1850-talet började bygga järnvägens stambana Malmö-Stockholm, varför lade man då inte denna över den på den tiden viktiga städerna Kristianstad och Växjö. I stället skapade man ett i princip helt nytt samhälle, Hässleholm.

Landshövding Troil var en energisk förespråkare för järnvägens införande. Nu bar det sig emellertid så, att när de slutliga planerna på dragningen av järnvägen skulle beslutas utbröt den svåra sjukdomen kolera i Malmö. I Kristianstad blockerade man därför all tillfart till staden för att hindra sjukdomen. Så här skriver Troil för år 1852:

”Men ännu ett bevis måste anföras på den oefterrättlighet, som, så snart det var fråga om kolera, denna tid rådde äfven i de mest bildade samhällen. Christianstad hade spärrat sig från koleran med den yttersta noggrannhet. Talrika poster af stadens invånare förhindrade med obeveklig stränghet tillträde för en hvar, som ej med ojäfaktiga sundhetshandlingar kunde visa, att han icke stått i beröring med smittad ort. Detta förhållande var mig väl bekant, men förmodade dock, att de beslutande myndigheterna skulle kunna medgifva någon lättnad, då stadens eget bästa så fordrade. Jag var nemligen denna tid ifrigt sysselsatt med upprättande af planer till det skånska jernvägsnätet och hade med landshöfdingen grefve Knut Posse öfverenskommit, att jag för sådant ändamål skulle, åtföljd af min engelske ingeniör, en dag i början af oktober månad 1852 infinna mig i Christianstad, för att på, ett där beramadt möte hålla föredrag och utveckla frågan.

Saken rörde ingenting mer och ingenting mindre än huruvida staden Christianstad skulle i jernvägsnätet intagas eller ej. Emellertid utbröt koleran i Malmö. Jag framställde derföre såväl till Posse som till sundhetsnämndens ordförande, öfversten grefve Alaric Wachtmeister, det förslag att jag skulle resa till den närbelägna Nöbbelöfs gätstgifvaregård, derstädes lemna vagn och betjening samt af Posse hemtas och införas till staden. Men äfven dessa, oskyldiga fordringar kunde icke beviljas. Jag kom således icke till mötet, och följden blef att Christianstad icke intogs i den jernvägsplan, hvaröfver på min framställning den snart sammanträdande riksdagen hade att besluta.”

Kristianstads styrandes rädsla för att landshövdingen personligen skulle införa kolera till staden innebar alltså att staden, och också Växjö, förlorade den dåtida snabbkontakten med omvärlden

som järnvägens stambana kom att erbjuda. Kartan från 1864 visar hur stambanan istället drogs.

2024-12-09

Som byggnadsarkeolog fick jag år 1970 uppdraget att stå för byggnadsundersökningen av Kompanihuset i Malmö från 1530-talet. Snart blev också kulturkvarteret S:t Gertrud vid Östergatan min arbetsplats. Här fanns ju borgmästaren Niels Kuntzes praktfulla tegelhus, också detta från 1530-talet.

Fotot ovan är taget för exakt femtio år sedan plus några månader. Jag har precis frilagt delar av borgmästarens väggspis i hans privata våning.

Om ni klickar på länken kan ni läsa min lilla guide om detta hus och detta kvarters unika gamla bebyggelse:

https://www.academia.edu/126182277

2024-12-11

År 1985 hade vi tidningen ”Arbetet”. Varje lördag fanns en märklig artikel skriven av en ung man. Jag förstod ingenting. Här återgavs märkliga rader som trotsade det jag lärt om matematik, t.ex. a = a+1. Jag ringde en kompis:

”Det är dataspråk. Vill du köpa min dator VIC 64 så kan du lära dig det!” sa han.

Jag gjorde så och sedan var jag helt fast i programmering. På den tiden var för de flesta en ”dator” något helt okänt. Snabbt hade jag emellertid skaffat mig inte mindre än fem olika datorer i hemmet. Snart började också mina egentillverkade datorprogram växa upp i vårt hem.

Mitt första datorspel som jag tillverkade handlade om Malmö på 1600-talet. Det var givetvis helt simpelt och textbaserat. Man vandrade runt i dåtida Malmö, hamnade i märkliga situationer som jag hämtat från Malmös domböcker från den tiden. Man besökte olika handelsbodar och köpte och sålde sina varor, man kunde bli bestulen och man kunde hamna i tinget. Mina barn och deras skolkompisar satt ofta hos oss och spelade detta i dagens mått simpla men rätt så avancerade spel.

Dataprogrammeringen utvecklas snabbt och i början av 1990-talet låg min första version av Engelbrektupproret på 1400-talet klar. Här kom-

binerade jag text med hjälpkartor och animerade bilder. I början av 2000-talet insåg jag att datautvecklingen gick så snabbt att jag inte längre hade tid med att följa upp detta. Tyvärr ligger därför en del av mitt material som s.k. ”exe.filer” och kan inte användas i dag.

Jag har emellertid gjort en pdf av de olika text- och kartsidorna till just Engelbrektsupproret 1433-1436. När man körde programmet kunde man följa arméernas vandring över kartorna och andra rörligt detaljer. Och man kunde växla mellan vad som stod i den dåtida Engelbrektskrönikan och mina sammanfattande texter av krönikan.

Vill ni ta del av min pdf och lära mer om Engelbrekt kan ni se och ladda hem den här (kom dock ihåg att i originalversionen var det mycket som hände på den bifogade kartan). Texten är min sammanfattning av Engelbrektskrönikans händelser: https://www.academia.edu/126191553

2014-12-12

Kirseberget gjorde innan höghusbebyggelsens tillkomst och Malmös utfyllnader i Öresund ett högt riktmärke vid Öresunds kust. Under min uppväxt på Ellstorp i Malmö på 1950-talet såg man ”berget” resa sig som ett blickfång vid slutet av Ellstorpsgatan.

År 1698 kom detta berg i blickfånget för många Malmöbor men också för förvånade diplomater på andra sidan Öresund. Ni kan läsa mer om ni klickar här:

https://ia600106.us.archive.org/20/items/2011-elden-pa-kirseberg-1698/2011%20Elden%20p%C3%A5%20Kirseberg%201698.pdf

Sven Rosborns tillägg:

Från början fanns det stora och lilla Kirseberget. Den mindre höjden visas på kartan från 1677 och gruset från denna togs successivt bort för att användas vid byggarbeten. Kartan från 1677 visar dessutom att man också gjort ingrepp i Stora Kirseberget för grustäkt och att detta tydligen påbörjats tidigt. Bilden från ca 1870 nedan visar stora och lilla Kirseberget.

2024-12-16

I dag för exakt 54 år sedan togs denna bilden av mig i en brunn från 1200-talet. Jag hade börjat som arkeolog på Malmö museum under somma-

Sven Rosborn har hittat en mängd lerkruksskärvor i den gamla brunnen.

Fynd från 1200-talet grävs ut i Caroli City

Schaktningarna för nybyggena i Malmö City för fram många värdefulla och intressanta fynd från tidigare århundraden i dagen. I Caroli City, som en gång var utkant av staden, har man i dagarna funnit keramik från 1200-talet samt en timrad brunn från 1600-talet. Malmö museum ska nu konservera fynden och försöka få ihop keramikskärvorna till hela kärl för kommande utställningar.

– Just i city har vi funnit många värdefulla lämningar, säger intendent Bengt Salomonsson vid museet som leder utgrävningarna. De hittills äldsta fynden är från 1200-talet då staden grundades.

Den aktuella keramiken fann man i trätunnor och vad dessa ursprungligen använts till vet man ännu inte.

Brunnen är en bastant byggnad med stolpar i hörnen och mäter ca en och en halv gånger en och en halv meter.

Sedan saneringarna i city startade har fynden hopat sig på konserveringsavdelningen på museet. Fynden ska användas för utställningar eller arkiveras för forskningsändamål.

ren och nu kastades jag in för att rädda vad som räddas kunde av Malmös äldsta historia. Kulturfientliga socialdemokrater tillsammans med storbyggmästare höll på att riva ner fem medeltida kvarter och gräva bort metertjocka kulturlager från åttahundra år av Malmö stads historia. Jag, Inger Jensen, Göran Winge och Dag Widholm var de enda arkeologer som detta år 1970 i Malmö city fick försöka genomföra detta räddningsarbete - trots att vi hade en fornminneslag som de ledande i Malmö helt struntade i.

Först när grävmaskinerna schaktat bort två till tre meter tjocka, medeltida kulturlager fick vi lov att tömma de brunnar som gick djupare än grunden på betonghusen som skulle bli Caroli city. Det som fotot inte visar var en ursinnig Sven Rosborn. Efter det att jag fått ansvar för arkeologin i Malmö något eller några år efter denna händelse skulle Malmö ha ett av Skandinaviens främsta och största arkeologteam med otroligt skickliga fältforskare. Gissa vad politikerna tyckte om det.

2024-12-18

En fem veckor gammal hundvalp som är nyfiken på världen. Vår älskade västgötaspets Eskil lämnade oss för tre veckor sedan. Nu väntar Es-

kils systers dotterson på att överta styret hos oss. Men det dröjer fortfarande några veckor innan detta sker.

2024-12-20

2024-12-23

Drygt två timmar kvar till julafton 2024. På bilden, som är några dagar gammal, lägger två kvinnor i familjen, hustru och dotter, upp detalj-planeringen inför det som kommer att serveras på det stora julbordet om 18 timmar.

2024-12-23

Sonen Mats hemma för att hjälpa till att röra i grytan med den kokande julgröten som ska förädlas till Ris á la Malta i morgon på den stora julsammandragningen. Som traditionen bjuder ska arbetet med den varma grötgrytan ske till åtnjutande av kall julöl.

GOD JUL på er alla som ser detta önskar familjen Rosborn.

2024-12-27

Under drottning Margaretas och Erik av Pommerns regering i början av 1400-talet utfärdades bestämmelser för hur fiske skulle bedrivas i Falsterbo/Skanör och Malmö. Stadgarna för Malmö går under namnet ”Modbogen” och dessa regler gällde för alla som besökte staden under fisket som pågick varje år från mitten av augusti och några månader fram. När marknaden började upplästes dessa regler från troligtvis rådhusets balkong. Rådhuset fanns då direkt norr om S:t Petri kyrka.

Öresunds strand fanns på den tiden där Norra Vallgatan i dag går fram. Strax innanför stranden fanns den fem meter höga strandmuren av tegel med sina många porttorn ut till stranden. Fiskarnas angöring med sina båtar har mestadels varit utmed dagens Norra Vallgata från Centralstationen fram till Malmöhus slott, på den tiden kallad ”Myntergården”.

Jag har här kopierat denna regelbok utifrån den återgivning som D.C.J. Schlyter gav ut i Lund 1859. Håll till godo. Läs gärna högt så förstår ni kanske den dåtida danskan/Malmöitiskan bättre. Fiskarbilden är från 1400-/tidigt 1500-tal.

Klicka här för att läsa:
https://ia600105.us.archive.org/6/items/Modbogen/Modbogen.pdf

2024-12-30

Vi lägger nu ut den svenska versionen av vår bok ”Vikingakungens guldskatt” digitalt så att man gratis kan ladda ner den. Denna språkversion av boken är sedan länge slutsåld. Nu hittar du den här:
https://archive.org/details/vikingakungen_202412

eller

https://www.academia.edu/126670699

Boken kommer också snart att gratis finnas på google books play.

Boken handlar om bl.a. Harald Blåtand, hans liv och samtid utifrån fynden av hans grav i Wiejkowo i norra Polen samt det nyfunna material som rör den samtida krönikan ”Gesta Wulinensis ecclesiae pontificum”.

Efter det att vår bok kom ut har det i en historisk tv-serie gjorts en mindre utgrävning invid kyrkan i Wiejkowo. Man påträffade då kristna gravar vilket bl.a. förvånade deltagande arkeologer. Tidigare fanns det nämligen inte några uppgifter om att det före uppförandet den nuvarande kyrkan år 1841 på platsen skulle ha funnit en äldre kyrka. I vårt bevarade dagboks- och brevmaterial från 1840-talet berättas emellertid om att 1841-års kyrka ersatt en medeltida kyrkoruin.

I den samtida krönikan ”Gesta Wulinensis” omtalas också att här uppfördes en kyrka redan år 984 av Harald Blåtand tillsammans med den landsflyktige biskop Wago från Aldinborg. Platsen låg då i närheten av fästet Jomsborg. Biskop Wago var emellertid sjuk och Harald Blåtands egen präst Avico, som också skrivit den äldsta delen av krönikan, fick vikariera som präst i kyrkan. Wago dog ett halvt år senare och begravdes i kyrkan. År 985 dog också enligt ”Gesta Wulinensis” Harald Blåtand på Jomsborg och även han begravdes i kyrkan.

Vid utgrävningen påträffades keramik från sent 900-tal, en datering som stämmer väl med etableringen av den äldsta träkyrkan. En av gravarna som påträffades invid kyrkan verkar vara från ca början av 1100-talet. När det uppdagades att utgrävningen avslöjat tidiga, kristna gravar tvingades man emellertid avbryta utgrävningen. Enligt uppgift har hela området nu förklarats som lagstadgat fornminne. Till en tidigmedeltida kyrkogård har alltid hört en kyrkobyggnad. Var exakt denna legat i området runt den nuvarande har ännu inte kunnat bestämmas. Utifrån vissa uppgifter om lokaliseringen av Harald Blåtands stenkammargrav

som påträffades år 1841 har vi dock vissa indikationer på det troliga läget. Graven finns troligtvis kvar.

Staden Wolin, som ligger endast några kilometer väster om Wiejkowo och på den andra sidan av det smala sundet, blev kristnat först år 1124 av biskop Otto av Bamberg. Han rev ner det hedniska templet i staden och ersatte detta med en träkyrka. Han lät också bygga en kyrka utanför staden och gjorde denna till biskopskyrka. Varför blev inte kyrkan inne i handelsstaden biskopskyrka? Min tolkning har hela tiden varit att eftersom biskop Wago var begravd i Wiejkowo var det just denna kyrka som utsågs till biskopskyrka för hela området (se vår bok sid 323-324).

Att Tomas Sielskis och mitt arbete med detta nya historiska källmaterial och dess offentliggörande nu med stor sannolikhet kommer att bilda grunden för vidare forskningsfokus på bl.a. Wiejkoområdet känns tillfredsställande.

Det kan också noteras att arbetet med vår efterföljande bok om Harald Blåtands brorson Sven Tveskäggs liv pågår i skrivande stund. Det kommer dock att dröja innan vi lägger fram denna. Om kungens liv har ju tidigare varit väldigt lite känt från samtida källor. I ”Gesta Wulinensis” möter vi emellertid nu en berättelse, nedtecknad av då levande personer och den historiska bilden blir då i många avseende en helt annan än den som man tidigare trott sig veta om kungen.

